

Els logotips reenvien a les llistes dels predadors de la llibertat de premsa i els enemics d'Internet, que estan disponibles en el lloc de Reporters sense Fronteres: www.rsf.org

Les dades estadístiques relatives als països (superfície, població, idioma) s'han tret d'*Atlas Eco 2009 (Nouvel Observateur)*.

© Reporteros sin Fronteras 2009

47, rue Vivienne - 75002 Paris
Tél : (33) 1 44 83 84 84 - Fax : (33) 1 45 23 11 51
E-mail : rsf@rsf.org - Web : www.rsf.org

Plaza del callao, 4. 28013 Madrid
Tel: (34) 915 233 700— Fax: (34) 915 229 383

Traducció: **Elvira Nadal Traver**

© **Reporters sense Fronteres 2009**

Reporters sense Fronteres agraeix al **Govern de la Generalitat** el recolzament econòmic per tal d'elaborar i difondre aquest informe en col·laboració amb el **Col·legi de periodistes de Catalunya**.

Disseny i producció: **Enlace Multimedia SL**

Impressió: **Moreno Scigliano Heras, s.a**
Dipòsit legal: M-52457-2009

Sumari

INTRODUCCIÓ GENERAL	3	INTRODUCCIÓ - EUROPA	54
INTRODUCCIÓ - ÀFRICA	6	Albània	56
Benín	8	Alemanya	57
Burkina Faso	9	Bulgària	59
Costa d'Ivori	10	Croàcia	61
Eritrea	11	Eslovàquia	62
Gàmbia	12	Espanya	63
Mali	13	França	64
Mauritània	14	Itàlia	65
		Rússia	66
		Turquia	68
		Uzbekistan	69
INTRODUCCIÓ - AMÈRIQUES	16	INTRODUCCIÓ	
Argentina	18	ORIENT MITJÀ/ÀFRICA DEL NORD	72
Bolívia	19	Algèria	74
Brasil	20	Egipte	75
Canadà	21	Emirats Àrabs Units	77
Colòmbia	22	Iemen	78
Costa Rica	23	Iraq	79
Cuba	24	Israel	80
Equador	25	Líban	81
El Salvador	26	Líbia	82
Estats Units	27	Marroc	83
Guatemala	29	Síria	85
Haití	30	Territoris Palestins	86
Hondures	31		
Mèxic	32	INTRODUCCIÓ - INTERNET	90
Nicaragua	34	Aràbia Saudita	92
Panamà	35	Birmània	94
Paraguai	36	Corea del Nord	96
Perú	37	Cuba	98
República Dominicana	38	Egipte	100
Uruguai	39	Iran	102
Veneçuela	40	Síria	104
Xile	41	Tunísia	106
		Turkmenistan	108
INTRODUCCIÓ - ÀSIA-Pacífic	44	Vietnam	110
Afganistan	46	Xina	112
Corea del Nord	47		
Filipines	48	INTERNET	
Pakistan	49	EN LLIBERTAT VIGILADA	115
Xina	51		

INTRODUCCIÓ GENERAL

Fi dels estats modèlics i multiplicació del *black-out* en les crisis regionals

La situació de la llibertat de premsa al món va experimentar alguns canvis notables el 2009, un any marcat per l'aparició de greus crisis polítiques en diversos continents: a Àfrica, Guinea; a Orient Mitjà, Iran i a Amèrica Llatina, Hondures. Durant molt temps Europa va ser exemplar en matèria de respecte a la llibertat de premsa, però en aquest any diversos països del Vell Continent han perdut el seu estatus d'estat modèlic. A França, Eslovàquia i sobretot Itàlia, la influència més o menys directa del poder en la marxa dels mitjans de comunicació afecta clarament la seva independència. A Itàlia, sota amenaça mafiosa, i a Espanya, on ETA no ha lliurat les armes, l'amenaça física segueix tenint un pes sobre els periodistes. Una situació que val també per als Balcans, i especialment Croàcia on el 23 d'octubre de 2008 van matar, en un atemptat amb bomba, el propietari i el director de màrqueting del setmanari *Nacional*. Encara que la principal amenaça, i la més greu a llarg termini, procedeix de les noves legislacions en vigor. Nombroses lleis aprovades des de setembre de 2008 posen en qüestió el treball dels periodistes. La d'Eslovàquia ha permès la introducció del perillós concepte del dret de rèplica automàtic i augmenta en gran manera la influència del Ministre de Cultura en les publicacions. Amo de tot un complex mediàtic, i posseïdor de dos terços de la premsa privada abans d'accedir a la presidència del Consell italià, Silvio Berlusconi no dubta a l'hora de fer i desfer les carreres dels periodistes que no li agraden, en particular en el sector públic audiovisual.

Israel: operació llosa sobre la premsa

Una mica més a l'Est del Mediterrani, l'operació militar "Plom endurit" portada a terme per Israel a la Franja de Gaza, també va tenir repercussions sobre la premsa ja que, en aquestes circumstàncies, el Tsahal va efectuar un autèntic bloqueig dels mitjans de comunicació estrangers. Però és que, al seu territori, Israel va començar a aplicar els mateixos mètodes que a l'exterior. Reporters sense Fronteres va poder així inventariar cinc detencions, algunes al marge de tot marc legal, i tres empresonaments de periodistes. La censura militar, aplicada a tots els mitjans, també planeja com una amenaça per a la professió. El balanç de la guerra és molt greu: les forces armades israelianes van ferir una vintena de periodistes a la Franja de Gaza, mentre que altres tres van morir quan cobrien el conflicte.

Iran, Hondures, Guinea... nous inferns

A l'Iran de Mahmud Ahmadinejad aquest any els periodistes van patir més que mai. La qüestionada reelecció del president va enfonsar el país en una autèntica crisi i va generar tota una paranoia en relació amb alguns periodistes i blocaires; censura prèvia i automàtica, vigilància estatal dels periodistes, maltractaments, periodistes obligats a fugir del país, detencions il·legals i empresonaments... Aquest és el quadre de la llibertat de premsa aquest any a Iran. Unes persecucions que recorden les que van patir, encara que en un grau una mica menor, a Hondures els mitjans que es van oposar al cop d'estat que va enderrocar el president electe Manuel Zelaya, el 28 de juny. El cop, en principi militar, va aconseguir el suport decisiu d'una premsa dominant, en mans de l'oligarquia local. Enfrontats a aquesta, els mitjans propers a la «Resistència» van ser objecte de freqüents suspensions, i fins i tot tancaments, mentre els militars d'Hondures no dubtaven tampoc a posar tot tipus d'obstacles al treball de la premsa estrangera, per poc que s'atrevisís a esmentar el «cop d'estat». També a Guinea, el comportament cada vegada més incontrolable dels militars, a les ordres del capità Dadis Camara, es va saldar el 28 de setembre amb una massacre de civils, seguida d'una autèntica caça dels testimonis indesitjables. La repressió i el clima de terror instal·lats per la consigna

de la Junta, «Dadis o la mort», van arribar a un nivell que diversos periodistes guineans van haver d'escapar del país.

L'"efecte Obama"

L'arribada del nou president Barack Obama i la seva actitud, menys bel·ligerant respecte a la premsa que la del seu antecessor, han suposat un canvi en la situació als Estats Units. Ara un periodista ja no s'arrisca a anar a la presó per negar-se a facilitar les seves fonts a la justícia federal. Però aquesta millora solament concerneix l'estat de la llibertat de premsa en territori nord-americà. Encara que Barack Obama ha aconseguit el Nobel de la Pau, el seu país segueix compromès en dues guerres. I a pesar que s'ha produït una lleugera millora de la situació, és molt preocupant l'actitud d'Estats Units respecte als mitjans de comunicació a Iraq i Afganistan. L'exèrcit nord-americà va ferir i va detenir diversos periodistes. Un d'ells, Ibrahim Jassam, continua encara detingut a Iraq.

Jean-François Julliard
Secretari general Internacional
de Reporters Sense Fronteres

La llibertat de premsa al món 2009: Àfrica

ENTRE CRISIS POLÍTICAS I VIOLÈNCIES, ELS PERIODISTES AFRICANS A MERCÈ DE LA INESTABILITAT DEL CONTINENT

Aquest any encara, la Banya de l'Àfrica ha estat la regió del continent més afectada pels atemptats contra la llibertat de premsa. Eritrea, on no és tolerat cap mitjà de comunicació independent i on almenys trenta periodistes són empresonats, tant com a la Xina o a l'Iran, malgrat una població infinitament menys nombrosa, es troba per tercer any consecutiu en l'última posició de la classificació mundial de la llibertat de premsa establerta per Reporters sense fronteres. Quant a Somàlia, que es buida progressivament de periodistes, és el país més mortífer del món per a la premsa, amb sis professionals dels mitjans de comunicació morts des de l'1 de gener de 2009.

Tanmateix, l'any 2009 s'ha confirmat que, en alguns països africans, la democràcia descansa sobre bases sòlides i que el respecte de les llibertats hi és garantit. És el cas del **Benín**, de **Namíbia** o de **Sud-àfrica**. Per contra, les crisis polítiques i la inestabilitat han estat cops molt durs per al treball dels periodistes i dels mitjans de comunicació.

A **Madagascar**, per exemple, la situació s'ha degradat molt. Els mitjans de comunicació han caigut en la trampa de l'enfrontament entre el president dimissionari Marc Ravalomanana i el president de l'Alta Autoritat de Transició, Andry Rajoelina. Censures, saqueigs i desinformació han reblit l'any 2009. Un jove periodista ha estat mort mentre cobria una manifestació popular. Al **Gabon**, l'apagada mediàtica instaurada per les autoritats sobre l'estat de salut d'Omar Bongo abans de la seva mort i el clima nociu que envolta l'elecció presidencial del mes d'agost, han minat el treball de la premsa. Al **Congo**, diversos corresponents de la premsa estrangera han estat detinguts en el moment de l'escrutini presidencial del 12 de juliol i el periodista d'oposició franco-congolès Bruno Jacquet Ossébi va morir mort en circumstàncies encara misterioses, al febrer. Finalment, si a **Guinea** la situació ha pogut semblar relativament tranquil·la en el transcurs de l'any, els esdeveniments tràgics del 28 de setembre i les amenaces explícites adreçades a periodistes pels militars causen una gran preocupació.

Alguns canvis han estat molt més favorables a la llibertat de premsa. L'elecció del general Mohamed Ould Abdel Aziz a **Mauritània** s'ha desenvolupat sense incidents per a la premsa, fins i tot encara que l'empresonament del director d'un lloc web a Internet hagi deteriorat la imatge del país. A **Guinea Bissau**, els assassinats del cap d'estat major de les forces armades després del president Joao Bernardo Vieira han comportat el tall temporal d'alguns mitjans de comunicació i han provocat la fugida de diversos periodistes, però la situació per a la premsa ha continuat sent relativament estable.

Els estats on hi ha més violència són terrenys perillosos per als periodistes. **Nigèria** i la **República Democràtica del Congo** viuen al ritme dels homicidis, de les agressions i de les detencions arbitràries. A **Lagos**, un periodista va ser mort a trets al seu domicili, el setembre de 2009, mentre que a Bukavu, cap de districte del Sud-Kivu, dos periodistes de ràdio han estat assassinats, entre novembre de 2008 i agost de 2009.

A causa del control de la informació davant la proximitat de les eleccions de 2010 - suspensió temporal de mitjans de comunicació locals i internacionals, condemna de periodistes a penes de presó -, **Rwanda** presenta una situació inquietant. La llibertat de premsa no surt més ben parada al "Kuwait de l'Àfrica", **Guinea Equatorial**, on l'únic corresponent de

la premsa estrangera ha passat prop de quatre mesos a la presó per "difamació".

A l'Àfrica de l'Oest, Mamadou Tandja i Yahya Jammeh, respectivament cap d'Estat nigerià i gambià, fan la vida difícil als periodistes. A **Níger**, els mitjans de comunicació s'han de defensar per les derives autoritaristes del règim, mentre que **Gàmbia** continua pagant la intolerància del seu president, que multiplica els insults, les provocacions públiques, fins i tot les amenaces de mort en contra de les veus crítiques. Durant l'estiu 2009, els sis periodistes més considerats del país han estat perseguits i han estat enviats a la presó durant un mes.

A **Zimbabwe**, l'afluïxament de la pressió sobre la premsa - tant desitjat per la comunitat internacional - està estretament vinculat a la capacitat del govern d'unió nacional de funcionar. L'anunci per part del govern de la tornada de la BBC, de CNN i del diari independent *The Daily News* és evidentment una llum d'esperança, però els acords continuen sent molt fràgils.

Els països més respectuosos amb la llibertat de premsa són sempre **Ghana, Mali, Sud-àfrica, Namíbia** o fins i tot el **Cap Verd**. Malgrat alguns problemes puntuals, els periodistes d'aquests països poden treballar lliurement. A Ghana, per exemple, l'alternança democràtica aconseguida amb l'elecció, el gener de 2009, de John Atta-Mills, successor de John Kufuor, ha estat coberta sense incidents importants pels professionals dels mitjans de comunicació.

Ambroise Pierre,
Responsable del Departament d'Àfrica

Benín

.Superfície: 112 620 km²
.Població: 8 791 832
.Llengua: francès
.Cap de l'Estat: Boni Yayi, des de 2006

72 sobre 175 en l'última classificació mundial

En matèria de llibertat de premsa, el Benín és un exemple a seguir a Àfrica francòfona. Els periodistes treballen relativament en bones condicions. No obstant això, en matèria de continguts, resta per fer molts progressos.

Tradicional bon alumne de l'Àfrica de l'Oest, pioner del multipartidisme i model de democràcia moderna a la regió, el Benín, tanmateix, ha d'afrontar certs problemes. Abans i durant la campanya electoral per a l'elecció presidencial de 2006, amb el resultat que el tècnic Boni Yayi va succeir Mathieu Kérékou al capdavant de l'Estat, han proliferat a Cotonou les publicacions irregulars, dirigides per periodistes improvisats i servint els interessos d'homes polítics o influents. Una vegada va acabar el procés electoral, aquestes publicacions han continuat apareixent i s'han posat al servei d'altres generosos dadors. Això ha fet que el govern es veiés obligat a "fer neteja", utilitzant la llei, la qual ja no era aplicada en sentit estricte des de 2004 i preveu encara penes de presó per als delictes de premsa. Així, diversos directors de publicació han estat detinguts per la policia judicial, el setembre de 2006, i han estat interrogats pel fiscal de la República, com a resposta a la publicació d'articles que difonen notícies falses. I el que encara pitjor, el director de publicació i el redactor en cap del diari *L'Informateur* han estat condemnats, a finals de 2006, a sis mesos de presó i 500 000 francs CFA (752 euros) de multa, per "difamació". Reporters sense fronteres ha fet arribar al govern beninès la seva preocupació, com ho fa amb tots els estats que mantenen legislacions contra la llibertat d'expressió, recordant que aquests empresonaments no han aportat cap resposta justa i adaptada a les faltes periodístiques. Al contrari, qüestionen la democràcia, trencant la regla que suspèn de fet tots els empresonaments de periodistes i curtcircuitant els òrgans de regulació dels mitjans de comunicació.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Burkina Faso

.Superfície: 274 200 km²
.Població: 15 264 735
.Llengua: francès
.Cap de l'Estat: Blaise Compaoré, des de 1987

57 sobre 175 en l'última classificació mundial

La premsa escrita és relativament lliure, i la crítica tolerada, al "país dels homes íntegres". Però el clima continua estant enverinat per l'assumpte més emblemàtic del continent per a la llibertat de premsa: l'assassinat, el 1998, del periodista Norbert Zongo.

El desembre de 2008, milers de persones eren reunides a Ouagadougou per a una manifestació, un concert de suport i un debat sobre la llibertat de premsa al gran amfiteatre de la universitat. L'objectiu? Honorar la memòria de Norbert Zongo, deu anys després del seu assassinat, i protestar contra la lentitud de la investigació i la impunitat de què gaudeixen els seus presumptes assassins, així com els comandataris del crim.

El 13 de desembre de 1998, el director del setmanari *L'Independent* i periodista més popular del país va ser trobat mort, carbonitzat al seu vehicle, en companyia de tres dels seus companys, en una carretera fora de la capital. Menys de sis mesos més tard, una comissió d'investigació independent (CEI), encarregada de determinar les causes de la mort del periodista, ha enviat l'informe al primer ministre. Establerta a iniciativa de les autoritats, ha conclòs, després d'haver escoltat més de dues-centes persones, que "en relació amb els mòbils del quàdruple homicidi (...), cal buscar-los en les investigacions portades a terme des de fa anys pel periodista, i sobretot en les seves recents investigacions en relació amb la mort de David Ouédraogo, el xofer de François Compaoré, assessor de la presidència" i germà del cap de l'Estat.

Només un, Marcel Kafando, va ser inculpat el 2001 "d'incendi voluntari" i "assassinat". Igualment condemnat el 2000 per "haver segrestat i haver torturat fins a la mort" David Ouédraogo, el sergent Kafando ha continuat, tanmateix, portant una vida tranquil·la, al seu domicili de la capital, percebent sempre el seu sou de militar. Pitjor, el 2006, davant l'estupor general, la justícia de Burkina va dictar el sobreseïment en el seu favor. Denunciat pel conjunt de les organitza-

cions locals i internacionals de defensa dels drets humans i de la llibertat de premsa, aquest sobreseïment permet a la justícia arxivar el cas durant deu anys, al final dels quals estaria definitivament tancat. Així, el president Blaise Compaoré s'esforça a declarar ara que la investigació continua estant "oberta", tot i que no aconsegueix convèncer. "Norbert Zongo: informe classificat" ? s'ha fet l'eslògan d'aquells que es mobilitzen per la causa del periodista i no acaben de restituir la seva memòria.

Al Burkina Faso, encara que la crítica sigui admesa i que es publiquin informacions molestes, és molt arriscat qüestionar el cap de l'Estat, la seva família o els seus aliats. Per exemple, el director de publicació i el redactor en cap del bimensual privat *L'Événement* han estat tots dos condemnats, el gener de 2007, a dos mesos de presó amb llibertat provisional, per "difamació" envers François Compaoré. Diversos periodistes reben igualment amenaces de mort per correu electrònic. Un d'ells, Karim Sama, anomenat Sam's K el Jah, artista i animador a la ràdio Ouaga FM, ha vist com el seu cotxe era cremat en un incendi criminal, després d'haver estat víctima campanya d'intimidació. El seu programa setmanal "Roots Rock Reggae", l'èxit del qual traspasa les fronteres del Burkina Faso, sovint dóna l'oportunitat de criticar el president Blaise Compaoré.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Costa d'Ivori

.Superfície: 322 462 km²
.Població: 18 373 060
.Llengua: francès
.Cap de l'Estat: Laurent Gbagbo, des de 2000

103 sobre 175 en l'última classificació mundial

Amb l'existència d'una premsa diversa, certament de qualitat desigual, i l'adopció el desembre de 2004 d'una llei que despenalitzava els delictes de premsa, Costa d'Ivori es comporta. Però el país és paradoxal. D'una banda és on s'han produït dos dels afers més foscos i més tràgics per a la premsa de tot el continent.

L'assassinat del corresponsal de RFI, Jean Hélène, mort d'un tret al cap a Abidjan l'octubre de 2003, va commocionar profundament la premsa estrangera, no només a Costa d'Ivori, sinó a tota l'Àfrica. Aleshores, un clima d'odi i de tensió posava en perill la seguretat dels periodistes, sobretot occidentals. En un article publicat un any abans, a la *Notre Voie*, es podia llegir "[els periodistes], aquests negres dels temps moderns, (...) aquestes rapaces no són més que de vils corromputs complint la seva bruta tasca de destrucció de l'Àfrica". *Notre Voie* afirmava que sabia més coses sobre el paper dels mitjans de comunicació estrangers: "Sostenen els terroristes i el seu objectiu és tacar el règim del president Gbagbo per legitimar la desestabilització de Costa d'Ivori."

Després ha sobrevingut el segrest de Guy-André Kieffer, el 16 d'abril de 2004, a l'aparcament d'un supermercat de la capital ivoriana. El periodista franco-canadenc ha desaparegut després d'haver estat atret en una trampa per Michel Legré, cunyat de Simone Gbagbo, l'esposa del president ivorià. Cinc anys més tard, aquest assumpte no ha estat encara aclarit. Michel Legré va ser inculpat, el 21 d'octubre de 2004, pel jutge d'instrucció francès Patrick Ramaël pel segrest". Encara que sota arrest domiciliari a Abidjan, circula lliurement, inclús fora del país. Jean-Tony Oulaï, un súbdit ivorià "excapità" de l'exèrcit, i que alguns testimonis acusen d'haver participat el segrest del periodista, ha estat investigat pel segrest" el gener de 2006 a França i detingut. Però la investigació topa amb les relacions tenses entre França i Costa d'Ivori, les dificultats per fer investigacions sobre el terreny, i l'ombra que envolta els protagonistes de

l'assumpte, tots ells parents de la presidència ivoriana.

Pel que fa a la resta, des de llavors que no aborden els assumptes prohibits com el petroli o el sector del cacau, del qual Costa d'Ivori és el primer exportador mundial i sobre el que investigava Guy-André Kieffer. Els periodistes ivorians s'expressen bastant lliurement en una premsa diversificada, però amb tiratges limitats. Les redaccions s'enfronten a accions habituals de vandalisme i els professionals dels mitjans de comunicació pateixen encara el pes de la fràgil situació política del país, sense poder fer fotos sense el permís de les forces rebels en la meitat nord del país, o del govern en la meitat sud.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Eritrea

Superfície: 117 600 km²
Població: 4 400 000
Llengües: tigrinya, àrab
Cap de l'Estat: Isaias Afewerki, des de 1993

175 sobre 175 en l'última classificació mundial

Dirigida des de la seva independència pel molt autoritari Isaias Afewerki, Eritrea figura en última posició de la classificació mundial de la llibertat de premsa establerta per Reporters sense fronteres. El país ha estat tallat del món després de grans batudes, el setembre de 2001, almenys quatre periodistes han mort a la presó, de manera secreta, en la indiferència i l'oblit, mentre que la situació no deixa de deteriorar-se.

Si la vida pot semblar dolça als carrers guardats amb flors d'Asmara, és en realitat infernal, sobretot als passadissos obacs del totpoderós Ministeri de la Informació. Portant les regnes d'aquesta fortalesa situada sobre un pujol que domina la capital, el ministre en exercici Ali Abdu rep les ordres directament a la vora d'Isaias Afewerki. Aquest, ahir cap rebel, avui dictador desprietat, ha aniquilat progressivament les esperances que els eritreus havien dipositat en la independència del seu país. El 18 de setembre de 2001, el cap de l'Estat va llençar la policia política a l'encaç de l'ala reformadora del partit al poder. Antics companys d'armes, dels ministres, i generals influents han estat enviats a presó. Els pocs diaris independents que publicaven a Asmara han estat suspesos. directors i redactors en cap han estat detinguts. Tota crítica del règim és d'ara endavant condemnada per "atemptat contra la seguretat nacional". A més a més de centenars de personalitats polítiques o militars, tretze periodistes no han pogut escapar les batudes o s'han rendit a les autoritats. Han estat empresonats tots, alguns en cel·les subterrànies.

L'11 de gener de 2007, l'un d'ells, Fessehaye Yohannes, anomenat "Joshua", va morir per les condicions de detenció deplorables. Gran figura de la vida intel·lectual del país, cofundador del setmanari *Setit*, poeta, dramaturg i director d'una companyia de teatre, no ha sobreviscut al presidi d'Eiraeiro, al nord-est del país, on són tancats els presoners més importants.

A Eritrea, els mitjans de comunicació públics no fan altra cosa que transmetre el

discurs bel·licós i ultranacionalista del règim. Sota l'estreta vigilància d'Ali Abdu, els empleats de la televisió pública Eri-TV, de la ràdio Dimtsi Hafash (La Veu de les Masses) i del diari governamental Hadas Eritrea es transformen en funcionaris zelosos de la propaganda governamental. No es tolera cap desviació. Com desenes dels seus conciutadans que fugen del país cada mes, nombrosos periodistes dels mitjans de comunicació públics ja no suporten l'apagador imposat pel govern i escullen el camí de l'exili. La majoria fugen, a peu, amb el risc de ser parats o ser abatuts per les patrulles de guàrdies de les fronteres que han rebut l'ordre de tirar a matar. Quant als rars corresponsals estrangers, han estat a poc a poc desanimats, a força de molèsties o d'intimidacions, quan no han estat simplement expulsats. Ara ja no n'hi ha cap a Asmara.

En reacció a aquest escàndol, Reporters sense fronteres lluita perquè el president eritreu i els seus ministres siguin declarats personae no grates sobre el territori europeu.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
29 periodistes empresonats
2 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Gàmbia

Superfície: 11 300 km²
Població: 1 735 464
Llengua: anglès
Cap de l'Estat: Yahya Jammeh, des de 1994

137 sobre 175 en l'última classificació mundial

La llibertat de premsa sofreix, any rere any, l'apagador d'un govern intolerant i imprevisible. Els mitjans de comunicació privats treballen amb les mans lligades per un clima molt amenaçador, recolzat sobre una de les legislacions sobre la "difamació" i la "publicació de falses notícies" més lliberticides de l'Àfrica de l'Oest.

Malgrat l'existència d'un govern civil, el país dirigit pel jove president Yahya Jammeh és el domini reservat d'una petita banda de militars sovint irracionals, que empresonen, torturen i terroritzen de vegades a l'atzar els que gosen, un dia, oposar-se al cap de l'Estat o als seus amics. L'assassinat del més prestigiós periodista del país, el redactor en cap del setmanari The Point Deyda Hydera, la vigília del 16 de desembre de 2004, ha tocat la fi d'una època en què la premsa privada, ben organitzada i exigent, podia encara fer front a un govern que no amagava la seva hostilitat respecte a aquella. Antic president del sindicat dels periodistes, corresponsal de Reporters sense fronteres i de l'AFP, el degà dels periodistes del país era també un editorialista clarivident, que posava de manifest els errors d'un jove president inexpert i místic. En el moment del seu assassinat, a tocar d'una caserna de la policia, era vigilat permanentment per la temible NIA, la totpoderosa oficina d'informació del cap de l'Estat.

Des de la seva mort, quasi tots els que podien molestar el president han fet marxa enere o se n'han anat del país. Tret de The Point, més o menys protegit per l'aura del seu difunt director, la majoria dels diaris que han intentat fer escoltar una veu diferent del diari progovernamental The Daily Observer han estat tancats il·legalment. Un periodista empresonat, "Chief" Ebrima Manneh, ha desaparegut a la sinistra presó de Milla Two, sobre el front de mar prop de Banjul. I les autoritats sempre han negat haver-lo detingut, malgrat nombrosos testimonis de presoners i de testimonis oculars que afirmen el contrari.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
1 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Mali

Superfície: 1 240 190 km²

Població: 13 518 000

Llengua: francès

Cap de l'Estat: Amadou Toumani Touré, des de 2002

30 sobre 175 en l'última classificació mundial

Mali és no només una de les democràcies exemplars de l'Àfrica, sinó també un dels països més respectuosos amb la llibertat de premsa sobre el continent. Només alguns casos aïllats d'agressions de periodistes matisen aquesta constatació.

És clar, a Mali la llei no és perfecta, la premsa és pobra i els homes polítics són de vegades irritables. Però la llibertat de premsa és una realitat. Amb una trentena de setmanaris i una mitja dotzena de diaris, la premsa escrita reflecteix bé la diversitat cultural del país. Més important és encara la xarxa de més de 130 ràdios, locals o nacionals, implantades a cada petit poble. Un rècord a Àfrica francòfona. El país és pioner en la matèria: el 1991 es va crear la primera ràdio lliure del país. Algunes estacions de Mali són considerades entre les millors del continent.

Només un incident ha llançat una ombra sobre aquest panorama. El 2007, uns periodistes havien tingut la insolència de publicar un model de dissertació donat per un professor de Mali als seus alumnes, comentant un text que implicava un cap d'Estat i la seva mestra. Van ser castigats amb un breu temps a presó.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Mauritània

Superfície: 1 025 520 km²

Població : 3 044 000

Llengües : àrab, francès

Cap de l'Estat Ba Mamadou anomenat M'Baré (per interinitat), des d'abril de 2009

100 sobre 175 en l'última classificació mundial

En l'aspecte polític, després de quatre anys d'alternança de vegades oposada entre poder militar i poder civil, el país té dificultats per establir-se. Tractant-se de la premsa, la legislació és la més favorable de la subregió i avui, els desafiaments als quals fan front els periodistes de Nouakchott són complexos, la situació és satisfactòria.

La transició iniciada pel cop d'estat del 3 d'agost de 2005 ha canviat radicalment el clima per a la premsa mauritana. Els pestells de la censura han estat aixecats en les setmanes que han seguit la caiguda del govern. Els obstacles burocràtics a l'aparició dels diaris, sota els quals s'amagava una màquina a reprimir, han estat apartats. La difusió de RFI ha estat restablerta. Des d'aquesta data, Mauritània ha passat nombroses proves amb èxit -un referèndum constitucional, de les eleccions municipals, legislatives i presidencial justes i transparents- però també ha conegut reculades; sobre el paper en qualsevol cas, i s'efronta a nous problemes - cop d'Estat d'agost de 2008 i incertesa en l'enfocament de l'elecció presidencial de juny de 2009. Fins i tot si la situació continua sent fràgil i i hi ha molts obstacles, la llibertat de premsa és una realitat a Mauritània. 2007 per exemple, en ple esforç de transició democràtica, Mauritània ha estat el teatre d'una experiència rara a l'Àfrica: la cobertura equilibrada de totes les forces polítiques durant la campanya electoral d'un escrutini presidencial. Reporters sense fronteres havia comprovat, en el transcurs d'una missió de monitoratge de la cobertura de l'actualitat electoral, que els mitjans de comunicació públics mauritans havien respectat les regles d'equitat entre els candidats.

Des de la caiguda de la dictadura de Maouiya Ould Taya, el 2005, els problemes de la premsa mauritana són alhora més lleugers i més complexos. Aleshores, en virtut de l'article 11 de la llei del 25 de juliol de 1991 relativa a la llibertat de premsa, els diaris eren regularment segrestats i els periodistes enviats a presó, des que abordaven assumptes "tabús". Amb la nova legislació demo-

cràtica, han proliferat els diaris, amb llibertat per abordar els assumptes delicats. Tanmateix la premsa mauritana està dividida i que els diaris que tracten temes delicats, dits "peshmergas", han acabat tenint casa pròpia. En lloc de subministrar informacions creïbles i verificades, els clans hi ajusten els comptes a còpia de denúncies calumnioses Abdel Fettah Ould Abeidna, director del diari àrab *Al-Aqsa*, una publicació amb unes pràctiques deontològiques dubtoses i sovint discutibles, ha passat així quatre mesos a presó abans de ser graciats, l'abril de 2009, pel general Ould Abdel Aziz, cap de la junta al poder. El periodista havia estat condemnat a un any de presó ferma i elevades multes per haver difamat l'home de negocis Mohamed Ould Bouamatou, qüestionant-lo en un vast assumpte de tràfic internacional de cocaïna. Segons periodistes mauritans interrogats per Reporters sense fronteres, els articles que atacaven Mohamed Ould Bouamatou havien estat encarregats i havien estat pagats per un clan rival per desqualificar l'home de negocis.

L'afer Abdel Fettah Ould Abeidna recorda que la presó no és una resposta adequada i que correspon al govern abans ajudar la premsa a sobreviure en un entorn econòmic difícil.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

La llibertat de premsa al món 2009: Amèriques

EL CON SUD S'UNEIX AL NORD I AMÈRICA CENTRAL S'ENFONSA

El procés d'adopció d'una “lei-escut” que protegeixi el secret de les fonts a escala federal està molt lluny d'haver acabat als Estats Units, però almenys ja no s'empresona periodistes ni es posen traves a les llibertats públiques en nom de la seguretat nacional, com en l'era Bush.

L'altre canvi que cal tenir en compte té a veure evidentment amb Hondures, on la llibertat de premsa ha pagat un important tribut al cop d'estat del 28 de juny de 2009. El govern colpista, predador dels mitjans de comunicació que no gaudeixen dels seus favors, ha posat en marxa una autèntica estratègia de *black-out* informatiu, en detriment de la premsa internacional. Seguint a Amèrica Central, la inseguretat imperant minava ja un país com El Salvador, on els Maras causen estralls. Aquestes bandes de joves ultraviolents van augmentar la seva trista notorietat assassinant, el 2 de setembre, el documentalista francoespanyol Christian Poveda, qui els havia dedicat la pel·lícula *La vida loca*, després de passar setze mesos compartint la vida amb ells. La inseguretat ha donat un alarmant gir a Guatemala, mentre que a Nicaragua es fan cada vegada més evidents les tensions existents entre la premsa i el govern de Daniel Ortega.

A l'inici de l'any van assassinar a Veneçuela un periodista, enmig d'un clima d'inseguretat també molt alt. El país es distingeix sobretot pel domini, gairebé absolut, del govern bolivarià sobre l'espai audiovisual. La inesperada confiscació, a l'agost de 2009, de les freqüències de 34 canals i emissores regionals, respon directament a aquest objectiu. A Colòmbia i Mèxic, la violència ambiental, generadora d'autocensura i temes tabús, també deu molt als representants de la força pública. Des de 2006 Mèxic està immers en un estat gairebé de guerra a causa de l'àmplia ofensiva federal contra el narcotràfic, cosa que l'ha dut a mantenir el seu estatus de país més perillós del continent pel que fa a la seguretat dels periodistes, amb 55 assassinats des de 2000, deu des de gener de 2009.

A Cuba, inamovible dictadura del continent on no hi ha llibertat de premsa, les poques esperances que va generar, al febrer de 2008, l'accés oficial de Raúl Castro a la presidència, es van veure decebudes ràpidament. En un sentit més general, dos nous empresonament, que eleven a vint-i-cinc el nombre de periodistes detinguts a l'illa, bloquejos freqüents de llocs web i detencions de blocaires, posen de manifest una absència de canvis en la situació dels drets humans, i les llibertats. Al Carib, la República Dominicana té un alt índex de violència i està vivint un augment de procediments abusius contra els mitjans de comunicació. Sense la mateixa amplitud, ambdós factors, als quals se sumen mesures de censura administrativa i l'empresonament d'un periodista, estan pesant en la llibertat de premsa d'Equador, on les agressions es troben en alça.

Efectivament a Bolívia no ha acabat la “guerra mediàtica”, però el govern ha reprès a poc a poc els fils d'un diàleg amb la premsa, que també va tenir la seva part de responsabilitat en la crisi política de l'any anterior, sobretot en els departaments administrats per l'oposició autonomista. A Perú, que durant molt temps va ostentar el rècord d'agressions habituals a periodistes, el tancament d'un mitjà de comunicació, per ordre del govern després d'unes revoltes a la regió amazònica, va dividir profundament l'opinió pública.

La violència amb els mitjans ha retrocedit a Haití i Paraguai, on a més la premsa s'atreveix a tractar temes sensibles. El costum del pluralisme, la democratització del paisatge

mediàtic i, en ocasions, la disminució d'alguns abusos d'autoritat i altres intents de censura han millorat netament la situació a Argentina i Uruguai. La potència regional que és Brasil va aconseguir finalment desempallegar-se, l'1 de maig de 2009, de la llei de premsa heretada de la dictadura militar i ara s'està beneficiant dels esforços, en matèria d'accés a la informació, empresos pel govern de Lula. A pesar d'aquests canvis positius, el país no ha aconseguit posar fi a la violència cap als mitjans, que persisteix a les grans urbs i a les regions Nord i Nord-est. En alguns estats, on les autoritats acaparen els mitjans locals, es manté una tenaç censura preventiva.

Benoît Hervieu

Responsable del Departament d'Amèriques

Argentina

Superfície: 2.780.400 km²

Població: 40.000.000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Cristina Fernández de Kirchner (des de desembre del 2007)

47 entre 175 en l'última classificació mundial

Le relacions continuen sent tenses entre una part de la premsa privada i la presidenta Cristina Fernández. Un nou projecte legislatiu, que pretén limitar la concentració dels mitjans, ha de substituir la llei de radiodifusió, aprovada durant el règim militar, que continuava en vigor.

Les relacions continuen sent tenses entre una part de la premsa privada i la presidenta Cristina Fernández, ja que el seu marit i predecessor, Néstor Kirchner, es va abstenir de fer qualsevol roda de premsa al llarg del seu mandat (2003-2007). Un silenci que anava prioritàriament dirigit al diari La Nación, alineat políticament amb l'oposició al "kirchnerisme". Però és sobretot al principal grup de premsa, Clarín, a qui hauria de preocupar el nou projecte legislatiu destinat a limitar la concentració de mitjans de comunicació, que és realment excessiva a l'Argentina. El projecte, impulsat per la mateixa presidenta Cristina Fernández, hauria de substituir la llei de radiodifusió del 15 de setembre de 1980, aprovat durant el règim militar, que continua vigent i que fa poc va propiciar el tancament d'algunes ràdios independents.

Les esmenes fetes a aquesta llei des del retorn a la democràcia el 1983 han reduït el control del poder sobre el contingut de les programacions i, alhora, han afavorit la concentració de mitjans. Encara hi ha hagut alguns casos de pressions, atribuïts a les autoritats federals, que han contribuït a alimentar les tensions entre la premsa i el palau presidencial. No obstant això, cal assenyalar que les agressions i intimidacions afecten fonamentalment mitjans provincials, enfrontats a la susceptibilitat d'alguns governants.

Molt sovint se'ls premia o castiga amb un repartiment desigual de la publicitat oficial, en funció de la línia editorial. En comparació d'altres països de la regió hi ha molts pocs casos de violència directa contra els mitjans, encara que sovint romanen impu-

nes. Està pendent d'aprovació un projecte de resolució relatiu a la seguretat dels periodistes, presentat l'octubre de 2008 a la Cambra Baixa del Congrés federal per la diputada Diana Conti, propera a l'administració Kirchner.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Bolivia

Superfície: 1.098.581 km²

Població: 9.200.000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Evo Morales Ayma (des de gener del 2006)

95 entre 175 en l'última classificació mundial

La premsa ha patit i ha participat en la polarització entre partidaris i adversaris del Govern. Els atacs a la premsa, tant pública com privada, van assolir un nivell preocupant el 2008. Alguns mitjans locals van incitar a l'odi racial i a l'assassinat del president Evo Morales.

A costa d'un vertiginós augment d'agressions en contra seu, la premsa està experimentant la polarització nascuda de l'enfrontament cada vegada més evident entre el president Evo Morales i l'oposició autonomista. Però cal dir que també té la seva part de responsabilitat en la crisi institucional i política que va precipitar el país en un estat de quasiguerra civil, que sortosament es va evitar gràcies a la intervenció, el 15 de setembre de 2008, de la nova Unió de Nacions Sud-americanes (Unasur). Molt sovint, les manifestacions de suport al govern, o a l'oposició, tenen com a objectiu periodistes depenent de si el mitjà és públic i considerat progovernamental, o privat, i presumptament hostil a Evo Morales.

A Santa Cruz, els atacs a la premsa pública del grup d'extrema dreta regionalista Unión Juvenil Cruceñista han arribat de vegades fins a l'atemptat, mentre que alguns mitjans locals, com Radio Oriental, feien crides a l'odi racial i a l'assassinat del president i alguns ministres, que com ell són d'origen indígena. Per contra, a La Paz, els membres del Comité Cívico Popular, una organització propera al govern, han atacat violentament representants de periòdics, canals de televisió i ràdios del sector privat. Un dels activistes del Comitè, Adolfo Cerrudo, acusat entre altres coses d'amenaçar de violació i agredir una periodista del diari La Razón, és ara a la garjola. La majoria dels casos romanen impunes. Tres mesos després dels fets es va ajornar el judici dels presumptes autors de l'assassinat de Carlos Quispe Quispe, periodista d'una ràdio municipal que van matar a la redacció el 29 de març de 2008. I encara no s'ha celebrat des d'aleshores.

Davant la influència dels mitjans de comunicació, que arriba fins al 85% en l'àmbit privat, i les pràctiques dels grups d'interessos econòmics que no estan gaire en sintonia amb el nou govern, el president Evo Morales s'ha convertit en promotor d'una nova xarxa pública i comunitària, que compta fins i tot amb el diari Cambio. La nova Constitució, aprovada en referèndum el 25 de gener de 2009, no ha modificat en absolut les garanties d'independència editorial.

No obstant això, i a pesar de la relativa calma aconseguida després de la intervenció de la Unasur, les relacions entre Evo Morales i la premsa privada segueixen sent tibants. El president no la rep al Palacio Quemado, la seu presidencial, i en les rodes de premsa solament respon les preguntes dels corresponents estrangers. Com que els delictes de premsa no estan despenalitzats, al març de 2009 es va obrir un expedient informatiu judicial al diari La Prensa, de La Paz, per injúries contra "el cap de l'Estat" i "calúmnies".

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 cibirdissidents empresonats

Brasil

Superfície : 8 514 000 km²

Població : 191 000 000

Llengua : portuguès

President : Luiz Inácio Lula de Silva (des de gener del 2003)

71 entre 175 en l'última classificació mundial

En certes regions els periodistes s'exposen a grans riscos greus, quan tracten de qüestions perilloses. La premsa, sobretot la local, també s'ha d'enfrontar a la l'assetjament judicial de certes autoritats.

Els periodistes brasilers corren greus riscos en certes regions, principalment quan tracten temes perillosos, com tràfic, corrupció o qüestions ambientals. Les agressions, que poden arribar fins a l'assassinat, tenen lloc fins i tot als estats del Nord i del Nord-est, i més al sud, a la frontera paraguaiana, centre de la droga. La inseguretat també afecta la premsa de les regions metropolitanes, com Rio de Janeiro, on tres treballadors del diari O Dia van ser segrestats i torturats en una barraca, el 2008, per un grup armat que tenia elements infiltrats a la mateixa policia.

Freqüentment concentrada als estats, la premsa, principalment local, s'ha d'enfrontar també a l'assetjament judicial de certes autoritats. Els enfrontaments entre un alcalde o un govern i els consell general expliquen les mesures de « censura preventiva » preses contra els mitjans que treuen informacions difícils, de violació de drets constitucionals fonamentals.

El repartiment desigual de la publicitat oficial constitueix un altre mitjà de represàlia contra els mitjans considerats incòmodes. El Brasil ha de dotar-se d'una nova legislació sobre la premsa? El debat està obert. El dia 30 d'abril del 2009, el Tribunal Suprem Federal (TSF), la jurisdicció més alta del país, ha acabat rebutjant totalment a Llei de premsa del 9 de febrer del 1967, que contravenia els principis de la Constitució democràtica del 1988. Adoptada durant la dictadura militar (1964-1985), aquesta llei preveia penes de presó per als delictes d'«injúria», «difamació» i «calúmia». En definitiva, la creació i regulació d'un espai per a les ràdios comunitàries, molt nombroses, però sense existència legal, és cada vegada més urgent.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Canadà

Superfície: 9 970 610 km²

Població: 33 500 000

Llengües: anglès, francès

Cap del Govern: Stephen Harper (des de febrer de 2006)

19 sobre 175 en l'última classificació mundial

Amb el suport d'una nova disposició del Codi Penal, diversos periodistes han estat objecte de persecucions a escala federal per negar-se a revelar les seves fonts. Alguns casos de difamació donen lloc a «persecucions-mordasses», que imposen compensacions gravoses als mitjans de comunicació o les ONG.

El Canadà ocupa un rang molt envejable en matèria de llibertat de premsa. Tanmateix, el Parlament va introduir en el codi penal, el 2004, una clàusula desfavorable al secret de les fonts. Aquesta disposició obliga els professionals dels mitjans de comunicació a lliurar el seu arxiu i el nom d'una font a la policia, si aquesta ho considera indispensable en el curs d'una investigació.

L'incompliment d'aquesta clàusula està subjecte a una multa de 250 000 dòlars com a màxim i/o una pena màxima de presó de sis mesos. Diversos periodistes ja han estat objecte de persecucions a escala federal. Tanmateix, fins avui, cap no ha estat empresonat. Això no obstant, Daniel Leblanc, del diari Globe and Mail, en corre el risc, arran de les revelacions que va provocar l'escàndol de les comandites. Entre 1997 i 2003, el govern federal hauria abusat de fons públics per finançar una campanya contra els sobiranes quebequesos. A petició de l'empresa de comunicació utilitzada per a aquesta campanya i ara encausada, Daniel Leblanc ha estat obligat a lliurar el nom del seu informador. Prevista el 19 de març de 2009, la seva compareixença davant el Tribunal Suprem, la més alta jurisdicció del país, ha estat ajornada en l'últim moment. El cas crearia jurisprudència. Un altre problema té relació amb les Strategic Lawsuit Against Public Participation o SLAPP, qualificades de "persecucions-mordasses" en terra francòfona.

Aquest procediment civil, generalment seguit en qüestions relacionades amb difamació, consisteix a demanar reparacions ruïneses a l'actor incriminat, generalment uns mitjans de comunicació o una ONG, per tal

d'obligar-lo a retractar-se o a desaparèixer. Un exemple conegut al Quebec i a Ontario és la demanda contra l'editorial Ecosociétés de les companyies mineres Barrick Gold i Banro, després de la publicació de l'obra «Noir Canada» sobre les activitats d'aquestes a l'Àfrica. Les dues companyies exigeixen 11 milions de dòlars canadencs (aproximadament 7 milions d'euros) d'indemnitzacions i amenacen d'augmentar l'import si Ecosociétés, que ha llançat una petició de suport, continua utilitzant el terme "persecucions-mordasses" dins aquest procediment.

Al Quebec, el projecte de llei anomenat 99, en curs d'aprovació, hauria de protegir mitjans de comunicació i ONG dels SLAPP introduint la noció de «persecució abusiva». No obstant això, els representants de la societat civil reclamen esmenes que ofereixin més garanties contra els SLAPP. Els atacs o amenaces contra la premsa, molt estranys al Canadà, recauen sobretot en periodistes procedents de les minories. Tanmateix, el setembre de 2008, el periodista independent Benoît Dutrizac es va queixar d'haver rebut amenaces de mort per escrit després d'una entrevista amb Samira Laouni, candidata islamista del Nouveau parti démocrata a Montreal i primera dona amb vel que es presenta a una elecció al Quebec.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes col·laboradors morts
0 matats periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Colòmbia

Superfície: 1.141.748 km²
Població: 45.000.000
Idioma: espanyol
Cap de l'Estat: Álvaro Uribe Vélez (des d'agost del 2002)

126 entre 175 en l'última classificació mundial

Encara que durant la seva presidència ha disminuït el nombre de periodistes assassinats, Álvaro Uribe no dubta a l'hora d'acusar alguns professionals dels mitjans, forçats a exiliar-se per les amenaces dels paramilitars. En els departaments, la premsa continua exposada a represàlies, dels grups armats i dels càrtels i alguns focus residuals de la guerrilla.

Efectivament, des de l'arribada a la presidència d'Álvaro Uribe, el 2002, ha disminuït el nombre d'assassinats de periodistes, tradicionalment alt en un país en guerra des de fa prop de mig segle. Escollit i reelegit amb un programa de seguretat, decidit a posar fi a la guerrilla de les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC), les quals ha contribuït a afeblir considerablement, l'inquilí de la Casa de Nariño (palau presidencial) tolera malament la crítica i li ho fa saber a la premsa. No dubta a acusar, de vegades públicament, de "còmplices del terrorisme" o "a sou de les FARC" alguns periodistes que no gaudeixen dels seus favors, és clar que el cap de l'Estat no tem posar en perill la seva vida. En cada enrabiada presidencial dirigida contra ells, reputats professionals de la premsa com Hollman Morris, un dels millors especialistes del conflicte armat; Daniel Coronell, director d'informació de la cadena pública Canal Uno, o també Carlos Lozano, director del setmanari comunista Voz, han rebut amenaces de mort dels grups paramilitars.

Oficialment desmobilitzats entre 2003 i 2006, els 30.000 membres de les Autodefensas Unidas de Colòmbia (AUC), autors de moltes violacions dels drets humans, no tots han lliurat les armes. S'estima fins i tot que entre 5.000 i 8.000 d'ells han reconstituït una vintena de grups presents en dotze departaments. Els més coneguts, com les Àguilas Negras, han portat a terme diverses campanyes d'intimidació contra la premsa, sobretot local, obligant alguns periodistes a fugir de la seva regió, i fins i tot del país. Aquests nous grups armats, que gaudeixen

d'alguns suports polítics en l'exèrcit i la policia, consideren també "objectiu militar" al canal llatinoamericà Telesur, creat el 2005 pel president veneçolà Hugo Chávez, i els seus representants colombians.

Alguns escàndols d'escoltes telefòniques il·legals a personalitats, la majoria de l'oposició, han dut a tèmer una pèrdua parcial del control de l'executiu sobre els serveis d'intel·ligència. En aquest cas també, els periodistes crítics més coneguts figuren en la llista dels espiats. A les províncies, la premsa local continua exposada a les represàlies de narcotraficants i nuclis residuals de la guerrilla

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Costa Rica

Superfície: 51 100 km²

Població: 4 200 000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Óscar Arias Sánchez (des de maig del 2006)

30 entre 175 en l'última classificació mundial

Gran part de l'orgull del país rau en el fet de ser considerat el millor a l'Amèrica hispanoparlant en matèria de drets humans i de llibertat d'expressió. No obstant això, la seva legislació encara ha d'evolucionar.

Des del principi de l'any 2008, no s'ha assenyalat a Costa Rica atacs contra mitjans de comunicació ni tampoc agressions a periodistes. Veritable excepció a Amèrica Central, regió coneguda per la seva inseguretat, el país es defineix com protector dels drets humans. Amb raó. El president Óscar Arias va anar l'artífex dels acords que van posar fi a les guerres civils en “els estats germans” durant el seu primer mandat (1986-1990).

És a San José, la capital, on hi ha el Tribunal Interamericà de Drets Humans, jurisdicció suprema del continent. Curiosament, la legislació nacional es caracteritza per un arcaisme lleument atenuat des que es va suprimir el delictes de desacatament “. El debat sobre la modernització de la Llei de premsa, de 1902, no acaba mai. El molt controvertit article 7 d'aquest text segueix preveient penes de presó per “difamació”, “calúmnia” i “injúria”, de fins a 120 dies en “cas de difamació”. Les últimes condemnes per aquest tipus de delictes es remunten a 2004. Van ser rebutjades pel Tribunal Interamericà de Drets Humans de San José. Des de llavors, no se n'hi ha hagut cap altre en assumptes de premsa.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Cuba

Superfície: 110.860 km²
Població: 11.267.000
Idioma: espanyol
Cap de l'Estat: Raúl Castro (des de febrer del 2008)

170 entre 175 en l'última classificació mundial

Cuba és l'únic país del continent americà que no tolera la premsa independent. L'illa continua ostentat el rang de segona presó del món per als periodistes, amb 24 empresonats. Els canvis observats des de la pujada al poder de Raúl Castro continuen sent molt tímids.

Cuba és l'únic país del continent americà que no tolera la premsa independent fora de l'estrict control de l'Estat. Els mitjans de comunicació oficials (una televisió, una ràdio, dos diaris - Granma i Joventut Rebel - i les seves ramificacions locals) serveixen abans de res per reproduir la propaganda del règim. Solament es toleren unes quantes revistes catòliques. Per això, els periodistes dissidents treballen en la clandestinitat i es veuen obligats a publicar el que no poden explicar als seus conciutadans de la illa en suports externs, en particular en llocs de la diàspora cubana de Miami.

Cuba segueix ostentant el rang de ser, des de la "Primavera negra" de març de 2003, la segona presó del món per als periodistes, després de Xina. Dinou dels vint-i-set periodistes detinguts llavors estan encara empresonats, i entre ells Ricardo González Alfonso, el corresponal de Reporters sense Fronteres. A un altre periodista el van condemnar el 2005 a set anys de presó; i a quatre més a penes de tres i quatre anys després que, el 31 de juliol de 2006, Raúl Castro assumís la presidència de transició, abans de succeir oficialment el seu germà el 24 de febrer de 2008. Es manté l'assetjament a la dissidència a pesar que el nou poder ha efectuat alguns tímids gestos d'obertura.

Quatre dies després l'entronització de Raúl Castro, el 27 de febrer de 2008, Cuba va signar -sense ratificar-los- els dos Pactes de Drets Humans de Nacions Unides (un relatiu als drets econòmics, socials i culturals, i l'altre referit als drets civils i polítics). El 24 de febrer es va aixecar la prohibició que tenien els cubans d'entrar als grans hotels, dotats de millor connexió a Internet, es va

autoritzar l'adquisició de material informàtic personal i es va legalitzar l'ús del telèfon mòbil. El 15 de febrer de 2008 van sortir de la presó, gràcies a la mediació del govern espanyol -que d'altra banda els va acollir-, quatre dissidents detinguts durant la "Primavera negra", i entre ells el periodista Alejandro González Raga. Finalment, l'ús d'Internet continua estant estretament controlat, tot i que les dificultats de connexió són també producte de les restriccions imposades per l'embargament nord-americà, en vigor des de 1962.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
25 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Equador

Superfície: 283.561 km²

Població: 14.000.000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Rafael Correa (des de gener del 2007)

84 entre 175 en l'última classificació mundial

Al mateix temps que desenvolupa un autèntic servei públic audiovisual, el president Rafael Corra manté relacions conflictives amb la premsa privada. Els delictes de premsa continuen podent-se castigar amb la presó, com van poder comprovar dos periodistes condemnats per «injúries».

Els atacs directes a la premsa són excepcionals en comparació del que ocorre en països veïns, a pesar que al començament de l'any 2009 es va produir una recrudescència dels casos d'amenaques o manifestacions d'hostilitat cap als periodistes. Globalment Equador ocupa un lloc envejable en el continent.

La nova Constitució, impulsada pel president Rafael Correa i aprovada en referèndum el 28 de setembre de 2008, reafirma el dret a la comunicació, a la llibertat d'expressió i a una informació pluralista, i justament per això prohibeix la creació de qualsevol tipus d'oligopoli "o monopoli, directe o indirecte, en la propietat dels mitjans de comunicació i l'ús de les freqüències" (art. 17-3). Quan havia transcorregut menys d'un any de la seva investidura, el mateix cap de l'Estat va prendre la iniciativa de crear un canal públic de televisió nacional, inexistent fins llavors. Després, el servei públic s'ha completat amb una emissora de ràdio i un diari, després de la compra d'El Telégrafo. L'Estat administra també altres tres canals: TC Televisió, Gamavisión i CN3; els dos primers embargats a empresaris acusats de "malversació".

A pesar de la independència normalment garantida a aquests mitjans, el vicepresident encarregat de la informació, José Toledo, va argüir pressions de la majoria en el poder per dimitir al març de 2009. Pocs dies després va generar fortes protestes un missatge governamental, emès per diversos canals, en el qual s'acusava personalment alguns periodistes del sector privat. En resposta als atacs, en ocasions virulents, contra ell, el president Rafael Correa no va amb subtileses, com va posar de manifest la roda de

premsa del 30 de juny de 2007, en què públicament va anomenar "gordita horrorosa" la periodista Sandra Ochoa, del diari El Universo. O també l'obertura d'un procediment per desacatament, que finalment es va sobreure, a Francisco Vivanco, editorialista del diari La Hora, que l'havia anomenat "vándalo" en un article. Els delictes de "difamació", "injúries" i "calúmnia", continuen podent-se castigar amb penes de presó. Encara que van quedar en llibertat en primera instància, a dos periodistes els van condemnar i van empresonar per injúries" a la fi de l'any 2008. A Milton Chacaguasay Flores, propietari i director del semanario La Verdad, li va caure una pena de deu mesos i a Freddy Aponte Aponte, de la ràdio privada local Luz y Vida, una condemna de sis mesos. A l'últim el van deixar en llibertat al gener de 2009 per "bona conducta", després de romandre tres mesos detingut.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

1 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

El Salvador

Superfície: 21 040 km²

Població : 7 000 000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Mauricio Funes (des de juny del 2009)

79 entre 175 en l'última classificació mundial

L'elecció a la presidència de Mauricio Funes, periodista de professió, suscita expectatives per part de la societat civil en matèria d'accés a la informació i de descentralització de l'espai audiovisual. No obstant això, la llibertat de premsa continua patint un alt nivell d'inseguretat.

L'Associació de Periodistes d'El Salvador (APES) ha assenyalat que hi ha una recrudescència de les agressions contra periodistes des del començament de l'any, en particular durant la campanya que va precedir les eleccions presidencials del 15 de març de 2009. En efecte, al llarg d'aquest període, una desena de professionals van patir manifestacions d'hostilitat per part de militants dels dos principals partits, l'Alianza Republicana Nacionalista (SORRA, dreta) i el Frente Farabundo Martí para la Liberación Nacional (FMLN, esquerra).

No obstant això, la condemna a trenta-cinc de presó, el 12 de maig de 2008, dels tres assassins del periodista independent Salvador Sánchez, va demostrar una voluntat de lluitar contra la impunitat, en un país en el qual la llibertat de premsa s'enfronta en primer lloc a un nivell d'inseguretat molt alt. Un projecte de reforma al Codi Processal Penal, que restringeix la possibilitat dels periodistes d'invocar el secret professional quan són testimonis d'un delictes, continua preocupant la professió. Davant del clamor d'indignació, alguns diputats no exclouen un possible abandó del projecte. Els dos partits dominants, en canvi, semblen estar d'acord amb la pròxima adopció d'una llei del dret a la informació, igual que amb una reforma de la legislació de telecomunicacions, amb la finalitat de repartir de manera més equitativa les freqüències audiovisuals.

Aquesta voluntat parlamentària concorda amb les expectatives expressades pel nou Movimiento para la Comunicación Democrática, que emana de la societat civil, en el seu manifest "Llibertat d'Expressió per a un

País". La publicació d'aquest document, en el primer semestre de 2009, va tenir lloc unes setmanes abans de la investidura del nou president, Mauricio Funes, candidat del FMLN i antic periodista de CNN en espanyol.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 1 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Estats Units

Superfície: 9.629.090 km²

Població: 306.000.000

Idioma: anglès

Cap de l'Estat: Barack Obama (des de gener de 2009)

36 entre 175 en l'última classificació mundial

La Cambra de Representants va aprovar una proposició de «llei escut» federal, que garanteix als periodistes la protecció de les seves fonts. Intentant trencar les pràctiques de l'administració Bush, el govern de Barack Obama ha fet ja alguns gestos en matèria d'accés del públic a la informació oficial.

Parcialment renovat després de les eleccions del 4 de novembre de 2008, el Congrés va haver de tornar a ocupar-se, des del principi, dels tràmits per a l'aprovació d'una "lleï escut" federal ("Free Flow of Information Act") que garanteixi als periodistes el secret de les fonts. La Cambra de Representants la va aprovar, per unanimitat, el 31 de març de 2009. La comissió jurídica del Senat ha d'examinar una altra proposició de "lleï escut". El text aprovat a la Cambra és idèntic del que ja es va avalar a l'octubre de 2007. S'aplica a qualsevol persona que tregui de la professió de periodista una part "substancial" dels seus ingressos. La lleï, que atorga als periodistes un privilegi "qualificat" (i no "absolut") en matèria de secret de les fonts, preveu derogacions en els casos següents: en el marc d'una investigació criminal, si ha lloc a pensar que "el testimoniatge, o el document buscat, resulten crucials per a la investigació, per a l'acusació o per a la defensa contra l'acusació, o per dur a bon terme el cas"; si "la revelació de la identitat de la font fos necessària per a la prevenció d'un acte de terrorisme contra Estats Units o els seus aliats", o en "cas d'atemptat significatiu i conseqüent per a la seguretat nacional"; "per prevenir un crim o un atemptat seriós a persones"; "per identificar alguna persona que hagi traït un acord comercial" o "posseeixi alguna informació relativa a la salut pública"; en cas que "l'interès públic en la revelació d'una font, o d'un document, prevalgui sobre l'interès públic de recollir i difondre informacions". Aquest últim punt és el que ha generat una major controvèrsia. Evidentment, aquestes excepcions provoquen algunes crítiques.

No obstant això, l'aprovació de la nova lleï

hauria d'acabar amb una absurda situació en la qual la protecció de les fonts està reconeguda en la legislació de la majoria dels estats de la Unió, però no a escala federal. Una mancança que va fer que alguns periodistes haguessin d'anar a la presó durant el doble mandat de George W. Bush, un període en el qual les llibertats públiques van estar en regressió. No obstant això, i tot esperant que es promulgui la lleï, la qüestió del secret de les fonts segueix creant una confrontació entre una part de la premsa i la justícia. A David Ashenfelter, del diari Detroit Free Press, encausat per haver fet públiques algunes irregularitats comeses per un exfiscal federal, en el marc d'un procés relacionat amb el terrorisme, poden condemnar-lo a una multa de 5.000 dòlars diaris fins que faciliti al tribunal el nom de qui el va informar.

El govern de Barack Obama, intentant trencar les pràctiques de l'administració Bush, va fer un gest important en matèria d'accés del públic a la informació oficial. En efecte, una circular del ministre de Justícia, Eric Holder, relativa a la lleï de llibertat d'informació ("Freedom of Information Act"), disposa que els ministeris federals haurien de "sistemàticament tenir la informació a Internet a disposició del públic, fins i tot abans que es presenti una petició". D'altra banda, les administracions han de dotar-se de les eines necessàries per respondre ràpidament i eficaçment a les demandes formulades en nom de la lleï. Les persones encarregades, en cadascun dels ministeris, de tramitar les sol·licituds relacionades amb el FOIA, han d'assegurar-se que, en els casos que alguns documents no es puguin fer públics totalment per motius legals, s'adoptin

Estats Units (continua)

totes les mesures per publicar el màxim d'informacions possibles. Finalment, no s'aprovarà el rebuig de sol·licituds més que a condició que el ministeri, o l'administració concernida, puguin “raonablement predir que la publicació d'aquesta informació posaria en perill interessos protegits per les exempcions estatutàries”.

A pesar d'aquests encoratjadors canvis, l'assassinat el 2 d'agost de 2007 de Chauncey Bailey, redactor en cap del setmanari Oakland Post, roman impune quan han transcorregut prop de dos anys dels fets. Una investigació administrativa ja ha posat de manifest les connivències existents entre els acusats i alguns responsables de la policia local, inicialment encarregats de la investigació.

Hi ha un altre cas greu que espera un desenllaç. L'antic periodista radiofònic, i militant dels Black Panthers, Mumia Abu-Jamal va ser condemnat a mort el 1982 per l'assassinat, que sempre ha negat haver comès, del policia Daniel Faulkner. Al març de 2008, un tribunal federal d'apel·lació de Filadèlfia va commutar per un sol vot la condemna per la de cadena perpètua, però l'Estat de Pennsylvania va recórrer la sentència davant el Tribunal Suprem federal. Desgraciadament, el 6 d'octubre de 2008 la més alta jurisdicció va rebutjar un recurs dels advocats del condemnat, en el qual demanaven la celebració d'un nou judici tenint en compte que hi ha hagut moltes irregularitats que han afectat el procediment.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Guatemala

Superfície: 108 890 km²

Població: 13 000 000

Idioma : espanyol

Cap de l'Estat: Álvaro Colom (des de gener del 2008)

106 entre 175 en l'última classificació mundial

La impunitat persisteix en la majoria dels assassinats de periodistes, deguts en general a una inseguretat alarmant. És arriscat per a la premsa tractar de molt a prop assumptes de corrupció o investigar les petjades encara intenses de la guerra civil.

Cinc periodistes van ser assassinats des de 2007. La tesi del suïcidi va ser impugnada per la família d'Hugo Arce, de la revista *¿Y Qué?*, que van trobar mort en una habitació d'hotel de la capital al principi de l'any 2008. Els crims, agressions i segrests de professionals dels mitjans de comunicació s'expliquen primer per la inseguretat alarmant que regna al país, considerat un dels pitjors del continent respecte a aquest tema. Si l'assassinat de Rolando Santis, reporter per a la cadena Telecentro, el dia 1 d'abril de 2009, a la capital, va commocionar l'opinió pública, va ser precisament perquè la víctima acabava de fer un reportatge sobre l'atac contra un autobús i l'assassinat del seu conductor.

Juntament amb El Salvador i Hondures, Guatemala és un dels bastions de les "maras", nom d'aquestes colles de joves, superviolentes, les ramificacions de les quals ja s'estenen per Mèxic i Estats Units. Les autoritats van veure en l'assassinat de Rolando Santis la mà del crim organitzat i dos sospitosos de 19 i 20 anys van ser arrestats. El mòbil encara no s'ha establert, així com la participació real dels dos processats, ja que les investigacions acaben molt poques vegades. En qualsevol cas, no es recomana a la premsa que tracti de molt a prop assumptes de corrupció que impliquen sovint les autoritats, o que investigui les petjades encara intenses de la guerra civil (1960-1996).

La protecció policial atorgada a un professional dels mitjans de comunicació no li garanteix sempre una seguretat real. A l'octubre de 2008, el periodista i defensor de la llibertat de premsa José Pélico, de l'organització Cerigua, va ser amenaçat de mort per

uns individus armats prop del seu domicili, quan portava una escorta. Jurídicament, Guatemala s'ha dotat d'una nova Llei de lliure accés a la informació pública, esperada des de feia deu anys i que va entrar en vigor el 21 d'abril de 2009.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Haití

Superfície: 27 750 km²
Població: 9 500 000
Idiomes: crioll, francès
Cap de l'Estat: René Préval (des de maig del 2006)

57 entre 175 en l'última classificació mundial

Els atacs contra els mitjans de comunicació han disminuït des de 2006, malgrat una inseguret persistent. Tot i que hi ha hagut alguns progressos, la impunitat segueix existint en alguns importants casos d'assassinats de periodistes.

A partir del nou mandat de René Préval, el país ha restablert progressivament una estabilitat política relativa. Aquest equilibri roman precari, per descomptat, igual que en l'àmbit de la seguret. El 2007, tres assassinats van endolar els mitjans de comunicació: el del fotògraf Jean-Rémy Badiou a Port-au-Prince, el d'Alix Joseph, director administratiu i presentador de programes de l'emissora Radio-Télé Provinciale a Gonaves, i el del presentador de Caraïbes FM, François Latour, a la capital. No obstant això, la justícia va marcar punts amb aquests sumaris, de la mateixa manera que va manar arrestar i condemnar una part de les persones implicades en l'assassinat de Jacques Roche, cap del servei cultural del diari Le Matin, segrestat el 10 de juliol de 2005 i que va aprèixer mort quatre dies més tard a la capital.

Aquesta tendència, afortunadament, ha disminuït amb el desmantellament de diverses bandes, gràcies a la col·laboració de la Missió d'Estabilització de les Nacions Unides a Haití (MINUSTAH). A part d'algunes agressions o brutalitats, de vegades degudes a les forces de l'ordre, la premsa haitiana no ha sofert, des de gener de 2008, atacs comparables als del passat. Precisament, el passat recent continua pesant molt. Instituída pel mateix René Préval el 2007, la Comissió Independent de Suport a les Investigacions Relatives als Assassinats de Periodistes (CIAPEAJ) ha tingut un paper determinant en la represa del sumari del cas Brignol Lindor al llarg del mateix any. Després de sis anys d'inèrcia judicial, dos còmplices de l'assassinat del jove periodista de Radio Tiro 2000, assassinat de manera salvatge a pedrades i a cops de matxet el 3 de desembre de 2001, van ser condemnats a cadena perpètua

pel tribunal Penal de Petit-Goâve. Es va localitzar altres set acusats, condemnats en rebel·lia, però no es va arribar a detenir-los.

El bloqueig sembla més dramàtic encara en l'altre assumpte de premsa important del decenni: l'assassinat de Jean Dominique, director de Radio Haiti Inter i molt proper al president René Préval, executat juntament amb el vigilant Jean-Claude Louissaint davant dels locals de l'emissora, el 3 d'abril de 2000, quan el cap d'Estat ja era René Préval. Molt sensible políticament, el sumari va conèixer un enèsim revés al març de 2009 amb la destitució del sisè jutge que va dur la instrucció, Fritzner Fils-Aimé, acusat de corrupció.

La reactivació de la investigació sobre la mort del periodista espanyol Ricardo Ortega per la justícia del seu país, també deixa entreveure un desenllaç difícil. La mort del periodista de la cadena privada Antena 3, el 7 de març de 2007 a Port-au-Prince, durant els disturbis que van seguir a la caiguda de Jean-Bertrand Aristide, implica aquesta vegada la força d'intervenció americana desplegada en el país abans de la MINUSTAH. Com a mostra de la seva bona voluntat política, el govern espanyol va desclassificar la informació relativa a aquest cas, el 23 de gener de 2009.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdisidents empresonats

Hondures

Superfície : 112 090 km²

Població : 7 700 000

Idioma : espanyol

Cap de l'Estat: Manuel Zelaya (des de gener del 2006)

128 entre 175 en l'última classificació mundial

Una inseguretad elevada, que afecta el conjunt de la població, està en l'origen dels crims comesos recentment contra diversos periodistes. La presidència de la República manté relacions execrables amb gran part dels mitjans de comunicació.

Dels quatre periodistes assassinats des de 2007, dos pertanyien a l'emissora privada nacional Ràdio Cadena Voces (RCV), coneguda per les seves posicions sovint molt crítiques amb el president Manuel Zelaya. Criticat pels seus freqüents viatges a l'estranger i els seus intents per controlar la premsa, el cap d'Estat manté relacions execrables amb la majoria dels mitjans de comunicació, principalment amb RCV. “Si fos Hugo Chávez, ja hauria tancat aquesta ràdio”, va arribar a declarar referint-se al que va passar amb Radio Caracas Televisión a Venèçuela. No obstant això, res permet atribuir a la presidència la successió de drames que van afectar l'emissora. Després de l'assassinat, encara impune, del seu periodista satíric Carlos Salgado a l'octubre de 2007, i l'exili del seu director Dagoberto Rodríguez un mes després, RCV ha perdut al seu corresponsal regional Rafael Munguía, executat per uns desconeguts al principi de l'any 2009. La mort d'aquest va esdevenir-se en un context d'inseguretad aterridor, en el qual els ardits de les “maras” (colles de joves també presents a Guatemala i a El Salvador) competeixen amb un nombre encara elevat d'execucions extrajudicials.

L'àmbit judicial ens aporta d'alguna manera l'única nota d'optimisme. A finals de 2007, diverses jurisdiccions van posar fi a un fort augment de les persecucions contra periodistes per “difamació” i “calúmnia”, delictes que encara comporten penes de presó d'entre 3 i 10 anys sense remissió de condemna. Una despenalització d'aquests delictes va ser introduïda en la mateixa època en el Congrés. A hores d'ara, Hondures només ha suprimit del seu codi penal el delictes de desacatament “. Mentre el procés està en curs en altres països de la zona, encara no

s'ha dotat d'una legislació relativa a l'accés a la informació pública.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Mèxic

Superfície: 1.958.200 km²
Població: 110.000.000
Idioma: espanyol
Cap de l'Estat: Felipe Calderón (des de desembre de 2006)

137 entre 175 en l'última classificació mundial

Ara Mèxic ha desbancat Colòmbia en la classificació de països del continent on està més amenaçada la seguretat dels mitjans. Realment no s'ha aclarit cap dels assassinats, o desaparicions, de periodistes, esdeviungut des de l'any 2000. La presència dels càrtels no és l'única causa d'aquesta situació.

Ara Mèxic precedeix Colòmbia en la llista de països del continent on es troba més amenaçada la seguretat dels mitjans de comunicació. La Comissió Nacional de Drets Humans (CNDH) dóna compte de fins a 46 periodistes assassinats des de 2003 i altres vuit desapareguts a causa de la seva activitat, en la majoria dels casos per un mòbil desconegut. Molts creuen que la presència dels càrtels de la droga pot explicar aquest ombrívol balanç. En efecte, l'entrada en el segle XXI va coincidir amb una nova fase d'expansió del narcotràfic. En aquell moment el poder federal, a demanda d'Estats Units, va haver d'augmentar el control de l'espai aeri pel qual transitava la droga cap a la frontera nord. Obligats a actuar per via marítima i terrestre, els «narcos» es van dispersar per tot el territori disputant-se el control dels punts de tràfic infiltrant alguns sectors de les administracions locals i exposant a represàlies els periodistes massa curiosos.

La situació va empitjorar més després de l'arribada al poder de Felipe Calderón el 2006, data de l'inici d'una àmplia ofensiva contra el narcotràfic que el 2008 va causar més de 5.000 morts, una quarta part dels quals van perdre la vida en la frontera Ciudad Juárez. En el moment àlgid d'una onada d'ajustaments de comptes entre el càrtel de Juárez i el de Sinaloa, conjuminat amb una violenta resposta militar, Armando Rodríguez Carreón, del periòdic *El Diari*, al qual van avisar diverses vegades que s'havia posat preu al seu cap, va ser abatut el 13 de novembre de 2008. Pertanyent al mateix periòdic i en el punt de mira d'un grup de

militars, el seu col·lega Emilio Gutiérrez Soto va preferir fugir a Estats Units uns mesos abans. Els serveis d'emigració nord-americans el van mantenir detingut durant set mesos. L'opció de l'exili és cada vegada més ineluctable per a alguns periodistes condemnats a exercir sota amenaces, i no solament les dels càrtels. La corrupció dels polítics, que de vegades s'involucren en trames amb els narcotraficants, o les violacions dels drets humans atribuïdes a la policia o l'exèrcit, són altres tants temes d'alt risc per als mitjans de comunicació mexicans, i en particular els locals. Una situació que permet també entendre millor l'escassa diligència que l'executiu, o la justícia, emprè per aclarir totalment els assassinats de periodistes. Cap dels 46 assassinats que han tingut lloc des de 2000 ha estat realment elucidat, perquè en la major part de les investigacions s'han comès irregularitats.

La Fiscalia Especial per a l'Atenció de Delictes Comesos contra Periodistes (FEADP), creada pocs mesos abans de l'elecció de Felipe Calderón, exhibeix un balanç més aviat escàs. Entre l'època de la seva fundació i novembre de 2008, la Fiscalia Especial, dependent de la Procuraduría General de la República, va recórrer en 274 casos. No en va tractar més de 88 i solament va donar curs a tres. Pitjor encara, amb freqüència té tendència a sobreseure alguns dels casos més greus, i entre altres els que impliquen governadors i el seu entorn, excloent-ne d'ofici qualsevol relació entre la mort o l'agressió d'una víctima i la seva activitat periodística. Una actitud que s'ha pogut verificar en particular en alguns dels casos esde-

Mèxic (continua)

vinguts a Oaxaca (Sud). En l'àmbitl jurídic poden assenyalar-se dos importants decisions que van marcar l'inici de la presidència de Felipe Calderón : la despenalització dels delictes de premsa, promulgada el 12 d'abril de 2007, i la federalització dels crims i delictes comesos amb periodistes. Aquest text, aprovat per unanimitat a la Cambra de Diputats el 2 d'abril de 2009, està esperant l'aprovació del Senat.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

2 periodistes morts
0 col·laboradors morts
2 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdisidents empresonats

Nicaragua

Superfície: 129 494 km²

Població: 5 800 000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Daniel Ortega (des de gener del 2007)

76 entre 175 en l'última classificació mundial

De tornada al poder després de setze anys l'oposició, Daniel Ortega i el seu entorn mantenen relacions conflictives amb gran part de la premsa privada. La forta polarització política del país, que afecta l'interior mateix de la influència sandinista, explica en gran part aquesta situació.

En el segon semestre de l'any 2008 es van agreujar tensions ja fortes entre la presidència de la República i periodistes de renom de la premsa privada. La primera dama, Rosario Murillo, coordinadora del grup d'acció els Consells del Poder Ciutadà (CPC), va iniciar en primer lloc una campanya de calúnnia contra dos periodistes d'influència sandinista i considerats crítics. Sota l'efecte d'un procediment judicial abusiu, obert a petició del Ministeri de Governació i actualment suspès, Carlos Fernando Chamorro, dirigent del Centre d'Investigació de la Comunicació (CINC), i Sofia Montenegro, presidenta del Moviment Autònom de Dones (MAM), van ser objecte d'atacs personals, amenaces i intimidacions instigades per les altes esferes.

Una autèntica caça de bruixes es va emprendre contra unes ONG i uns mitjans de comunicació privats acusats de voler « desestabilitzar el Govern » o de « treballar per a la CIA ». En particular, va dur el periodista i editorialista Edgar Tijerino a renunciar als seus comentaris polítics que, des de feia diversos decennis, compassava la vida dels oients de programes esportius a Nicaragua. La caça de bruixes també es va traduir en actes d'intimidació de militants dels CPC contra el diari *La Prensa*, objecte de diligències judicials per « injúries » i « calúnnies » per tres diputats de l'Alianza Liberal Nicaragüensa (ALN), aliada del Govern.

Les « injúries » i « calúnnies », també imputades per aquests últims a Santiago Aburto, de Canal 12 i a Jaime Arellano, antic presentador de Canal 2, van dur a incessants diatribes contra la seva persona per mitjans oficials, via la cadena progovernamental

Canal 4. Jaime Arellano va ser convocat, a l'octubre de 2008, pel ministeri fiscal per haver realitzat, en el passat mes d'agost, una entrevista de l'expresident mexicà Vicente Fox, entrevista qualificada d'« ingerència exterior » la vigília de les eleccions municipals del 9 de novembre de 2008.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Panamà

Superfície: 78 200 km²

Població: 3 300 000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Ricardo Martinelli (des de juliol del 2009)

55 ente 175 en l'última classificació mundial

Les agressions contra periodistes són escasses a Panamà. Els atacs reals a la llibertat de premsa es limiten a uns problemes administratius o judicials determinats. Una reforma del codi penal va mobilitzar en contra seu la professió el 2007.

Igual que el seu veí, Costa Rica, Panamà desentona en una Amèrica Central coneguda per la seva perillositat. Els casos d'agressions contra periodistes són escassíssims en l'istme. La inseguretat, molt menor que a Guatemala, Hondures o El Salvador, malgrat tot, li va costar la vida, a l'abril de 2008, al fotògraf del diari *El Siglo*, Eliecer Santamaría. Els motius de preocupació de la professió vénen més aviat de les relacions de vegades tibants entre les redaccions i el poder polític, en l'origen d'abusos administratius o judicials. Així, doncs, al setembre de 2008, la justícia va ordenar l'embargament dels béns i haveres bancaris d'*El Periódico*, a petició de l'empresari Herman Bern. Aquest havia estat evocat en les columnes del setmanari per un qüestió de falsa declaració al fisc.

L'autoritat judicial de vegades té la memòria més llarga, però corre el risc d'obstinar-s'hi. El 18 de febrer de 2009, va condemnar a dos anys de presó sense remissió de pena i cent dies de multa, Jean Marcel Chéry, Gustavo Aparicio i el fotògraf John Watson per una «violació de domicili» que es remuntava a l'any 2001. La denúncia venia del jutge del Tribunal Suprem de Justícia, Winston Spafadora. Aquest ministre de l'Interior i de Justícia va ser inculpat en un assumpte de malversació de fons públics i construcció il·legal. Condemnats en un primer moment a dotze mesos de presó per «difamació i injúria», els tres periodistes es van beneficiar d'una amnistia presidencial el 2004. La justícia va tornar a la càrrega contra Jean-Marcel Chéry, que entretant va arribar a ser director del diari *El Siglo* i president del Col·legi Nacional de Periodistes (CNP) per un temps, ordenant l'embargament dels seus béns i haveres. Com que va guanyar el plet en cada ocasió, Jean-Marcel

Chéry va presentar un recurs d'apel·lació juntament amb els seus companys per l'última condemna per «violació de domicili». Igual de sorprenent va ser, el 2008, la prohibició de sortir del territori notificada a Bienvenido Brown, del diari *La Estrella de Panamá* quan havia d'anar als Jocs Olímpics de Pequín. Al cronista esportiu li va posar una denúncia l'Institut Panameño de Deportes (Pandeportes), del qual delatava la dolenta gestió. No obstant això, l'assumpte va passar el 2005.

Finalment, els periodistes panamenys segueixen sense digerir una reforma del codi penal que limita les filtracions en la premsa i les divulgacions d'informació de caràcter personal, i que condemna els contraventors amb els dies multa, presó o, «en defecte d'això», de privació de llibertat en cap de setmana. Les protestacions, fins a la Comissió Interamericana de Drets Humans (CIDH), no van dissuadir en absolut al president sortint, Martín Torrijo, que promulgés la nova legislació, el 21 de març de 2007.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidentes empresonats

Paraguai

Superfície: 406.750 km²
Població: 6.800.000
Idioma: espanyol
Cap de l'Estat: Fernando Lugo (des d'agost de 2008)

54 entre 175 en l'última classificació mundial

El desenvolupament de la premsa pública figura entre les prioritats del nou govern. L'any 2009 es va iniciar amb l'assassinat del director d'una ràdio comunitària. La víctima denunciava en les ones les actuacions dels cartells regionals, i els seus presumptes suports dintre de la policia i l'exèrcit.

Per impuls del nou president Fernando Lugo, el 19 de gener de 2009 es va crear l'agència informativa governamental (IP Paraguai). El desenvolupament de la premsa pública figura entre les prioritats del govern, en particular en el sector audiovisual que, fins ara, era totalment privat. El 15 d'agost de 2008, poc abans de la seva investidura, el cap de l'Estat va fer saber que no pensava promulgar cap llei per emmarcar el treball dels periodistes, al mateix temps que manifestava el seu desig que els mateixos mitjans de comunicació es dotin d'un codi deontològic. No obstant això, segueix existint un buit en matèria de concessió de freqüències a les entre 700 i 1.000 ràdios comunitàries existents, repartides pel conjunt del territori. Aquests mitjans locals es troben entre els més exposats a la forta inseguretat en algunes regions, sobretot en la zona fronterera amb Brasil on els narcotraficants causen estralls. L'any 2009 va començar tristament amb l'assassinat, el 12 de gener, de Martín Ocampos Páez, director de l'emissora comunitària Huguá Nandú FM a Concepción (Centre). La víctima denunciava freqüentment a l'aire les actuacions dels cartells regionals, i els seus presumptes suports dintre de la policia i l'exèrcit.

Encara que, també en nom de la lluita contra el narcotràfic, les forces de l'ordre es prenen represàlies, de vegades violentes, amb les comunitats. L'assassinat de Martín Ocampos Páez, que continua impune, va coincidir per altra banda amb els intents de requisit, per ordre de la justícia local, dels equips de la seva emissora i de Joaju FM, una altra ràdio comunitària. També es manté la impunitat, quan ja han transcorregut prop de dos anys, en el cas de l'assassinat de Tito Palma. Mort a trets el 22 d'agost de 2007, aquest perio-

distà xilè treballava en dues emissores comunitàries: Ràdio Mayor Otaño, a la ciutat del mateix nom (Sud), i Radio Chaco Boreal amb seu a Asunción. Ell també denunciava col·lusions entre narcotraficants i algunes personalitats polítiques. En un país assenyalat durant molt temps pels organismes internacionals, pel seu nivell de corrupció, el nou govern progressista va haver de fer grans esforços per restablir la confiança entre els ciutadans i les autoritats.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Perú

Superfície: 1.285.220 km²

Població: 29.000.000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Alan García Pérez (des de juliol de 2006)

85 entre 175 en l'última classificació mundial

Han estat moltes les agressions directes a periodistes, comeses a plena llum del dia per funcionaris, policies, responsables sindicals i fins i tot polítics. A pesar de la recent condemna de l'antic president Alberto Fujimori, en els casos més greus s'observa una impunitat tenaç.

El nombre d'atacs als mitjans de comunicació, i d'agressions o amenaces de mort a periodistes, és tradicionalment elevat en un país encara marcat per anys d'una guerra en la qual es van enfrontar l'exèrcit i Sendero Luminoso, que va causar 70.000 morts entre 1980 i 2000. Encara que ara de fet la guerrilla maoista és residual, de vegades s'utilitza el seu nom per intimidar periodistes en zones on, en realitat, el principal perill procedeix del narcotràfic. Els assassinats són molt rars.

La particularitat peruana resideix sobretot en les agressions directes a periodistes comeses per funcionaris, policies, responsables sindicals i fins i tot polítics, a plena llum del dia. Per a molts, el perfil dels agressors explica el laxisme judicial que encoratja aquest tipus de situacions. En els casos més greus la justícia es pren el seu temps, com evidencia la condemna definitiva al Tribunal Superior de Justícia, al juny de 2008, de dos militars considerats culpables de l'assassinat, vint anys abans i en el moment àlgid de la "guerra popular", del corresponsal de la revista *Caretas Hugo Bustíos*. Comesos el 2004, els assassinats dels periodistes radiofònics Antonio de la Torre Echeandía i Alberto Rivera Fernández van donar lloc a increïbles girs radicals judicials, encaminats a lliurar els polítics sospitosos de veure's acusats de ser-ne els autors intel·lectuals. En ambdós casos, la justícia s'ha mostrat més dura amb els executants o els intermediaris.

Amb el llarg procés d'Alberto Fujimori, Perú comença a saldar els seus comptes amb el passat. Acusat de greus violacions dels drets humans comeses durant la seva presi-

dència i condemnat, el 7 d'abril de 2009, a vint-i-cinc anys de presó, l'antic cap de l'Estat estava inculpat, entre altres coses, del segrest el 1992 del periodista Gustavo Gorri. No obstant això, la premsa no se sent en pau. Al començament de l'any 2009, a Raúl Wiener, cap de la secció d'investigació del diari *La Primera*, li van obrir un curiós procediment per "delicte contra la tranquil·litat pública i terrorisme", després que revelés l'obertura d'altre procediment del mateix tipus a tretze persones, sospitoses de tenir relacions amb guerrilla de les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC). El cas va generar un escàndol entre les files del Congrés i va obligar al govern a desmentir qualsevol implicació.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

República Dominicana

Superfície: 48 730 km²

Població: 9 600 000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Leonel Fernández (des de maig del 2004)

98 entre 175 en l'última classificació mundial

Una reforma de la Constitució votada en l'Assemblea Nacional garantiria una absoluta protecció del secret de les fonts, però la despenalització dels delictes de premsa encara segueix sense aprovar-se. Els mitjans de comunicació són víctimes d'una revifalla de la violència des de 2007.

Al voltant de trenta periodistes van sofrir agressions o atemptats en el transcurs de l'any 2008, i uns vint van ser objecte de procediments judicials sovint abusius. Aquest balanç, facilitat pel Col·legi Dominicana de Periodistes (CDP) i el Sindicat Nacional de Treballadors de la Premsa (SNTP), per desgràcia se sembla al de l'any anterior. Els atacs contra els mitjans de comunicació van conèixer llavors un nivell a què no s'havia arribat des de l'època de la dictadura de Joaquín Balaguer, en els anys 70.

Destí turístic preuat, la República Dominicana segueix estant subjecta a una corrupció tenaç i la seva situació geogràfica la converteix en un important punt de pas del tràfic de drogues. Han d'anar amb compte els mitjans de comunicació d'entrar massa en aquest tipus d'assumptes, considerant que sovint les represàlies són les mateixes que en el cas de funcionaris municipals o policies. De fet, aquesta situació explica la poca celeritat de la justícia per posar fi a la impunitat. La desconfiança entre la premsa i les autoritats ha augmentat encara més des de l'assassinat, encara sense aclarir, de Normando García, càmera i productor de la cadena privada regional Teleunión, el 7 d'agost de 2008 a Santiago de los Caballeros. S'imposa particularment l'amenaça dels càrtels de la droga contra els periodistes que pot venir de qualsevol banda. Periodista i productor de programes del canal privat Canal 10-Varo Visió i l'emissora 95,5 FM a la província de Hato Major, Manuel Vega va rebre d'aquesta manera "avisos" atribuïts a dos narcotraficants al principi de l'any 2009.

La pressió també pot emanar de les més altes instàncies dirigents, tal com ho van

revelar les maniobres d'intimidació exercides per l'entorn del senador Alejandro Williams contra tres periodistes, des de la seva acusació en un assumpte de frau del Medicare nord-americà. L'assumpte es va convertir en un escàndol quan Margarita Anyell, del periòdic en línia *7Días*, María Isabel Soldevilla, del diari *Listín Diario* i Norma Sheppard, de l'emissora privada Radio Mil, van contar a la Comissió d'Ètica de la Senat que uns guardaespalles del senador es van fer passar davant elles per uns agents de l'FBI per obtenir el nom de les seves fonts. No obstant això, l'episodi va passar poc abans del vot per l'Assemblea Nacional, el 4 de maig de 2009, d'una reforma constitucional que garanteix la protecció absoluta del secret de les fonts. Aquest progrés queda per sota de les esperances dels representants de la professió, que van reiterar la seva crida per la despenalització dels delictes de premsa. Presentada al setembre de 2007 a l'Assemblea Nacional, una proposta de llei en aquest sentit segueix sense examinar-se.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Uruguai

Superfície: 176.220 km²
Població: 3.400.000
Idioma: espanyol
Cap de l'Estat: Tabaré Vázquez (des de març de 2005)

29 entre 175 en l'última classificació mundial

El país representa una excepció en un continent dominat per una forta polarització mediàtica. La despenalització dels delictes de premsa ha estat aprovada en el Congrés. L'accés a la informació pública, garantit per una legislació recent, segueix topant-se amb la negativa dels militars a lliurar els arxius de la dictadura.

A l'est del Riu de la Plata són molt rars els atacs directes a la premsa. En un continent caracteritzat per una forta polarització mediàtica, Uruguai representa una excepció. El 2007 el país va adoptar una legislació molt innovadora, relativa als mitjans comunitaris; i després, el 2008, d'una llei d'accés a la informació pública. En ambdós casos, abans de ser votades pel congrés i promulgades pel president de la República, es va confiar l'elaboració dels textos a un grup de treball ad hoc, en el qual estaven l'administració, la societat civil i representants de la professió. El mateix mètode s'ha utilitzat per a la redacció d'un important projecte de llei, que modifica l'actual legislació de premsa i reforma el codi penal. De conformitat amb la Convenció Interamericana de Drets Humans, les esmenes es refereixen a la supressió del delictes de desacatament, així com la despenalització de la "difamación", les injúries - estalvi en cas d'atemptat deliberat a la vida privada - i l'insult "als símbols patriòtics". La reforma, impulsada pel president Tabaré Vázquez i aprovada en Consell de Ministres a l'octubre de 2008, ha estat aprovada en el Congrés.

A pesar del panorama, el país segueix sense saldar els seus comptes del passat, en particular els de la dictadura militar (1973-1985). La Llei de caducitat, aprovada en referèndum després del retorn a la democràcia, que eixugava la major part dels crims, de nou suscita debats i han començat a incoar-se processos de militars. No obstant això, l'accés a la informació pública aconseguit amb la nova llei segueix topant-se amb la

negativa dels militars a lliurar els seus arxius, i alguns periodistes han rebut amenaces. El tractament d'assumptes sensibles, com la corrupció o els abusos de la forces de l'ordre, també representen focus d'inseguretat.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Veneçuela

Superfície: 912.050 km²

Població: 27.000.000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Hugo Chávez Fredes (des de febrer de 1999)

124 entre 175 en l'última classificació mundial

Després d'alguns anys de « guerra mediàtica », Hugo Chávez i el seu govern s'han fet amb el control de la gairebé totalitat de l'espai audiovisual. Al gener de 2009, i amb tres dies d'interval, un periodista va sobreviure a un atemptat i un altre va ser assassinat.

El paisatge audiovisual va estar trastornat per alguns anys de « guerra mediàtica » després del cop d'estat de l'11 d'abril de 2002, que va apartar Hugo Chávez del poder. D'entre els quatre canals que llavors van donar el cop, el més antic i amb major audiència, Ràdio Caracas Televisió (RCTV), va haver de cedir la seva freqüència hertziana al canal públic cultural Televisora venezolana social (Teves), el 27 de maig de 2007. Després, va poder reprendre l'emissió dels seus programes per cable. Televen i Venevisión van aconseguir salvar les seves freqüències modificant la línia editorial. Ara, solament Globovisión manté un to crític amb el govern.

Des que, el 26 de març de 2009, revelés el salari d'un diputat del Partit Comunista Veneçolà, aliat del govern, la periodista del canal Beatriz Adrián té pendent una causa per « piratejarr » el sistema informàtic del Parlament. Mentrestant, la seu de la redacció ha sofert diversos atacs de militants radicals chavistes, que el president Hugo Chávez va condemnar finalment. Globovisión és l'única bretxa en una xarxa hertziana gairebé totalment controlada per l'Estat. Per això es veu sotmesa al règim de les « cadenes ». L'article 10 de la Llei de responsabilitat social en Ràdio i Televisió (Llei Ressor), aprovada al novembre de 2004, permet en teoria al govern, i en la pràctica al cap de l'Estat, requisar per als seus discursos en directe tots els mitjans hertzians, en el mateix moment i sense limitació de temps. Públics o privats, els mitjans estan llavors obligats, sota pena de multa i fins i tot de « suspensió administrativa », a connectar-se a la freqüència del principal canal estatal, Venezolana de Televisión (VTV). En aquest mateix canal el president anima, fora de les

« cadenes », el seu propi programa dominical, « Aló President ».

Hugo Chávez ha utilitzat les « cadenes », de vegades dedicades a commemoracions, més freqüentment a la propaganda i gairebé sempre a la invectiva contra els enemics de la Revolució bolivariana, en 1.816 ocasions entre el 2 de febrer de 1999, data de la seva primera investidura, i el 19 de desembre de 2008, sumant un total de 1.179 hores d'antena, cosa que equival a 49 dies sencers. La campanya del referèndum sobre la reelecció il·limitada, que Hugo Chávez va guanyar àmpliament el 15 de febrer de 2009, va accentuar encara més la polarització mediàtica. En un context d'inseguretat molt elevada, el començament de l'any va ser també marcat per una recrudescència dels atacs a periodistes, sigui quina sigui la seva tendència. Amb tres dies d'interval al gener de 2009, Rafael Finol, del diari progovernamental *El Regional*, va sobreviure a un atemptat mentre que un altre, comès de forma idèntica, va costar la vida a Orel Sambrano, opositor, director del setmanari polític *ABC*, vicepresident de l'emissora privada Ràdio Amèrica 890 AM i editorialista del diari regional *Notitarde*. La víctima denunciava les activitats mafioses d'un clan familiar de l'Estat de Carabobo (Centre). La investigació del cas ja va dur a la detenció d'un sospitós, antic policia del mateix estat.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 1 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Xile

Superfície: 756.630 km²

Població: 16.900.000

Idioma: espanyol

Cap de l'Estat: Michelle Bachelet (des de març del 2006)

39 entre 175 en l'última classificació mundial

La premsa està excessivament concentrada. La legislació relativa als mitjans comunitaris segueix pendent de debat i votació en el Congrés. Determinats temes, com la violació dels drets humans durant la dictadura o la situació dels indígenes maputxes, segueixen considerant-se sensibles.

Hi va haver diverses agressions, en ocasions violentes, de les forces de l'ordre a periodistes, en el transcurs de les manifestacions que van marcar el començament de la presidència de Michelle Bachelet, qui va haver d'intervenir personalment condemnant-les. L'última en el temps és la qual, al maig de 2008, li va costar la vista d'un ull a Víctor Sales, fotògraf de l'agència espanyola EFA, a conseqüència de la càrrega d'un carabiner a cavall en Valparaíso. L'esperit de cos dels militars provoco un retard de dos mesos en la elucidació del cas. Evidentment no es tracta d'un episodi sense importància en un país on, després de la mort del general Pinochet en 2006, encara roman el record de la dictadura militar (1973-1990). Les exaccions comeses en aquella època segueixen sent un tema sensible per a la premsa.

Un altre és la situació de l'indígenes Mapuches, en el sud del país. En 2008, i amb dos mesos d'interval, dos documentalistes francesos i dos cineastes italians que treballaven sobre el tema van ser empresonats, per un breu període de temps, amb la fal·laç excusa d'activitats "terroristes", i després els van expulsar del país. L'interès per la qüestió Maputxe de la documentalista xilena Elena Varela sembla haver jugat en contra seu en el procediment judicial que té obert per un cas de dret comú.

Menys exposada a problemes de seguretat que en altres països de la zona, la premsa xilena es caracteritza també per una excessiva concentració de mitjans, en mans dels dos principals grups de comunicació, Copesa i El Mercuri. Tots els anys l'Estat injecta, en l'un i l'altre, l'equivalent a 5 milions de dòlars en anuncis oficials, cosa que va en detriment dels mitjans independents. Les

emissores comunitàries disposen de poc marge en un espai radiofònic que en més del 60% és propietat del grup espanyol Prisa. Al gener de 2006, una proposició de llei elaborada per l'Asociación Nacional de Radios Comunitarias y Ciudadanes de Chile (Anarcich) es va lliurar a l'antic president Ricardo Llagos, qui es va comprometre a enviar-la al Congrés. Michelle Bachelet va complir la promesa en 2007, però el text segueix esperant ser examinat i votat.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

La llibertat de premsa al món 2009: Àsia-Pacífic

L'AUTORITARISME IMPEDEIX LA MILLORA DE LA LLIBERTAT DE PREMSA A ÀSIA

Els abusos d'autoritat polítics han estat, aquest any encara, un dany important per a la llibertat de premsa a Àsia-Pacífic. A les Fiji, els militars s'han instal·lat durant diverses setmanes a les redaccions per censurar els articles abans de publicació i periodistes estrangers han estat expulsats. A Tailàndia, l'enfrontament sens fi entre "camises grogues" i "camises vermelles" ha tingut un efecte molt negatiu sobre el treball de la premsa. A tot el regne, la censura i l'autocensura sobre tots els assumptes vinculats al rei són extremadament fortes, i diversos internautes han estat detinguts per haver emès certes crítiques.

Sota el foc de l'actualitat el 2008, per la repressió al Tibet i dels Jocs olímpics de Pequín, la Xina popular ha celebrat l'octubre de 2009 el seu seixantè aniversari a base de censurar la premsa i Internet. Per contra, cap article en els mitjans de comunicació sobre els vint anys de la massacre de la plaça Tienanmen, el juny de 2009. Una desena de periodistes i blocaires van ser empresonats per haver-ho recordat.

L'autoritarisme dels governs sobre el terreny, per exemple a Sri Lanka o a Malàisia, impedeix als periodistes informar correctament sobre assumptes sensibles com la corrupció o els abusos als drets humans. El poder de Colombo ha fet condemnar un periodista a vint anys de presó i obliga a l'exili de desenes d'altres. A Malàisia, el Ministeri de l'Interior imposa censura i autocensura amenaçant els mitjans de comunicació de retirades de permís i els periodistes de la presó. Una revista de caricatures ha estat prohibida el dia fins i tot de la sortida del seu primer número. El dibuix de coberta s'endossava al primer ministre.

La guerra i el terrorisme fan estralls i col·loquen els periodistes en una situació de precarietat extrema. L'Afganistan és minat per les nombroses violències i amenaces de mort dels talibans, però igualment per les detencions no justificades comeses per les forces de seguretat. Mentre que el Pakistan, malgrat un paisatge mediàtic dinàmic, és emplomat pels assassinats de periodistes i l'agressivitat dels talibans i de certs sectors de l'exèrcit. El país comparteix amb Somàlia el rècord dels periodistes morts durant el període.

Són escassos els països que fan de bons endavant, gràcies a passos aconseguits cap a la democràcia. Així, les Maldives gaudeixen avui d'un clima molt favorable a la premsa independent després de l'elecció d'un president, antic periodista empresonat. Igualment, Bhutan aprofita nous esforços a favor del pluralisme.

Les rares democràcies del continent poden del tot rivalitzar amb els països europeus en matèria de respecte de la llibertat de premsa. Així, la Nouvelle-Zélande, Austràlia i el Japó són classificats en els vint primers de la classificació de la llibertat de premsa de Reporters sense fronteres. El respecte de la llibertat d'informar i l'absència de violències dirigides contra els periodistes permeten en aquests països de ser líders a Àsia.

Per contra, Corea del Sud i Taiwan han experimentat|sofert deterioraments preocupants, en base a tensions polítiques i de governs conservadors poc tolerants. A Corea del Sud, diversos periodistes i blogueurs han estat parats i el govern conservador intenta|tempta controlar mitjans de comunicació jutjats crítics. A Taiwan, el nou partit al poder ha intentat igualment influenciar els mitjans de comunicació públics i privats, i les violències comeses per certs activistes perjudiquen la llibertat de premsa.

Indonèsia, l'Índia, el Nepal, les Filipines i Bangladesh són països on els mitjans de comunicació, sobretot les cadenes d'informacions, es continuen desenvolupant, però les violències religioses i polítiques no permeten crear un medi ambient|entorn estable i serè. Els mitjans

de comunicació hi poden acostumar el seu paper de quart poder, però massa sovint als riscos i perills dels seus periodistes.

Els països asiàtics menys respectuosos són, evidentment, Corea del Nord, membre del "trio infernal" dels pitjors països per a la llibertat de premsa, amb Eritrea i Turkmenistan ; Birmània, sempre malalt de la censura prèvia i dels empresonaments ; i Laos, dictadura immòbil on cap mitjans de comunicació privats no són autoritzats.

Després d'haver conegut anys encoratjadors, el Vietnam, on el partit únic ha apuntat a periodistes, bloguers i militants de la llibertat de premsa per als seus escrits sobre els favors que concedeix a la Xina, ha conegut una degradació inquietant de la situació el 2009.

Vincent Brossel
Responsable del Departament d'Àsia

Afganistan

Superfície: 652.088 km²
Població: 31.738.000 d'habitants
Idiomes: paixtu i dari (persa oriental)
Cap de l'Estat: Hamid Karzai, des d'octubre de 2004.

149 entre 175 en l'última classificació mundial

Des de 2008 es constata a Afganistan una clara degradació de les condicions de treball dels periodistes. Els talibans segueixen sent els principals predadors de la llibertat de premsa, però també jutges, fiscals, responsables polítics i caps religiosos ataquen els periodistes i defensors de la llibertat d'expressió, en ocasions recorrent a la violència.

Afganistan té prop de 300 periòdics, 14 dels quals són diaris, almenys 15 canals de televisió i centenars de ràdios privades, així com set agències de premsa. El pluralisme és una realitat innegable, deguda a la política del president Hamid Karzai, i a la comunitat internacional. Però, paral·lelament, no deixa d'augmentar la violència contra la premsa. I, en aquest terreny, són més que tènues les mostres del compromís de les autoritats.

Quan han transcorregut més de set anys de la caiguda dels talibans, els periodistes segueixen sense gaudir de la seguretat necessària per fer el seu treball. La premsa ha d'enfrontar-se a noves amenaces -màfies de la droga i el segrest, politització del delictes de «blasfèmia»- que el govern de Hamid Karzai no ha aconseguit canalitzar. En cas que hagi volgut fer-ho.

La crisi de seguretat, política i econòmica, que afecta Afganistan té greus repercussions en el treball dels periodistes. L'Estat és incapaç de garantir la seguretat dels periodistes. Entre juny de 2007 i gener de 2009 hi va haver almenys 24 casos d'agressions, 35 amenaces de mort, 14 detencions i 7 segrests. Altres desenes de periodistes, fonamentalment dones i corresponals provincials, es van veure obligats a dimitir, a causa de pressions externes. Els periodistes afganesos són més aviat lliures d'expressar-se mentre no es refereixin de forma crítica a l'únic tema realment tabú al país: l'islam. Per voluntat dels mujaidins, la Constitució

preval però es pot aplicar la xària, segons els articles 130 i 131 de la llei fonamental. Des del 27 d'octubre de 2007 Perwiz Kambakhsh compleix una condemna de vint anys de presó a Kabul, per haver-se descarregat un text sobre el lloc de les dones a l'islam.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 2 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Corea del Nord

Superfície: 120.540 km²
Població: 23.479.000
Idioma: coreà
Cap de l'Estat: Kim Jong-il, des d'octubre de 1997

174 entre 175 en l'última classificació mundial

Cap país del món està tan aïllat com Corea del Nord. Amb un estricte control dels mitjans de comunicació, el règim totalitari nord-coreà manté la població en la ignorància. Per exemple, poden enviar-los a un camp de concentració per escoltar una ràdio que tingui la seu a l'estranger.

Les autoritats de Pyongyang van detenir dos periodistes nord-americans del canal Current TV quan investigaven sobre la sort de les dones nord-coreanes a la frontera amb Xina. Podrien condemnar-los a fins a 10 anys de treballs forçats, per "activitats hostils". Milers de nord-coreans es troben detinguts per escoltar una ràdio estrangera, trucar per telèfon a l'estranger sense autorització o qüestionar públicament al partit únic. Les forces de seguretat, i especialment la seguretat de l'Estat, s'encarreguen de mantenir aquest aïllament a qualsevol preu. Des de fa diversos anys augmenta sense parar el nombre d'execucions de persones acusades de comunicar amb l'estranger. Per enviar a l'estranger el vídeo d'una execució pública, Kim Sung Chul està detingut des d'octubre de 2006. També el periodista de la televisió nord-coreana Song Keum Chul estaria internat en un camp des de 1996, per posar en dubte la versió oficial del partit, dirigit per Kim Jong-il, sobre determinats esdeveniments històrics.

Corea del Nord és un dels països que resulta més difícil de cobrir per a la premsa estrangera. Les autoritats concedeixen visats de premsa amb motiu de manifestacions culturals o esportives, o quan es produeixen visites de responsables estrangers. Una vegada en el lloc, els reporters estan estretament vigilats per representants oficials que, entre altres coses, els impedeixen parlar amb la població. Hi ha regions senceres del país que romanen completament tancades a la premsa internacional. Per altra banda, a la premsa estrangera li resulta molt difícil investigar lliurement en les províncies xineses frontereres. Els mitjans de comunicació nord-coreans no han parlat de l'atac cerebral

que va sofrir Kim Jong-il el 2008. Però, a l'abril de 2009, l'endemà del llançament d'un coet, els mitjans estatals van emetre imatges de celebracions populars, elogiant la glòria del programa espacial i, naturalment, el primordial paper de Kim Jong-il. Cap mitjà va poder referir-se al fet que el satèl·lit que el coet havia de propulsar en realitat no es va posar en òrbita. Kim Jong-il controla directament la premsa nord-coreana, especialment *El Periòdic* dels treballadors, l'agència de premsa Korean Central News Agency i la televisió nacional JoongAng Bang Song. Tots els periodistes estan adoctrinats amb la finalitat de que puguin reproduir, sense errors, la grandesa del difunt president Kim Il-sung, i del seu fill. La premsa està encarregada també de demostrar la superioritat del socialisme norcoreano sobre la "corrupció burgesa i imperialista".

Les ràdios independents nord-coreanes, instal·lades a Corea del Sud i amb el suport de Reporters sense Fronteres, emeten programes sobre els drets humans que contrasten amb l'embrutidora propaganda dels mitjans del Nord. A pesar que la policia verifica els aparells de ràdio (tots els aparells, segellats, solament poden agafar les freqüències de les ràdios oficials), cada vegada és major el nombre de transistors incontrolats que entren per la fronteres Xinesa .

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
1 periodistes empresonats
1 col·laboradors empresonats
0 ciberdiSSidents empresonats

Filipines

Superfície: 300.000 km²

Població: 92.681.453

Idiomes: tagal i anglès

Cap de l'Estat: Gloria Macapagal-Arroyo des de gener de 2001.

122 entre 175 en l'última classificació mundial

Els mitjans de comunicació filipins són lliures però estan sotmesos a una violència que gens ni ningú sembla poder, o voler, frenar. Són freqüents els assassinats i agressions de periodistes, particularment els presentadors de ràdios locals. De fet, l'Illa de Mindanao és una de les regions més perilloses del món per als periodistes.

A Filipines, la violència contra els periodistes està alimentada per la corrupció i les relacions existents entre polítics i xarxes mafioses. Representa un risc permanent per als periodistes massa crítics. Encara que fa ja alguns anys que el govern va reaccionar creant dintre de la policia una Task Force, encarregada d'investigar els crims de professionals dels mitjans, la impunitat de què gaudeixen els autors intel·lectuals d'aquests assassinats afavoreix aquest clima de violència. De moment, la policia s'ha demostrat incapaç de detenir qui va ordenar, per exemple, els assassinats dels periodistes Marlene Esperat o Edgar Damalerio, de Mindanao. El 2008 van matar vuit periodistes filipins; set d'ells treballaven en ràdios locals. El 2009, a Ernesto Rollin, presentador a la ràdio local DxSY-AM, el van matar quan anava al treball a Ozamiz City (Illa de Mindanao), per presentar el seu programa matinal diari. Dos homes que circulaven en una moto, amb capells i ulleres d'esquí, li van disparar a boca de canó. Altres tres periodistes han escapat a intents d'assassinat, i entre ells Nil Labares, presentador d'un programa en una emissora del Radio Mindanao Network (RMN), al març de 2009. El periodista denunciava la corrupció i les activitats il·legals, com els jocs d'atzar o les sales clandestines de joc.

A les regions on combaten guerrilles islamistes o comunistes amb freqüència s'acusa l'exèrcit de violar els drets humans. També se li retreu amenaçar periodistes sospitosos de simpatitzar amb els rebels. I al sud de l'Illa de Mindanao, uns esquadrans de la mort, activats per polítics, sembren el terror entre els militants dels drets humans i la premsa independent. Amb freqüència el poder de Manila guarda silenci sobre

aquests abusos, com si es tractés d'intentar no molestar alguns suports polítics de pes. La presidenta Gloria Macapagal-Arroyol assegura que la llibertat de premsa és una de les seves prioritats. Però algunes persones properes a ella, i entre altres el seu marit, Miguel Arroyo, han posat en perill la llibertat dels mitjans de comunicació presentant múltiples denúncies contra periodistes que, per altra banda, no estan exempts de crítica tenint en compte com pot ser d'agressiva la premsa filipina. Però el govern no ha fet res despenalitzar els delictes de premsa. Per la seva banda, els parlamentaris, enfrontats a les crítiques de la premsa, han preparat un projecte de llei sobre el dret de rèplica. Aquesta llei estableix que "qualsevol persona acusada d'un delictes, o criticada per una debilitat en el seu comportament" podrà exigir immediatament el dret de rèplica al mitjà concernit.

El text castiga amb multes molt greus, penes de presó i censura dels mitjans que no publiquin els drets de rèplica. Algunes organitzacions de periodistes filipins han qualificat la Right of Reply Bill (RORB) d'"acte de terrorisme contra els mitjans".

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 2 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 1 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Pakistan

Superfície: 796.100 km²

Població: 159.500.000 d'habitants

Idiomes : urdú, anglès

Cap de l'Estat : Asif Alí Zardari, des de setembre de 2008.

159 entre 175 en l'última classificació mundial

La premsa no té escapatòria entre els talibans, que intensifiquen el nombre d'agressions, i les forces de seguretat que no han renunciat als seus mètodes d'assetjament. Amb desenes de televisions i ràdios privades, el país està vivint una revolució informativa comparable a la de fa una dècada a Índia. Els mitjans de comunicació són cada vegada més agressius en la cobertura dels problemes polítics i socioeconòmics, a pesar de l'augment dels perills.

L'ofensiva dels talibans i els conflictes polítics que sacsegen el país tenen repercussions cada vegada més severes per als periodistes. Pakistan és el país del món on han assassinat més reporters el 2009. En les zones tribals es multipliquen els atacs a mitjans i clubs de premsa, encara que també a Balutxistán, i de vegades a les grans ciutats. A pesar que la Constitució de 1973 garanteix la llibertat de premsa, la llei segueix incloent molts articles que permeten condemnar els periodistes a penes de presó, entre altres coses per « difamació », « immoralitat » i ofensa a l'Islam, o a la sobirania del país. Encara que actualment no hi ha cap professional dels mitjans empresonat, no és rar que els serveis secrets « detinguin » reporters durant algunes hores.

El president Asif Alí Zardari, que dirigeix un govern fidel al PPP, ha posat fi a la política d'assetjament i censura sistemàtica engadada pel general Pervez Musharraf. Però, enfrontades a tensions polítiques, les autoritats conserven encara el reflex de la censura. Així, al març de 2009 van considerar necessari bloquejar els canals informatius Geo News i Aaj, en el moment que cobrien les manifestacions d'advocats. Les autoritats d'Islamabad han anul·lat algunes de les ordenances lliberticides que van heretar de Pervez Musharraf, però, per exemple, no han concedit independència a l'autoritat reguladora dels mitjans audiovisuals. A la Vall de Swat, on el govern ha acceptat l'exigència dels talibans que s'apliqui la xària, en canvi del cessament de les hostilitats, els periodistes estan obligats a autocensurar-se. En efecte, són víctimes del terror imposat

pels talibans, gràcies a les seves ràdios de FM il·legals. Ha estat precisament en aquesta vall on, el 2009, han assassinat salvatgement el periodista Mosa Khankhel, quan justament es trobava cobrint l'acord de pau.

A les zones tribals, els escassos periodistes existents es troben a mercè dels talibans que intenten imposar per la força una cobertura favorable de la seva « gihad », mentre que l'exèrcit i les autoritats locals toleren molt malament les informacions sobre les patinades de la « guerra contra el terrorisme ». Així, en el districte de Bajaur, atrapat entre dos focs, desenes de periodistes han fugit de la guerra. Els que queden en el lloc han rebut amenaces. Un periodista, amenaçat de mort per una fatwa, assegura: "No puc sortir del meu domicili per temor que em segreguin, o em matin. Viu separat del món". A la zona tribal de Waziristan en aquest cas, uns desconeguts han distribuït pamflets en els quals amenacen de mort els qui treballin per a mitjans de comunicació estrangers. La premsa internacional es manté al marge d'aquestes zones frontereres, on gihadistes i màfies causen estralls. Els periodistes indis no són ben rebuts a Pakistan, com aquest equip del canal NewsX al quals uns militars vestits de civil van maltractar al febrer de 2009, a Lahore.

L'exèrcit pakistanès, sobretot els serveis secrets (ISI i Military Intelligence), amenaça els periodistes que investiguen els abusos de poder i les desaparicions, i entre altres les de centenars de baluixos, ocorregudes durant el règim de Pervez Musharraf. A Balutxistan, la Caixmir pakistanesa i les zones

Pakistan (continua)

tribals, és molt difícil investigar amb seguretat. La policia militar va detenir i va torturar el periodista balutx Javid Lehri. D'altra banda, a l'empresari balutx Munir Mengal el va mantenir detingut en secret prop de dos anys la intel·ligència militar, perquè pretenia crear el canal de televisió per satèl·lit Baloch Voice. A Balutxistan la situació s'està degradant. Els grups islamistes, i de vegades les forces de seguretat, persegueixen els partidaris de la causa balutx, com Jan Muhammad Dashti, redactor en cap del diari *Asaap*, que es publica a Quetta, qui a principis de 2009 va aconseguir escapar a un intent d'assassinat. Al seu diari l'han privat de la publicitat governamental. En els casos d'assassinats o agressions de periodistes la impunitat és total. Des de fa almenys quatre anys la policia no ha molestat cap dels atacants. En el cas del fotògraf Hayatullah Khan, segrestat i assassinat a les zones tribals, les autoritats es neguen a fer públics els resultats d'una missió d'investigació, portada a terme per un jutge.

Molt mobilitzada en contra de la violència, la Unió Federal de Periodistes de Pakistan (PFUJ) denuncia freqüentment el caràcter lamentable de les condicions salarials dels professionals dels mitjans, cosa que contribueix a afeblir la independència de la professió. Els llocs informatius són cada vegada més consultats, i influents. El govern disposa d'una severa llei per castigar els « delictes » a Internet, i entre altres la difusió de continguts en la seva contra. Té bloquejats alguns llocs

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

5 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
1 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Xina

Superfície: 9.596.960 km²
Població: 1.360.445.010 habitants
Idioma: mandarí
Cap de l'Estat: Hu Jintao, des de març de 2003.

168 entre 175 en l'última classificació mundial

Molts mitjans de comunicació intenten emancipar-se del control del Departament de Propaganda i les autoritats locals, però el Partit Comunista no abandona aquest sector "estratègic". Enfrontat a una blogosfera cada vegada més dinàmica, el poder prefereix jugar la carta de la propaganda. En canvi, al Tibet i Xinjiang la situació de la llibertat d'expressió és netament molt més crítica

Xina és la major presó del món per als periodistes, blocaires i ciberdissidents. La major part del centenar de detinguts van ser condemnats a greus penes de presó per "subversió" o "difusió de secrets d'Estat", i estan internats en condicions molt difícils. Sovint, els periodistes han de realitzar treballs forçats. Les autoritats locals, molt sensibles a la mala publicitat que poden crear-los reportatges sobre la corrupció o el nepotisme, continuen detenint periodistes. A la fi de 2008 les autoritats de Shanxi (Centre) van detenir dos reporters. D'altra banda, la policia política concentra els seus esforços en els militants de la llibertat d'expressió. Després del dissident Hu Jia, va ser el professor universitari Liu Xiaobo qui van empresonar, per participar en la posada en marxa de la Carta 08, un text signat per milers de demòcrates. En els quatre cantons del país la policia política ha detingut, amenaçat i citat més de cent signants.

El Partit Comunista disposa de colossals mitjans econòmics i humans per mantenir el control de la informació. La majoria dels programes de les ràdios internacionals en xinès, tibetà i uigur, estan interferits amb l'ajuda dels centenars d'antenes que hi ha instal·lades per tot el país. Estan bloquejades milers de pàgines d'Internet i desenes de milers de ciberpolicies i cibercensors escruten permanentment la Xarxa, per depurar-la dels continguts «immorals i subversius». Mentre, per alimentar la seva propaganda, el govern finança, a fons perdut, uns pletòrics mitjans de comunicació oficials, i entre ells l'agència Xinhua i el grup audiovisual CCTV.

Els Jocs Olímpics de Pequín 2008 van estar marcats per una política de control informatiu sense precedent. Va ser una autèntica "censura criminal" que, entre altres coses va aconseguir ofegar, durant les proves olímpiques, l'escàndol de la llet contaminada amb melanina. Sens dubte s'haurien pogut salvar vides de nens si a la premsa l'haguessin autoritzat a alertar el públic sobre aquest assumpte de salut pública. Un vegada acabats els JJOO, la premsa liberal ha pogut reprendre el seu treball de denúncia d'algunes derives del poder, i d'empreses. Així, Les Notícies de Pequín va investigar els internaments forçosos en psiquiàtrics d'alguns signants de peticions. Però segueix sent perillós qüestionar als poderosos, sobretot als protagonistes econòmics com el Banc Agrícola de Xina que, a finals de 2008, va aconseguir la suspensió de la llicència del setmanari econòmic Xina Business Post. En efecte, tots els mitjans de comunicació han de disposar de la corresponent llicència, aconseguida en una institució estatal. I en la vigília del 20 aniversari del moviment democràtic de juny de 1989 a tots els mitjans se'ls ha imposat guardar silenci sobre la repressió que va seguir a aquest esdeveniment. Igualment, els periodistes solament poden fer-se ressò de la propaganda contrària al moviment espiritual Falungong, al canal del qual de televisió NTDTV, així com als seus llocs informatius, no es pot accedir en el país.

Les autoritats segueixen apostant per la censura, però també inverteixen en propaganda, amb voluntat de modernitzar els mitjans de

Xina (continua)

comunicació encara que sempre en benefici de la línia del Partit Comunista. En aquest sentit, les autoritats mobilitzen milers de "petits propagandistes", als quals paguen perquè trobin els continguts subversius a Internet. I Xina vol rivalitzar amb els canals internacionals creant una "CNN a la xinesa" perquè, segons el director del Departament de Propaganda Liu Yunshan, "és urgent que Xina actuï de manera que (les seves) capacitats de comunicació siguin acords amb (el seu) prestigi a escala internacional". No obstant això, la credibilitat d'aquests mitjans va trontollar durament quan van censurar el discurs d'investidura de Barack Obama, en el moment que el president es referia al seu "suport als dissidents".

Des de març de 2008 la repressió al Tibet s'abat sobre el qui intenten fer circular testimonis, sobretot imatges, que donin fe de la violència comesa per les forces de seguretat. Una desena de monjos o militants de la cultura tibetana es troben detinguts, alguns d'ells condemnats a cadena perpètua. La premsa local, sobretot El Diari del Tibet, reproduïx una propaganda virulenta que no dubta a afirmar que xinesa està compromesa en una "lluïta de classes a vida o mort" contra la "colla del Dalai Lama i les forces occidentals hostils". A pesar de les lleis estrictes, i del sistema de censura imposat a les empreses del sector, Internet és un espai més lliure que la premsa. Els blocaires, i més àmpliament els internautes, distribueixen informació treta dels mitjans de comunicació. Contribueixen a la formació de l'opinió pública. Els mitjans oficials, ridiculitzats sovint per silenciar esdeveniments importants, com l'incendi del complex de CCTV al començament de 2009, ara es veuen obligats a tractar temes sensibles. Se suposa que la premsa estrangera gaudeix de llibertat de moviment i per entrevistar un dels escassos assoliments del període olímpic, però quan els corresponents internacionals s'interessen per assumptes delicats, sobretot el Tibet, la dissidència o l'epidèmia de sida, es troben amb obstacles i fins i tot amb la violència.

El 2008, el Club de Corresponsals de la Premsa Estrangera a Xina (FCCC) va comptabilitzar 178 casos d'interferències a mitjans estrangers, 63 durant el període olímpic. Per limitar l'aparició de reportatges desfavorables a la premsa estrangera, les autoritats pressionen als ajudants xinesos dels corresponents, obligant-los a registrar-se en un organisme semioficial, o intimiden les fonts informatives. Diversos xinesos es troben empresonats simplement per respondre preguntes de mitjans estrangers.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
30 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
57 ciberdissidents empresonats

La llibertat de premsa al món 2009: Europa

CONTINUA LA TENDÈNCIA DE DEBILITACIÓ DE LA LLIBERTAT DE PREMSA

A la Unió Europea, un estat membre, Bulgària, continua el seu descens en a llista des de la seva adhesió el 2007, i resulta ser el pitjor alumne de la classe. Eslovàquia ha experimentat igualment una degradació de la llibertat de premsa. Una transformació sobretot imputable a les conseqüències de l'adopció, el 2008, d'una llei que imposa un dret de resposta automàtica, i a l'intervencionisme de les autoritats en les activitats de la premsa. Entre els països candidats a l'adhesió, Croàcia i Turquia han experimentat canvis especialment preocupants.

Una constatació que afecta igualment Itàlia, país dels sis membres fundadors de la UE, on la llibertat de premsa ha estat la que més s'ha batut en breixa. Les pressions exercides per un *Cavaliere* que exerceix un intervencionisme exacerbant, les violències de la màfia en contra dels periodistes que mostren les seves actuacions a la llum pública, així com l'examen d'un projecte de llei que limita dràsticament l'ús de les escoltes administratives per a la premsa, justifiquen aquest descens.

França no en surt més ben parada a causa, no només, per les investigacions, qüestionaments i perquisicions als mitjans de comunicació, sinó també de la ingerència de les autoritats polítiques, sobretot del cap de l'Estat, Nicolas Sarkozy.

Els països més repressius de la regió, Uzbekistan i Turkmenistan, no han experimentat canvis importants, com tampoc els seus periodistes, sempre sotmesos a la censura, a l'arbitrarietat i a la violència. El diàleg amb la Unió Europea, sobretot, no sembla donar fruit en termes de drets humans, malgrat que la UE ha decidit amb tot, el 27/10/09, d'aixecar l'última sanció que pesa contra Taixkent. S'ha de témer que la llibertat d'expressió no arribi a bon port pel que fa a la seguretat, sobretot energètica. Uzbekistan i Turkmenistan són dos estats rics en recursos naturals, i sobretot en hidrocarburs.

A Rússia, tres anys després de l'assassinat d'Anna Politkovskaïa, els homicidis de periodistes i de defensors drets humans, però també les violentes agressions de representants de la premsa local, són més que mai d'actualitat. La tornada amb força de tabús, de la censura, però també el triomf de la impunitat per als assassins de periodistes contribueixen igualment a una degradació notable de la llibertat de premsa al país, ja feble en aquest terreny.

En l'espai postsoviètic, sempre a excepció de Geòrgia, i, en una mesura menor, de Bielorússia, els indicadors són en vermell.

Minsk s'ha compromès amb una relativa i prudent liberalització de les seves relacions amb la premsa, en el marc d'un diàleg renovat amb la Unió Europea. És difícil predir si té futur o si no es tracta més que d'un episodi sense endemà. Cal d'ara endavant subratllar que en paral·lel a aquest diàleg, hi ha violacions de la llibertat dels mitjans de comunicació gairebé quotidianament. Quant a Geòrgia, l'absència de conflicte per al període estudiat ha afavorit una normalització de les relacions amb la premsa, fins i tot si les tensions polítiques continuen tenint un impacte sobre l'activitat dels òrgans dels mitjans de comunicació. A Transcaucàsia sempre, els periodistes armenis han estat víctimes de múltiples agressions, així com de les crispacions polítiques que pesen sempre sobre la societat i sobre els mitjans de comunicació. La situació a Azerbaïdjan, veí, que no ha evolucionat gaire i continua sent veritablement preocupant, com ho indiquen els resultats del monitoratge de la cobertura per la premsa de la campanya per a l'elecció presidencial de novembre de 2008, així com la prohibició de diverses ràdios estrangeres (BBC, Radio Free Europe i Voice of America) sobre la decisió del Consell nacional de l'audiovisual.

El deteriorament de la llibertat de premsa es confirma a Àsia central. Una tendència que afecta particularment el Kazakhstan i el Kirghizstan. El gegant del gas de la regió s'ha distingit per la proliferació de les persecucions en contra de la premsa independent o d'oposició que s'han reprès amb pràctiques ben conegudes, les multes fenomenals que provoquen el tancament dels objectius a què s'apunta. Intimidacions, violència contra professionals dels mitjans de comunicació, així com pròrroga d'una llei que assimila els llocs web d'Internet a mitjans de comunicació tradicionals i els sotmet a les mateixes restriccions de coberta han contribuït àmpliament al fet que el Kazakhstan es trobi en el pitjor lloc des de l'elaboració de la classificació de la llibertat de premsa el 2002. El Kirghizstan suscita també nombroses inquietuds després d'una recrudescència de les agressions de periodistes, intimidacions que han conduït alguns a l'exili, una campanya electoral a la cobertura parcial i de les pressions exercides sobre ràdios estrangeres que han d'obtenir un acord previ de les autoritats per difondre els seus programes.

A Turquia, l'augment dels casos de censura, sobretot contra els mitjans de comunicació de les minories, principalment kurdes, i la voluntat de membres de les institucions estatals, de l'exèrcit, o de la justícia, de conservar un monopoli sobre qüestions d'interès general, aplicant legislacions lliberticides, han marcat un any difícil per als mitjans de comunicació.

A Croàcia, que lluita per integrar-se en un futur no llunyà a la UE, continua el clima de tensió quan es fa esment de les relacions serbocroades. Els periodistes que transgredeixen aquest tabú són molt freqüentment víctimes de la violència. Les organitzacions criminals de tipus mafiós són també responsables d'atemptar contra la integritat física dels professionals dels mitjans de comunicació.

Elsa Vidal
Responsable del Departament d'Europa

Albània

Superfície : 28 748 km²

Població : 3 619 778

Llengua : albanès

Cap de l'Estat : Bamir Topi (des del 24 de juliol de 2007)

88 sobre 175 en l'última classificació mundial

Divuit anys després de la caiguda de la dictadura comunista, Albània ha ratificat oficialment, el 4 d'abril de 2009, la seva adhesió a les estructures de l'Organització del tractat de l'Atlàntic Nord (OTAN). Unànimement benvinguda pels mitjans de comunicació i la classe política, sobretot pel Partit Democràtic (PD) del primer ministre Sali Berisha, aquesta entrada d'Albània a l'OTAN apareix com un «miracle de la llibertat». Una llibertat de la qual agradaria gaudir els mitjans de comunicació independents.

El dinamisme i el desenvolupament del sector dels mitjans de comunicació no garanteixen sempre l'emergència d'un verdader pluralisme de la informació. El periodisme d'investigació continua sent encara embrió, i costa trobar espais de publicació en una premsa pertanyent o bé a grups industrials preocupats per garantir la seva àrea d'influència, o bé la corrupció dels serveis públics i la propietat predial són assumptes especialment sensibles, com el crim organitzat i les activitats de contraban.

La inexistència i la precarietat de l'estatut social i econòmic dels periodistes, associades a l'absència de marc legal per a l'exercici de la professió, deixen els reporters a mercè de decisions arbitràries, i afavoreixen la corrupció.

El control dels mitjans de comunicació públics pel poder està omnipresent. El nomenament polític dels executius garanteix el manteniment de línies editorials favorables. Si els mitjans de comunicació privats gaudeixen d'una major llibertat, no queden lliures de pressions variades. La sobre facturació de certs serveis públics, la retirada de pressuposts publicitaris, els redreçaments fiscals o l'embolic administratiu són unes quantes armes «legals» que permeten el reforç de l'autocensura ja present en un bon nombre de redaccions. Així, el 9 de gener de 2009, la policia ha vetat, a Tirana, l'entrada dels despatxos del diari privat *Tema*, prohibint l'accés als periodistes i al personal. El Ministeri de l'Interior aplicava una decisió del Ministeri de l'Economia datada del 16 de desembre de 2007, que havia posat fi, sense preavís, a l'arrendament dels

despatxos que *Tema* llogava des de fa vint anys en locals pertanyent al control dels edificis de l'Estat. L'anul·lació de l'arrendament havia estat tanmateix revocada per decisió judicial el 6 de gener de 2009, autoritzant *Tema* a ocupar legalment els locals. El Consell nacional de les ràdios i televisions (NCTR) és igualment una ajuda eficaç del «respecte de la identitat nacional» condemnant la cadena News 24 TV a una multa de vuit milions de lecks (7 000 euros). Li retreia haver difós un a campanya de l'organització no governamental G99 que feia una sàtira de la campanya de premsa iniciada pel primer ministre Sali Berisha, lloant els esforços i els èxits del seu govern en la seva lluita contra la corrupció, i convidant els ciutadans a contactar-lo directament sobre el seu telèfon portàtil per assenyalar-li casos de corrupció.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Alemanya

Superfície : 356 959 Km²
Població : 82 400 996
Llengua : alemany
Cap de l'Estat : Angela Merkel (des de 2005)

18 sobre 175 en l'última classificació mundial

Famosa pel rigor i la independència dels seus mitjans de comunicació, la premsa alemanya ha viscut malament l'emergència de les noves lleis que reglamenten la utilització de les dades electròniques i de les comunicacions telefòniques, i les amenaces que recauen sobre la confidencialitat de la informació. L'escàndol de les escoltes practicades per un dels majors grups de telecomunicacions sobre una part de la premsa ha reforçat les reserves dels mitjans de comunicació quant a les conseqüències possibles de la posada en marxa d'aquestes noves regles.

El maig de 2008, la premsa alemanya ha descobert l'amplitud de les escoltes telefòniques practicades entre 2005 i 2006 pel grup de telefonia Deutsche Telekom en contra de periodistes, de responsables sindicals i d'una part del consell d'administració d'aquesta empresa. La direcció de la Deutsche Telekom intentava així establir l'origen de les filtracions d'informacions internes estratègiques que nodrien la premsa des de fa diversos mesos i que havien creat una crisi de confiança al si de la direcció del grup.

L'any 2008 ha estat igualment marcat per la prohibició de difusió de televisions estrangeres. Així, el 19 de juny de 2008, el ministre de l'Interior prohibia en el canal de televisió de la diàspora kurda ROJ TV tota activitat a Alemanya. Treballant sota llicència danesa, ROJ TV és sospitosa de tenir vincles amb el Partit dels Treballadors de Kurdistan (PKK). L'empresa Viko Fernseh Produktion GmbH que administrava les activitats de la chaîne ROJ TV a Wuppertal ha estat investigada i obligada a posar fi a les seves activitats. L'1 de desembre de 2008, el Ministeri de l'Interior prohibia emetre al canal de televisió libanès Al-Manar. El contingut d'una part dels programes d'aquesta cadena, que pertany a Hezbollah, ha estat considerat antisemita. Prohibida la difusió per les xarxes cablejades públiques, la cadena continua sent accessible per satèl·lit. No obstant això hi ha una interdicció de vendre publicitat i de rebre donacions.

Preocupada per protegir la confidencialitat i la vida privada dels usuaris, el Tribunal Superior alemany ha aixecat el 27 de febrer de 2008 prohibicions importants contra la comprovació dels correus electrònics i la utilització de les dades informàtiques. Aquest nou «dret fonamental a la garantia de la confidencialitat i de la integritat dels sistemes d'informacions» corre el risc tanmateix de ser replantejat per la decisió presa el 6 de novembre de 2008 pel Tribunal constitucional federal que obliga d'ara endavant les empreses de telecomunicacions a transmetre als serveis de seguretat nacional les dades personals i la localització de les trucades dels usuaris. Els operadors són, a aquest efecte, obligats de conservar les dades per una temps màxim de 6 mesos. L'accés a aquestes dades per les persones encarregades de la instrucció no pot, tanmateix, ser efectuat més que en cas de greu delictes. Encara s'espera una decisió definitiva del tribunal.

El gener de 2009, el govern i el Parlament han adoptat d'altra banda una llei antiterrorista, que amplia les funcions i els drets del Ministeri Federal Criminal. La nova legislació permet d'ara endavant un «escorcoll en línia» i una consulta dels ordinadors sospitosos. Aquestes accions, tanmateix, exigeixen un mandat judicial, conforme al judici del Tribunal constitucional, i només s'apliquen en cas de delictes greus.

Alemanya (continua)

La vigilància empresa l'abril de 2008 en contra de la redactora del setmanari *Der Spiegel*, Susanne Koelbl qüestiona la força d'aquest parapets. El 2006, l'agència federal d'informació i d'informació havia vigilat durant sis mesos els intercanvis de correus electrònics que mantenia amb Amin Farhang, ministre de Comerç de l'Afganistan. Una decisió inadmissible i incompatible amb les instruccions donades poc abans pel govern federal als seus agents de no espia periodistes.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Bulgària

Superfície: 110.910 km²
Població: 7 582 000 milions
Llengua : búlgar
Cap de l'Estat : Gueorgui Parvanov (des de 2006)

68 sobre 175 en l'última classificació mundial

La situació de la llibertat de premsa s'ha continuat deteriorant el 2008 al si d'aquest Estat que ha arribat a la Unió Europea el 2007. Les pressions sobre la premsa s'han diversificat. Els moviments mafiosos que gangrenen una part de la classe política i econòmica substitueixen d'ara endavant la violència dels «mutris», l'ús més discret de la corrupció i de la manipulació de la informació. L'any 2008 haurà vist tanmateix la tornada de l'homicidi o de les temptatives d'assassinat de periodistes quan se salven certs límits cada vegada més difícils de definir.

Ocupant l'últim lloc entre els països membres de la Unió Europea en la classificació mundial de la llibertat de premsa de Reporters sense fronteres, Bulgària presenta un balanç ple de. Si bé hi ha hagut alguns progressos significatius en les legislacions que garanteixen l'accés a la informació i a les dades públiques, l'aplicació d'aquestes lleis continua depenent d'una justícia que pateix un gran nivell de corrupció, i poc propensa a donar suport als que ho denuncien.

Si bé no hi ha assumptes prohibits a Bulgària, alguns temes es tracten amb prudència. Així el contraban i el tràfic de drogues han estat abordats rarament en profunditat. L'assassinat l'abril de 2008, en ple centre de la ciutat, del cronista penedit Georgy Stoev, ha recordat en efecte als periodistes que la investigació sobre certes activitats mafioses té els seus límits. La diversificació de les activitats vinculades a l'economia «grisa» fa tanmateix cada vegada més difícil la identificació d'aquests límits, i dels nivells de riscos que estan lligats a això.

Els periodistes d'investigació planten cara a nombroses pressions. Les amenaces, físiques o morals, segueixen regularment l'aparició d'un article. Periodista al diari de referència Dnevnik, Hristo Hristov ha patit tres robatoris, i ha hagut d'anar-se'n del seu pis després que els seus veïns van ser amenaçats d'un atemptat contra l'immoble si no obligaven el reporter a aturar les seves investigacions.

Cansat d'aquest clima conflictiu i per les poques sancions que cauen sobre els responsables dels escàndols que denuncien, alguns dels seus col·legues cedeixen cada vegada més a l'autocensura, o a una corrupció més activa.

Si la Internet i la blogosfera gaudeixen d'una gran llibertat, l'aposta en línia l'agost de 2008 sobre el lloc web www.opasnite.net de diversos documents classificats com a secrets ha suscitat un profund malestar en la classe política i mediàtica. El setembre de 2008, mentre que havia negat en el seu lloc web d'informacions Frognews.bg que fos el responsable del lloc web Opasnite.net, Ognyan Stefanov, redactor en cap de Frognews.bg, ha estat atacat a cops de martell i deixat per mort a la sortida d'un restaurant. El seu company, Alexandre Ivanov, redactor en cap adjunt de Frognews, ha rebut igualment amenaces de mort i ha viscut diverses setmanes sota protecció policíaca permanent.

L'any 2008 ha estat igualment marcat per l'escàndol de les escoltes telefòniques practicades a partir d'agost de 2008 per l'Agència de la Seguretat Nacional (EN) per identificar els autors del lloc web Opasnite.net. L'assumpte ha traspassat, tanmateix, el marc d'aquesta enquesta, i fa témer a una part de la professió una acció més àmplia adreçada a identificar i a esgotar algunes fonts d'informació.

Bulgària (continua)

Si els periodistes resisteixen encara a les pressions i a l'autocensura a la capital, han de cedir sovint a les regions. Les col·lusions entre les autoritats locals i els moviments mafiosos constitueixen un entorn poc propici a investigacions. Els aspectes econòmics lligats al desenvolupament del turisme i de l'urbanisme sobre la Riviera búlgara constitueixen assumptes sensibles. Denunciant les conseqüències desastroses de projectes immobiliaris en reserves ecològiques, el periodista Assen Yordanov s'ha exposat a múltiples represàlies, incloent-hi una temptativa d'assassinat a finals de desembre de 2007

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats.

Croàcia

Superfície: 56 540 Km²

Població: 4 491 543

Llengua: croata

Cap de l'Estat: Stjepan Mesic (des de 2005) · Primer ministre: Ivo Sanador

78 sobre 175 en l'última classificació mundial

L'ona d'atemptats que ha colpit el món polític i mediàtic en el transcurs de l'any 2008 ha entelat la imatge de Croàcia a la Unió Europea, a què el país desitja tanmateix arribar ràpidament. L'aplicació de les reformes empreses pel govern xoca amb la resistència d'un sistema judicial soscat per influències polítiques o per la corrupció. El desenvolupament regular del sector dels mitjans de comunicació no s'acompanya, però, d'un verdader pluralisme. Com els seus veïns de l'exIugoslàvia, les enquestes sobre els crims de guerra i el pes dels moviments mafiosos exposen els periodistes a nombroses pressions.

L'homicidi l'octubre de 2008 del periodista Ivo Pukanic, propietari i exredactor en cap del setmanari *Nacional* i de Niko Franjic, director de màrqueting, morts en un atemptat amb bomba, ha provocat un verdader xoc a la societat croata. L'assassinat d'Ivo Pukanic, que ja havia estat el blanc d'una temptativa d'assassinat l'abril de 2008, podria estar vinculat a les seves investigacions sobre activitats de contraban de cigarretes, o a la publicació el 2003 d'una entrevista de l'ex-general croata Ante Gotovina, investigat pel Tribunal penal internacional per a l'exIugoslàvia (TPIY) per a crims de guerra. Trencant de manera excepcional amb la impunitat que marca generalment les investigacions sobre les exaccions contra la premsa, el Ministeri de l'Interior ha obert una investigació que hauria permès identificar dos dels assassins. El 8 d'abril de 2009, el ministre de l'Interior ha ofert igualment recompenses de prop de 30 000 euros per a tota informació que permetria la seva detenció.

Sense ser tabús, les enquestes sobre els crims de guerra comesos en el moment del conflicte serbocroat (1991-1995) són rares. Són portades amb una molt gran prudència. El periodista Zeljko Peratovic és víctima des del gener de 2008 d'una hostilització jurídica de part del ministre de l'Interior Tomislav Karamarko. El periodista havia denunciat en el seu bloc (www.peratovic.blog.hr), l'obstrucció practicada per Tomislav Karamarko en la investigació sobre la mort de Milà Levar, un testimoni protegit pel Tribunal penal internacional per a l'exIugoslàvia (TPIY), mort en un

atemptat per cotxe bomba. El ministre acusa el periodista d'haver contravengut a l'article 322/1 KZA del codi penal que preveu una pena de presó d'un any i la prohibició, per una durada indeterminada, de difondre informació.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Eslovàquia

Superfície: 49 030 Km²

Població: 5 455 407

Llengua: eslovac

Cap de l'Estat: Ivan Gasparovic (escollit de nou el 2009)

44 sobre 175 en l'última classificació mundial

Preocupat per esborrar els estigmes de l'antiga era soviètica, i per tal d'atènyer els objectius democràtics de la Unió Europea a què s'arriba el 2004, el govern eslovac ha procedit, sense cap consulta prèvia, a una àmplia reforma del codi dels mitjans de comunicació. Objecte d'una gran controvèrsia nacional, el vot del «Press Act» ha provocat una verdadera crisi institucional entre el govern i l'oposició, aquesta última amenaçant de bloquejar la ratificació del tractat de Lisboa.

Amb la mobilització i les nombroses protestes de tots els òrgans de premsa del país no n'hi ha hagut prou per fer retrocedir el govern i la seva majoria parlamentària, que ha votat el 10 d'abril de 2008 l'aplicació de la reforma del codi dels mitjans de comunicació anomenat Press Act. Denunciada per Reporters sense Fronteres i per l'Organització per a la seguretat i la cooperació a Europa (OSCE), la nova llei escarnia la separació dels poders, confiat en l'article 6 al poder executiu i al ministre de Cultura el control directe del tractament pels mitjans de comunicació d'un conjunt d'assumptes considerats sensibles. La instauració d'un dret de resposta automàtica per a tota persona que es consideraria, equivocadament o amb raó, difamada o insultada, i les multes elevades previstes per als que no els publicarien, limiten d'ara endavant considerablement la llibertat editorial dels mitjans de comunicació, i traven de manera seriosa el periodisme d'investigació.

La premsa continua tanmateix gaudint d'una llibertat real. L'endemà de l'aprovació d'aquesta llei, sis diaris de referència nacionals, *SME*, *Pravda*, *Hospodarske Noviny*, *Novy Cas*, *Plus 1 Den* i *UJ Szo*, no han temut publicar, en una de la seva edició, una pàgina en blanc acompanyada d'un editorial «mortuori» dins un panorama negre.

La Press Act podria tanmateix tornar a l'actualitat en el transcurs de l'any 2009, si hagués de ser objecte d'un estudi pel Tribunal Europeu de Justícia.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 0 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Espanya

Superfície: 504 782Km2
Població : 46 157 822
Llengües : castellan, català, basc, gallec
Cap de l'Estat: José Luis Rodríguez Zapatero

44 sobre 175 en l'última classificació mundial

La llibertat de premsa és garantida a Espanya. Els periodistes que investiguen sobre el País Basc continuen sent objecte de pressions de part del moviment terrorista Euskadi Ta Askatasuna (ETA). L'organització obliga alguns periodistes a viure sota protecció policial. ETA figura des de fa molts anys en la llista dels predadors de la llibertat de premsa. Espanya és, d'altra banda, presa de la seva incapacitat per reglamentar la cobertura mediàtica de les eleccions, cosa que provoca regularment polèmiques lamentables en un dels principals països de la Unió Europea.

50 anys després de la seva creació, el moviment terrorista ETA, que reclama la independència del País Basc, no ha pogut sempre ser eradicat. Tots els mitjans de comunicació no són sotmesos a les pressions de l'ETA amb la mateixa intensitat. Però tots els periodistes denuncien un clima d'hostilitat. Cartes amb amenaces després d'aparició d'articles, difusió de llistes negres dels mitjans de comunicació «enemics», interrupcions de reportatges, manifestacions davant les redaccions, llançaments de còctels Molotov o atemptats contra els repartidors de les televisions, cartells enganxats als carrers citant els noms i les adreces dels periodistes «enemics» són tants mitjans de pressions utilitzats pels militants de l'organització. Una part dels periodistes es beneficia d'una protecció policial o d'un guarda pròxim. L'atemptat del cotxe bomba el 31 de desembre de 2008 a Bilbao contra la seu de la radiotelevisió basca EITB, i de diversos altres mitjans de comunicació (*El Mundo*, Deia, Onda cero, Antena 3, Expansión i Marca), ha recordat que l'activisme d'ETA en contra dels mitjans de comunicació roman d'actualitat.

Menys violent però igualment recurrent, el problema de la cobertura mediàtica en període electoral s'ha formulat de nou amb motiu de les eleccions generals el març de 2008. Accés limitat als candidats, prohibició de gravar les seves intervencions durant les seves reunions, debats arreglats al mil·límetre, conferències de premsa sense preguntes, traves i complicacions administratives... La llista dels greuges de la premsa

contra els límits imposats a la cobertura de la campanya per a les eleccions legislatives del 9 de març de 2008 és llarga. Les temptatives per establir una llei que regeixi el paper dels mitjans de comunicació públics durant les campanyes electorals no acaben mai. Les exigències de certs partits polítics o dels seus consellers en comunicació transformen els periodistes en simples espectadors. Redueixen la seva llibertat editorial a un simple espai de propaganda política.

Si bé cal felicitar-se perquè van deixar en llibertat el desembre de 2008 els dos humoristes, Josetxu Rodríguez i Javier Ripa del setmanari *Caduca Hoy*, i del periodista Nicola Lococo del diari *Gara* perseguits per una caricatura del rei Joan Carles, la dels caricaturistes Guillermo Torres i Manel Fontdevilla del diari *El Jueves* es fa esperar. Els dos dibuixants s'haurien de beneficiar d'una decisió idèntica a la vista de la similitud dels dos temes.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

França

Superfície: 551 500 Km²
Població: 64,3 milions d'habitants.
Llengua: francès
Cap de l'Estat: Nicolas Sarkozy (des de maig de 2007)

43 sobre 175 en l'última classificació mundial

Tensions entre la premsa i les autoritats de la República, pressions creixents sobre els periodistes per tal que revelin les seves fonts, reforma de l'audiovisual públic : la situació de la llibertat de premsa a França es degrada des de fa alguns anys.

Tensions entre la premsa i les autoritats de la República, pressions creixents sobre els periodistes per tal que revelin les seves fonts, reforma de l'audiovisual públic : la situació de la llibertat de premsa a França es degrada des de fa alguns anys.

L'any 2008 s'ha iniciat amb un clima de tensió entre el president, el govern i els mitjans de comunicació. El febrer, Nicolas Sarkozy va decidir trencar la pràctica que els caps de l'Estat francès no perseguissin els periodistes. Ha denunciat, al penal, contra El Nouvel Observateur, després de la publicació d'un article, d'altra banda inexacte, relatiu a un SMS que hauria enviat el president a la seva exesposa. El maig, és el diputat dels Hauts-de-Seine i portaveu de l'UMP, Frédéric Lefebvre, qui va atacar verbalment l'AFP per no haver reprès un dels seus comunicats de premsa. El president va tornar a la càrrega i va acusar les publicacions L'Express, Marianne, Le Parisien, Le Journal du Dimanche i l'Agència France-Presse d'"atribuir-se la funció d'oposició". Llavors, la reforma de l'audiovisual públic, iniciada el maig de 2008 i promulgada a començament març de 2009, ha establert el nomenament dels amos dels mitjans de comunicació de servei públic en Consell de ministres. Finalment, l'abril de 2009, quatre periodistes del loc web d'Internet Rue89 i de France 3 van ser convocats per la Brigada de Repressió de la Delinqüència contra les Persones (BRDP). Estan acusats de robatori i d'encobriment després que Rue89 difongués en el seu lloc web les paraules mantingudes fora d'antena per Nicolas Sarkozy, sobretot a propòsit del servei públic en els mitjans de comunicació, abans d'una entrevista al diari del vespre de France 3.

Paral·lelament a aquest deteriorament de les relacions entre les autoritats públiques i la premsa, els registres, convocatòries i investigacions judicials s'han multiplicat de manera inquietant al llarg del període. L'Hexagone té d'ara endavant el trist rècord europeu en aquesta matèria. L'any 2008 ha començat per l'afer Guillaume Dasquié (en llibertat vigilada des del desembre de 2007) perseguit per «violació del secret defensa» i s'ha tancat amb la interpel·lació al petit matí de Vittorio de Filippis, sotmès a un escorcoll, abans de ser estudiat per un simple assumpte de « difamació ». Mentrestant, diverses redaccions han estat investigades, com aquella d'Auto Plus, de La Nouvelle République du Centre-Ouest, o inclús de Tac Presse.

Acusats de violar molts secrets (secret de la instrucció, secret professional o secret de defensa) els periodistes han fet l'objecte de pressions, l'objectiu del qual és d'identificar la font havent-los permès accedir a la informació. Reporters sense Fronteres milita a favor d'una inclusió del principi del secret de les fonts en la llei sobre la premsa de 1881. Nicolas Sarkozy s'hi ha compromès en la seva campanya electoral. Però si un projecte de llei ha estat ben dipositat el 2 d'abril de 2008, és sempre en espera de ser examinat en segona lectura per l'Assemblea nacional, de la qual l'agenda està saturada.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Itàlia

Superfície: 301 340 km²
Població: 59 500 000
Llengua: italià
Cap del govern: Silvio Berlusconi

49 sobre 175 en l'última classificació mundial

Entre un projecte de reforma lliberticida i les amenaces de les màfies, la situació de la llibertat de premsa a Itàlia inquieta cada vegada més els seus veïns europeus. La influència dels moviments mafiosos sobre el sector dels mitjans de comunicació es reforça i obliga una gran part dels periodistes a la prudència. La tornada al poder de Silvio Berlusconi reposa de nou la qüestió de la concentració dels mitjans de comunicació audiovisuals i del seu control pel poder executiu. Les reformes legislatives empreses al voltant de la publicació de certs actes jurídics constitueixen d'altra banda una evolució incompatible amb les regles democràtiques de la Unió Europea.

Els periodistes que investiguen sobre les activitats mafioses i la criminalitat organitzada, en particular al sud de la península, ho fan sempre amb riscos i perills. Una desena (entre altres Roberto Saviano, Lirio Abbate, Rosanna Capacchione, et cètera.) viuen sempre sota protecció policial. Un fenomen que afecta avui el món de l'esport, on nombrosos periodistes especialistes del futbol són víctimes d'amenaces fetes per grups de seguidors violents, que s'expressen més sovint en els estadis amb cants o banderoles.

Les mesures de represàlia en contra de la premsa són diverses: cotxes o portes de les cases incendiades, cartes d'amenaces, pressions sobre les famílies són «consells» als que s'obstinen a denunciar el mal funcionament de la societat italiana. La influència dels grups mafiosos sobre l'esfera mediàtica s'ha fet tal que han unit el 2009 la llista dels depredadors de la llibertat de premsa.

Situació atípica al si de la Unió Europea, el primer ministre Silvio Berlusconi controla sempre les tres cadenes de la televisió pública RAI d'una banda, i, d'altra banda, el principal grup de radiotelevisió privat nacional Mediaset. Un predomini que amplia les ingerències polítiques en les línies editorials, i que afavoreix l'autocensura d'una part de la professió. La televisió, que continua sent la principal font d'informació per al 80% de la població, atreu igualment la major part de les recaptacions publicitàries nacionals. La llei promulgada pel ministre Gasparri ha anul·lat tot límit a l'establiment de les quotes de repartició de les recaptacions publicitàri-

es, obrint la porta a una «reorientació» de vegades massiva dels pressuposts cap als canals de televisió nacionals, en particular cap a les cadenes que pertanyen a la família Berlusconi.

El nou projecte de llei sobre la publicació de les actuacions judicials, encara en revisió, fa pesar greus amenaces sobre el periodisme d'investigació. La reforma del codi preveu la prohibició de fer públiques nombroses actuacions judicials, en particular les escoltes administratives ordenades pel Ministeri Fiscal, fins al final de la investigació en curs. La prohibició de publicació concerneix igualment el treball de les comissions d'investigació. Si un projecte de llei arribés a ser adoptat, els periodistes no podrien informar l'opinió pública sobre les possibles detencions, embargaments o investigacions ordenades pels magistrats. La publicació d'actes, de converses o de comunicacions - la destrucció de les quals ha estat ordenada pel Ministeri Fiscal - estaria sempre prohibida. En cas de violació d'aquest secret, el periodista, o els mitjans de comunicació incriminats, correrien el risc de ser sotmesos a penes de presó, greus multes, i una prohibició d'exercir la seva professió durant tres mesos.

**BARÒMETRE DE
LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009**
0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Rússia

Superfície : 17 075 400 km²

Població : 145 181 900

Llengua : rus

Cap de l'Estat : Dmitri Medvedev (des de maig de 2008)

153 sobre 175 en l'última classificació mundial

En un any 2008-2009, que ha vist l'elecció de Dmitri Medvedev i el nomenament de Vladimir Putin al lloc de primer ministre, les traves dels professionals dels mitjans de comunicació han confirmat les tendències observades des de fa una desena d'anys.

Mentre que la major part de la població accedeix a la informació via la televisió, l'absència de pluralisme en el sector audiovisual és sempre una realitat. Els representants de l'oposició o les personalitats crítics del poder que figuren a les llistes negres són exclosos de les cadenes d'audiència nacional. Els incidents en relació amb periodistes han entelat l'elecció presidencial de març de 2008, subratllant el nerviosisme de les autoritats de cara a la premsa independent. Els assassinats i els atacs contra periodistes i defensors dels drets humans confirmen la urgència de tractar la qüestió de la impunitat.

El cap de l'Estat, Dmitri Medvedev, ha reconegut d'altra banda l'existència d'homicidis polítics a Rússia i ha admès que periodistes figuren entre les víctimes d'aquests crims. Les agressions de diversos periodistes locals, entre els qual Mikhaïl Beketov ha hagut de ser amputat d'una cama i de diversos dits; la mort d'Anastassia Babourova (Novaïa Gazeta) i la de Satnislav Markelov (advocatespecialitzat en la defensa dels drets humans), tots dos assassinats en ple carrer a Moscou el gener de 2009, en són els símbols més forts. Com el cul-de-sac en el qual es troba l'informe Anna Politkovskaïa després d'un procés enfosquit per múltiples incidents i l'absolució dels tres homes acusats d'haver participat en l'assassinat de la periodista. Comanditari i presumpte executor corren sempre, malgrat una ordre d'arrest internacional per aquesta última, mentre que la investigació no ha assolit cap progrés notable.

La crisi econòmica mundial ha tingut conseqüències sorprenents per als periodistes russos, despertant un reflex de censura en les autoritats. En efecte, el Ministeri Fiscal general ha estat investit d'una funció de vigilància dels mitjans de comunicació que tracten de la crisi. A certes regions, la de Sverdlovsk sobretot, la posada en marxa d'aquesta directriu és assegurada, entre altres, per la direcció regional del FSB (serveis secrets). Diversos mitjans de comunicació i professionals de la premsa han tingut problemes amb la justícia, per exemple, un sociòleg després d'haver publicat un article d'opinió sobre les possibles conseqüències de la crisi o detallar l'estat dels comptes de certs establiments financers.

Les temptatives d'intimidació de la premsa independent o d'oposició han continuat. L'hostilització administrativa és habitual per paralitzar redaccions sota el pretext que són sospitoses de tenir programaris piratejats, o d'haver rebut il·legalment fons estrangers. Un altre exemple, una periodista que havia investigat sobre el finançament ocult de la campanya electoral del partit Rússia Unida (majoria) en el moment de les eleccions legislatives, no ha estat autoritzada a entrar a Rússia després d'un viatge a l'estranger. L'FSB la considera com una amenaça per a la seguretat interior. Natalia Morar resideix d'ara endavant a Moldàvia.

La llei sobre l'extremisme subministra igualment un pretext fàcil per imposar el silenci a les veus massa dissidents. Així, el lloc web Ingushetia.ru (fet Ingushetia.org), rara font d'informació sobre la situació soci-

Rússia (continua)

al i de seguretat de la República dels Ingúixos (Caucas), s'ha tornat inaccessible a partir d'aquest territori.

El seu propietari, Magomed Evloev, va ser assassinat quan baixava de l'avió que el portava de Moscou a Nazran. Quant a la redactora en cap, ha hagut de sol·licitar asil polític a l'estranger. Finalment, un de contribuents dl lloc web, igualment militant d'una organització local dels drets humans, ha estat pres i ha estat torturat per tal d'aconseguir que renunciés a les seves activitats.

Aquestes violències porten a vint el nombre de periodistes morts a partir de la seva activitat professional a Rússia des de març de 2000.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

3 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Turquia

Superfície : 774 820 km²

Població : 73 922 000

Llengua : turc

Cap del govern : Recep Tayyip Erdogan (des de març de 2003)

122 sobre 175 en l'última classificació mundial

El model nacionalista i laic difícil, heretat del període kemalista, s'esguerra per l'emergència d'altres models al si de la societat. Les aspiracions de les minories armènies i kurdes a ser reconegudes xoquen així amb una concepció de la identitat nacional turca pel que fa a que aquestes reivindicacions són crims.

Nombroses pressions exercides sobre la premsa per representants de les autoritats (magistrats, militars, forces de policia) ho han estat en virtut de l'article 301 del codi penal. Aquest text que castigava els atemptats contra «la identitat turca» de penes que van fins a tres anys per presó ferma, és a l'origen de diversos milers de persecucions. Les esmenes adoptades pel Parlament l'abril de 2008 no han aportat millora sensible. És d'ara endavant l'atemptat «contra la nació turca» que és sancionada, amb una pena que pot arribar als dos anys de presó. A més, l'article 301 no és més que un element de l'arsenal legislatiu que restringeix la llibertat d'expressió a Turquia. Altres texts castiguen per exemple l'atemptat contra la memòria per Atatürk (lleí 5816 del 25 de juliol de 1951), o inclús el fet de desviar la població del servei militar (art. 318). Ben sovint, les penes a què un s'exposa han augmentat a la meitat en el cas en què els atacs hagin estat comesos per mitjans de comunicació. El diari *Taraf* ha estat així continuat després d'haver publicat una sèrie d'articles l'octubre de 2008. Recolzant-se en documents militars, el diari afirmava que l'exèrcit havia tingut coneixement dels desplaçaments d'un grup de rebels kurds a través de les muntanyes del nord d'Iraq en direcció a la frontera turca, un mes abans de l'assalt que havia costat la vida a quinze soldats. El seu director s'arrisca a cinc anys de presó. Quant al reporter Cengiz Kapmaz, ha estat condemnat a deu mesos de presó, en virtut de la llei antiterrorista 3713. Havia publicat al diari *Ülkede Özgür Gündem*, una entrevista d'un ancià diputat prokur, a favor de la tornada del PKK sobre l'escena política turca.

El procés dels presumptes assassins de Hrant Dink, periodista turc d'origen armeni abatut el 19 de gener de 2007 als locals del seu diari (Agos) ha prosseguit a Istanbul.

Des de juliol de 2008, les audiències són obertes al públic i a la premsa, mentrestant el principal sospitós ha arribat a la majoria d'edat.

Nombrosos elements semblen indicar una implicació directa de membres de les forces de l'ordre, tant al escalal local com a Ankara. Tanmateix, en la seva gran majoria, aquests no són objecte de persecucions penals. La recent decisió del ministre de l'Interior d'iniciar una enquesta sobre aquest aspecte de l'assumpte podria no obstant això conduir a l'obertura d'una investigació judicial. La família del periodista ha demanat igualment als jutges que examini la possibilitat que l'organització secreta Ergenekon, acusada de complot terrorista, sigui implicat en la mort de Hrant Dink.

Internet no escapa a les pressions. En el transcurs de l'any 2008, una desena de llocs web han estat tancats per decisió de justícia, del qual YouTube, Dailymotion o Google Groups. Més sovint, aquests llocs web són inaccessibles en virtut de la llei 5651 relativa a la "prevenció dels crims comesos en l'àmbit de la informàtica". Aquesta llei dóna la possibilitat a un procurador de prohibir l'accés a un lloc web en un termini de 24 hores, si jutja el seu contingut "susceptible d'incitar al suïcidi, a la pedofília, a l'ús d'estupefaent, a l'obsenitat, a la prostitució" o de "contradir la llei d'Atatürk".

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Uzbekistan

- . Superfície: 447 400 km²
- . Població: 26 981 000
- . Llengua: uzbek
- . Cap de l'Estat: Islam Karimov (des de març de 1990)

160 sobre 175 en l'última classificació mundial

Des de la repressió de l'aixecament d'Andijan (Est, vall de Ferghana) el maig de 2005, els mitjans de comunicació estrangers han estat a poc a poc expulsats del país. La premsa local està sota control directe o indirecte dels clans al poder, començant pel president Islam Karimov. Internet és igualment sota vigilància pròxima i els llocs web d'informació independents bloquejats.

El 2006, una nova llei ha introduït l'obligació per als periodistes de mitjans de comunicació estrangers que volen treballar a Uzbekistan de sol·licitar una acreditació en el Ministeri d'Afers Estrangers. És extremadament difícil obtenir aquesta autorització, però és impossible accedir a la informació oficial sense aquest preciós document. Aquesta legislació sanciona igualment la "ingerència en els assumptes interiors" pels periodistes així com l'"insult a la dignitat dels ciutadans". D'altra banda, tota col·laboració amb un periodista no acreditat és prohibida per la llei, sota pena de persecucions judicials.

Vuit periodistes són actualment empresonats a Uzbekistan. Un d'ells, Djamshid Karimov, és el mateix nebot del cap de l'Estat. És internat per força en un hospital psiquiàtric des de fa més de dos anys i mig.

Malgrat aquest balanç aclaparador, sota l'impuls d'Alemanya, la Unió Europea s'ha introduït en un de polític d'acostament amb l'Uzbekistan i ha votat un alleugeriment de les sancions imposades després de les massacres d'Andijan. Els alliberaments de defensors dels drets humans, del qual la de Mutabar Tadjibaeva, el juny de 2008, són regularment evocades per justificar aquesta orientació.

El juny igualment, els corresponsals de Radio Free Europa/ Radio Liberty han estat públicament acusats, sobre un canal de televisió públic, de ser traïdors. La seva identitat, acompanyada de fotos, però també les seves coordenades i les de les escoles que acullen els seus nens han estat comunicades públicament. Aquestes acusacions són particularment inquietants, en la mesura que

Alisher Sayipov, abatut l'octubre de 2007 a Osh (Kirghizstan), ell també havia estat qualificat de traïdor pels mitjans de comunicació oficials, poc temps abans de la seva mort. L'octubre, un segon fòrum reunint representants de la Unió Europea i de l'Uzbekistan s'ha desenvolupat, llavors fins i tot que una de les poques veus independents del Karakalpakstan (Oest) era incòmoda al silenci. Solidzhon Abdurakhmanov, col·laborador de nombrosos mitjans de comunicació i llocs web independents, ha estat condemnat a deu anys de presó. Cosa que no ha impedit l'aixecament de les sancions de ser alalrgada per sis mesos per Europa.

La repressió ha continuat sense afeblir-se al primer trimestre de 2009. El febrer, dos periodistes independents han estat detinguts i el març, els cinc fundadors de la revista científica Irmok han estat condemnats a penes de presó que van de cinc a dotze anys. Alguns mesos abans, la revista mateix havia estat suspesa. Els cinc periodistes pertanyen a l'organització religiosa "Nurcular", prohibida al país.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 10 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

**La llibertat
de premsa
al món 2009
Orient Mitjà
Àfrica del nord**

LA ZONA ORIENT MITJÀ/ÀFRICA DEL NORD S'HA CARACTERITZAT DE NOU PER UN RETROCÉS DE LA LLIBERTAT DE PREMSA, INCLOENT-HI ISRAEL

És la primera vegada que Israel no es troba al capdavant de la classificació de la llibertat de premsa a l'Orient Mitjà. Si bé els mitjans de comunicació israelians són coneguts per la seva gran llibertat d'expressió i seues investigacions minucioses sobre assumptes importants, la censura militar està encara en vigor. Les detencions de periodistes palestins, i de vegades israelians, la seva condemna, fins i tot la seva deportació, han constituït la marca d'un retrocés de la llibertat dels mitjans de comunicació en aquest país. D'altra banda, en el transcurs de l'operació «Plom fos» sobre Gaza, l'exèrcit israelià ha bombardejat insistentment edificis on hi havia mitjans de comunicació palestins. Mentre va durar l'ofensiva, als mitjans de comunicació estrangers i israelians se'ls ha prohibit l'accés a la Gaza.

El 2009, la situació de la llibertat de premsa a Iran s'ha deteriorat considerablement, primerament amb la detenció de la periodista irano-americana Roxana Saberi, després amb la repressió dels mitjans de comunicació que cobrien o sostenien el moviment de protesta que ha seguit la reelecció discutida de Mahmoud Ahmadinedjad el 12 de juny, a la presidència de la República islàmica. Nombrosos periodistes han estat detinguts i la premsa estrangera ha estat bandejada. Un verdader procés estalinista s'està obrint a Teheran, en el transcurs del qual dels drets fonamentals dels acusats han estat escarnits i ho continuen estant.

Al Iemen, els periodistes fan les despeses de la política de la terra cremada portada per les autoritats contra totes les formes de separatisme, al nord, contra la rebel·lió zaïdista, com al sud del país. Des de maig de 2009, el govern d'Ali Abdallah Saleh ha aconseguit reduir la llibertat d'expressió a una verdadera despulla, imposant el silenci sobre les operacions militars. Igual tendència a Síria, on la situació de la llibertat de premsa és molt preocupant, amb tanmateix un recurs menor a les violències físiques. El cargol de la repressió s'estreny cada vegada més sobre les veus dissidents, retallant els febles espais de llibertat que continuaven sent els mitjans de comunicació independents o d'oposició.

L'any 2009 ha estat marcat per un nou retrocés de la llibertat de premsa a Líbia. Certament diaris estrangers i àrabs han estat autoritzats a entrar al país, però la nacionalització de les dues publicacions privades creades el 2007 per la societat Al-Ghad, pertanyent al fill de Muammar Kadhafi, Seif Al-Islam, així com el tancament dels despatxos de la cadena Al-Libya, constitueixen retrocessos per a la llibertat d'expressió al país.

La situació dels periodistes a Iraq ha evolucionat, ja que el perill ja no és el mateix. Les amenaces dirigides de milícies o organitzacions terroristes han desaparegut gairebé. Els periodistes iraquians s'enfronten avui a l'hostilitat de les autoritats o d'homes polítics que prohibeixen als mitjans de comunicació l'accés cap a certes zones que denuncien. Les queixes abusives o les persecucions per «difamació» contra diaris que denuncien afers de corrupció s'han fet moneda corrent. Ni tan sols els mitjans de comunicació considerats progovernamentals no s'ho estalvien.

La proximitat de dos escrutinis majors ha estat marcat per una recrudescència de les agressions contra els periodistes del Magrib. A Algèria, els procediments contra els mitjans de comunicació s'han multiplicat. A Tunísia, la capa de plom del règim del president Ben Ali ofega tota premsa independent que gosa emetre la menor crítica respecte al règim, com ho han pogut comprovar els representants de Reporters sense fronteres en missió al país una setmana abans de les eleccions del 25 d'octubre de 2009. L'endemà de la seva reelecció, el president Zine el-Abidine Ben Ali va posar en pràctica les seves amenaces: el periodista indepen-

dent Taoufik Ben Brick va ser detingut el 29 d'octubre, i el corresponal de Reporters sense Fronteres, Slim Boukhdhir, va ser violentament atacat el 28 d'octubre.

El Marroc continua la seva caiguda, començada des de fa tres anys. El palau reial es crispa sobre les 'línies vermelles' a no salvar, amb el risc d'emmordassar la premsa, sobretot des de juliol de 2009, l'endemà de la celebració dels deu anys de l'adveniment de Mohammed VI al tron. Multiplicació de les persecucions judicials, multes desorbitades, i condemnes de periodistes a penes de presó, la justícia marroquina desplega tot un arsenal dirigit a intimidar i a asfixiar financerament la premsa independent.

Pocs canvis, per desgràcia, als països del Golf: l'Estat acapara el terreny mediàtic amb l'absència quasi total de premsa independent, un monopoli de les famílies regnants sobre la televisió, la ràdio, la impressió i la distribució dels diaris, i una autocensura sistemàtica.

Soazig Mollet
Responsable del Departament de Magrib – Orient Mitjà

Algèria

Superfície: 2.381.740 km²

Població: 33.769.669 habitants

Idiomes: àrab i tamazight (o "llengua berber") des de 2002

Cap de l'Estat: Abdelaziz Bouteflika, des de 1999.

141 entre 175 en l'última classificació mundial

Encara que fràgil, no per això la premsa algeriana és menys ineludible. Resisteix els poders més que qualsevol partit polític d'oposició, contribuint a la formació d'una cultura democràtica. No obstant això, l'impressionant nombre de capçaleres que hi ha en el mercat no és un indicador de la llibertat d'expressió, ni del pluralisme.

El passat 9 d'abril Abdelaziz Bouteflika va ser reelegit al capdavant d'Algèria, per al tercer mandat consecutiu. Al maig de 2004, l'endemà de la seva primera reelecció, va afirmar la seva « determinació de vetllar per la llibertat d'expressió ». « Un vegada més volem manifestar, amb força, la nostra determinació de vetllar per l'exercici efectiu, per a tots, de la llibertat d'expressió, en perfecta línia amb la Declaració Universal dels Drets Humans », va dir el president en un missatge a la premsa. Però des de llavors han canviat molt poques coses, a pesar d'aquest compromís en matèria de llibertat d'expressió. El delictes de premsa continua podent-se castigar amb penes de presó i multes. En efecte, l'article 144bis del codi penal algerià (en vigor des de 2001) preveu penes de presó, que van de 2 a 12 anys, i multes per a qualsevol declaració considerada difamatòria. La penalització del delictes de premsa representa una autèntica espasa de Dàmocles, que es manté en suspens sobre els periodistes algerians.

Per altra banda, i a pesar que el 1989 va finalitzar el seu monopoli periodístic, cosa que va propiciar l'aparició de molts periòdics, el govern algerià segueix conservant el domini de la impressió i difusió de la premsa. És veritat que els diaris *El Khabar* i *El Watan* han aconseguit crear una societat independent que gestiona dues empremtes («Algérie Diffusion & Impression de presse»), però solament els afecta a ells dos. Els altres periòdics segueixen depenent totalment de les impremtes estatals. El fet que el Ministeri de Comunicació creés, al juliol de 2008, un holding de societats d'impressió no ha fet més que reforçar el control de l'Estat en aquest terreny. En conseqüència, un sistema d'aquest tipus redueix qualsevol marge de maniobra en els periòdics que voldrien

donar una ullada crítica de la societat i la vida política algeriana.

La situació és idèntica pel que fa a la distribució de la premsa: deixant a part *El Khabar* i *El Watan*, que han aconseguit crear una xarxa independent, les restants capçaleres segueixen depenent de la xarxa estatal de distribució. Les autoritats algerianes completen el seu domini de la premsa amb el monopoli d'importació del paper. Disposen d'un arma econòmica suplementària, a emprar amb els recalitrants de la premsa privada, a través del monopoli de la publicitat. En efecte, des d'abril de 1968 l'Agència Nacional d'Edició i Publicitat (ANEP), creada al desembre de 1967, distribueix la publicitat de les administracions i empreses en funció de les línies editorials, lliurant fons prioritàriament als periòdics propers al règim. A més, des de 1963 l'Estat posseeix el control de la ràdio i la televisió públiques. A més, i de forma recurrent, les autoritats algerianes prohibeixen la difusió a Algèria de periòdics internacionals. Així, les publicacions franceses *L'Express*, *Marianne* i *Le Journal du Dimanche* van ser censurades a principis d'abril de 2009, vigília de l'elecció presidencial. Abans, el 7 de març de 2009, van prohibir el setmanari *Afrique Magazine* per atemptat contra "els valors nacionals", com també el número 2991 del setmanari *L'Express*, amb data 30 d'octubre de 2008, sancionat per atemptat "a l'Islam".

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
1 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Egipte

- . Superfície: 1 001 450 km²
- . Població: 78 887 007 habitants
- . Llengua: àrab
- . Cap de l'Estat: Hosni Mubarak, des de 1981

143 sobre 175 en l'última classificació mundial

Des de la seva arribada al poder el 1981, Hosni Mubarak no ha deixat de voler controlar la llibertat de premsa, i també la llibertat d'informació dels ciutadans.

La creació d'un diari requereix no només l'aval de l'Alt Consell de la Premsa, dirigit pel cap de l'Estat, sinó igualment el del Consell de Ministres i dels diferents serveis de seguretat. La llei n. 40 de 1977 autoritza tots els partits polítics a fundar el seu propi diari. Tanmateix, en cas de publicació d'articles relacionats amb "amenaces a la seguretat nacional", les autoritats poden arbitràriament tancar tant el diari com el partit. A més a més, pertanyent-li els 99% de les cases de premsa, el govern egipci té un dret sobre la impressió de la premsa. Això li dóna la possibilitat de censurar en tot moment la publicació d'un diari. Tanmateix, malgrat l'estat d'emergència i les lleis contra la llibertat d'expressió en vigor, els periodistes egipcis es desviuen per bandejar els límits imposats. Als quioscs de diaris, la premsa privada d'oposició i la premsa independent cohabitaven amb la premsa governamental oficial. Malgrat les pressions jurídiques, administratives i econòmiques, aquesta premsa ha aconseguit imposar-se.

Però la llibertat d'expressió té riscos. 32 articles de llei penalitzen la premsa, escampats entre el codi penal, la llei sobre la premsa, la llei sobre les publicacions, la relativa als documents d'Estat (que prohibeixen sobretot als periodistes accedir a certs continguts oficials), a la funció pública, als partits polítics, etc.

Davant aquestes restriccions, Internet s'ha convertit en un refugi per a la llibertat d'expressió. Amb el 20% de la població fent surf a la xarxa, Egipte compta amb la taxa de penetració d'Internet més forta sobre el continent africà. Massa preocupades per la imatge del país a l'estranger, les autoritats han decidit no bloquejar els llocs web a Internet fa molt de temps. Però veient la fascinació que la xarxa suscita, el cargol s'ha començat a collar. Des de 2008, les condi-

ons d'utilització de la xarxa Internet sense fil (WiFi) han canviat. No solament la connexió és de no pagament, sinó que requereix una adreça de correu electrònic a partir de la qual són enviats la contrasenya i el nom d'usuari. D'altra banda, un projecte de llei, que preveu penes de presó per «abús d'utilització d'Internet» i per «publicació de contingut multimèdia sense autorització del govern», s'està debatent està actualment al Parlament. En resposta al moviment del «6 d'abril llançat a Facebook el 2008, nombrosos bloquejos han estat detinguts. 2008 ha estat marcat per un aferrissament de les autoritats contra la premsa i els internautes, signe d'una voluntat de controlar la imatge del país. Per a Gamal Eid, director de la xarxa àrab per a la informació sobre els drets humans (ANHRI), 2008 ha estat "el pitjor any en matèria d'atemptats contra la llibertat d'expressió des de 1952", any de la proclamació de la República a Egipte. Des de gener de 2009, una queixa per dia de mitjana és dipositada contra un periodista o un bloqueja.

D'altra banda, el govern egipci s'ha llançat des del començament de l'any 2008 en una campanya contra els canals de televisió independents. Al mes de febrer, el Caire ha estat l'origen de l'adopció, pels països de la Lliga àrab, d'un manifest comú que restringeix la llibertat de difusió dels canals de televisió per satèl·lit i preveu sancions en cas d'ofensa en el contingut dels seus programes. Diverses companyies de producció, col·laborant amb televisions satellitàries estrangeres, han estat censurades des del començament de l'any. La firma d'aquest document, denunciada pels professionals dels mitjans de comunicació, ha estat benvinguda pel director general de Nilesat SA, operador per satèl·lit propietat del govern egipci, que sosté la creació d'un òrgan de regulació a escala regional encarregat de la distribució dels permisos. Fins ara, les tele-

Egipte (continua)

visions que desitjaven emetre a Nilesat havien d'obtenir l'aprovació del Caire. Les cadenes contestatàries no hi eren benvingudes. Al contrari de Qatar, que ofereix a Al-Jazira una gran llibertat per tractar de la informació regional, Egipte continua controlant escrupolosament la línia editorial de les televisions per satèl·lit. L'1 d'abril de 2008, Nilesat havia retirat així del seu ram el canal de televisió privat Al-Hiwar sense donar explicacions.

La Cairo News Company (CNC), principal proveïdor d'equips audiovisuals per a nombrosos mitjans de comunicació estrangers a Egipte, ha vist el seu material confiscat per les forces de l'ordre el 14 d'abril de 2008, en resposta a la difusió sobre Al-Jazira, un dels seus principals clients, d'imatges de les manifestacions del 6 d'abril de 2008. Nader Gohar, director de la CNC, sempre és perseguit per "constitució d'una xarxa de comunicació sense autorització" i "difusió sense permís". El 19 d'abril de 2009, el jutge va decidir abandonar les càrregues que pesaven contra la CNC i el seu director.

El projecte de llei sobre l'audiovisual, presentat el juny de 2008 pel govern, l'està debatent el Parlament des de novembre de 2008. Aquest projecte representa un perill per als professionals dels mitjans de comunicació d'aquest sector. Aquest text, que introdueix noves penes que van d'un mes a tres anys de presó, amenaça la llibertat d'expressió dels periodistes, que podran ser perseguits per "atemptat contra la pau social, contra la unitat nacional, contra l'ordre públic i contra els valors de la societat". Redactada en gran part en termes vagues, aquesta nova llei preveu sobretot la creació d'una estructura de tutela (l'Agència nacio-

nal per a la regulació de l'audiovisual) que tindria totes les prerrogatives per decidir arbitràriament de la retirada del permís d'uns mitjans de comunicació. La seva direcció serà assegurada per representants del Ministeri d'Informació, així com membres dels serveis de seguretat de l'Estat.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
1 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
1 ciberdissidents empresonats

Emirats Àrabs Units

Superfície: 83 600 km²

Població: 4 650 000 habitants

Llengua: àrab

Cap de l'Estat: Cheikh Khalifa ben Zayed Al-Nahyan, des de 2004

86 sobre 175 en l'última classificació mundial

La premsa dels Emirats Àrabs Units és tan dinàmica com l'economia del país, amb onze diaris nacionals, sis en anglès i cinc en àrab. La majoria dels mitjans de comunicació importants hi tenen un despatx, com ara la BBC, de CNN i de l'Agència France-Presse. Els periodistes estrangers són menys clarament controlats que als altres països de la regió.

Però des de 2008, el debat gira al voltant del nou codi de premsa. Al final d'un llarg debat, el Consell Nacional Federal ha adoptat, el 20 de gener de 2009, un projecte de llei que pretén reemplaçar la llei de 1980. Aquest codi, si és adoptat com a tal, constitueix un clar retrocés de la llibertat de premsa en els Emirats Àrabs Units.

Tanmateix, si aquest projecte de llei aboleix les penes de presó en contra dels periodistes i protegeix aquests últims en relació amb el secret de les seves fonts, comprèn nombroses restriccions a la llibertat de premsa. El govern podria, en efecte, decidir qui podria treballar com a periodista, redactor, portar o ser corresponsal als Emirats. Disposaria, d'altra banda, d'un gran marge de maniobra en la tria dels mitjans de comunicació autoritzats a treballar al país, podent suspendre els permisos dels diaris, ràdios i canals de televisió, i allò fins i tot per a infraccions menors.

A més a més, l'abandó de les persecucions penals contra els periodistes tindria com a contrapartida el reforç de les persecucions civils i, per tant, la imposició de fortes multes, una mena d'espasa de Damocles que pesaria sobre els mitjans de comunicació. Els periodistes podrien ser perseguits per «denigració» de membres del govern o de la família reial. La multa a què un s'exposa podria atènyer 5 000 000 de dirhams (1 034 000 euros). Quant als que publicarien informacions «mentideres» per natura a « induir l'opinió pública a error» i « perjudicar l'economia del país», podrien ser condemnats a

pagar multes que anirien fins a 500 000 dirhams (103 400 euros).

Aquest projecte de llei, molt criticat pels mitjans de comunicació, des de gener de 2009 espera la signatura del president, Cheikh Khalifa ben Zayed Al-Nahyan.

A més a més, des de 2008, els Emirats Àrabs Units formen part dels «països sota vigilància» pel que fa a la situació de la llibertat d'expressió a Internet, malgrat l'adopció el 2006 d'un codi de la premsa electrònica. L'Autoritat de Regulació de les Telecomunicacions (Telecommunications regulatory authority, TRA) ha començat una política de filtrat a ultrança, per tal de dominar el contingut de les publicacions en línia, bloquejant així llocs web a Internet sense raó. Un internauta pot ser empresonat per a "oposició a l'islam", "insult a tota religió reconeguda per l'Estat" o "transgressió dels valors i dels principis familiars", en virtut dels articles 15 a 20 de la llei sobre la ciber-criminalitat.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts

0 col·laboradors morts

0 periodistes empresonats

0 col·laboradors empresonats

0 ciberdissidents empresonats

Iemen

Superfície: 527 970 km²

Població: 20 975 000 habitants

Llengua: àrab

Cap de l'Estat: Ali Abdallah Saleh, des de 1990

167 sobre 175 en l'última classificació mundial

Els mitjans de comunicació del país són àmpliament controlats per un govern poc obert a la crítica. Certs temes són freqüentment l'objecte de censura.

Les eleccions legislatives previstes el 27 d'abril de 2009 han estat traslladades, deixant dos anys de més a la legislatura actual per fer evolucionar el règim cap a un sistema parlamentari, i intentar evitar així una crisi política major.

El govern té sota sospita sobre els mitjans de comunicació. Certs temes, com la presidència, la seguretat de l'Estat i la religió, són freqüentment l'objecte de censura. Però subjecte més sensible continua sent la rebel·lió de Saada, regió situada a 200 quilòmetres al nord de Sanaa, la capital. Des de 2004, aquesta província és el teatre d'un enfrontament entre una rebel·lió xiïta («Al Houthi») i les forces governamentals, que han causat milers de morts i de desplaçats. La rebel·lió condemna sobretot l'alineació proamericana del govern i la seva col·laboració a la «guerra contra el terrorisme» llançada l'endemà dels atemptats de l'11 de setembre. El govern, per la seva banda, acusa la rebel·lió de voler restablir el règim islàmic del país. De cara a aquestes fortes tensions, el govern organitza un *black out* total de la informació, prohibint l'accés de la zona als periodistes i la publicació de tota informació pel que fa a aquesta qüestió. Malgrat les negociacions obertes el 2007 sota l'ègida de Qatar, la violència persisteix, i la zona continua estant prohibida als periodistes iemenites. Els que desafien aquesta apagada són considerats per les autoritats com a «col·laboradors amb la rebel·lió».

Així, Abdulkarim Al-Khaiwani havia estat condemnat, el 26 de gener de 2009, a sis anys de presó per "col·laboració amb la rebel·lió del Nord", per un tribunal penal especial encarregat de jutjar els assumptes de terrorisme. Aquest periodista, antic redactor en cap del diari *Al-Shoura* i col·laborador de mitjans de comunicació independents, ha estat agraciat pel president de la República Ali Abdallah Saleh, el 14 de març de 2009. Aquesta gràcia ha confirmat el perdó atorgat

per Ali Abdallah Saleh a Abdulkarim Al-Khaiwani el setembre de 2008, en resposta a la seva condemna en primera instància el juny de 2008.

En aquest context, la majoria dels periodistes iemenites independents s'utocensuren, per evitar així les persecucions judicials i altres problemes amb el govern.

Quant als periodistes estrangers, no són autoritzats a desplaçar-se al país més que en companyia d'un guia pagat pel Ministeri d'Informació. Els que no respecten aquesta directriu són expulsats i els seus col·laboradors empresonats. El juliol de 2008, un periodista britànic *free-lance* i dos iemenites van ser detinguts mentre volien entrar a Saada.

El codi de la premsa actualment en vigor data de 1990. Un projecte de reforma, en debat des de fa diversos anys, ha estat fortament criticat pels professionals dels mitjans de comunicació per al seu caràcter represiu. Apunta, en efecte a prohibir tota investigació que afecti la «seguretat nacional», «la unitat nacional», o les «relacions exteriors» del país. Aquest text preveu penes que van fins a sis anys de presó. Un recurs abusiu a aquestes nocions evasives i subjectives podria emmordassar més que abans els mitjans de comunicació iemenites. Tanmateix, aquest codi permetria obrir el sector de l'audiovisual al sector privat, obertura que seria encoratjadora per al paisatge mediàtic iemenita.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
3 periodistes empresonats
1 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Iraq

Superfície: 438.320 km²
Població: 24.001.816 d'habitants
Idioma: àrab i kurd
Cap de l'Estat: Jalal Talabani des de 2005.

145 entre 175 en l'última classificació mundial

En el transcurs dels últims 18 mesos Reporters sense Fronteres ha constatat una reducció de la violència contra els periodistes. No obstant això, la mort al març de 2009 de dos reporters en un atac suïcida és una prova que persisteix el perill.

Per altra banda les forces nord-americanes segueixen exercint una forta pressió sobre la premsa local. Des de l'1 de setembre de 2008 tenen detingut Ibrahim Jassam, fotògraf de l'agència Reuters, a pesar que el 30 de novembre de 2008, el Tribunal central del criminal de Iraq va dictar una sentència demostrant la seva innocència, i ordenant que fos posat en llibertat. Després d'anys d'impunitat, el 2008 les autoritats iraquianes van decidir crear una unitat especial de la policia, encarregada d'investigar els assassinats de periodistes, i tenen fins i tot previst proporcionar protecció armada als periodistes que ho sol·licitin.

També han engegat una línia telefònica d'urgència, reservada per als professionals dels mitjans de comunicació que es trobin en perill. A més, al setembre de 2008 es va aprovar un nou codi de premsa, que substitueix l'antic codi de 1969 i elimina les penes de presó per als delictes de premsa. Per altra banda, i més enllà de la violència, els periodistes iraquians han d'enfrontar-se a noves restriccions en el treball, imposades per les autoritats sobretot a Kurdistan, regió que tradicionalment quedava al marge. Els mitjans locals reben pressions en augment perquè donin una imatge positiva del país, que va en detriment de la seva independència. Un altre exemple: la Comissió de Mitjans i Comunicació ha publicat un « Codi de bona conducta dels mitjans en període electoral ».

Els periodistes es van veure obligats a signar-lo per aconseguir acreditacions en les eleccions provincials del 31 de gener de 2009, a pesar que representa un perill per a la llibertat de treball dels periodistes, iraquians i estrangers. En virtut d'aquest codi, és

un delictes qualsevol crítica del programa d'algun dels candidats. La llibertat d'expressió està molt lluny d'haver-se aconseguit a Iraq, que segueix sent un dels contextos més perillosos per als periodistes. No és veritat que l'anunciada progressiva retirada d'Iraq de les tropes nord-americanes suposi una millora de la situació.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

3 periodistes morts
0 col·laboradors morts
3 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Israel

Superfície: 21.060 Km²
Població: 6.400.000 d'habitants
Idiomes: hebreu i àrab
Cap de l'Estat: Simón Peres, des de juliol de 2007

93 entre 175 en l'última classificació mundial

Les autoritats israelianes són capaces del millor i del pitjor, quan es tracta de respectar la llibertat de premsa. A pesar de la censura militar, la premsa del país segueix gaudint d'una llibertat total, sense igual a la regió.

No obstant això, el balanç es veu empobrit per les exaccions comeses per l'exèrcit israelià amb els professionals dels mitjans de comunicació en els Territoris Palestins, on les forces de seguretat israelianes lideren una política propera a l'arbitrarietat. A més, i a causa de la seva nacionalitat, des de fa dos anys els periodistes israelians tenen prohibit entrar en els Territoris. Només Amira Hass, corresponsal del diari Haaretz, desafia la prohibició. El 16 d'abril de 2008, a Fadel Shanaa, càmera palestí de l'agència Reuters, el va matar el tret d'un tanc de l'exèrcit israelià. La investigació de l'exèrcit no ha dut a emprendre accions judicials contra els soldats implicats, ni ha permès establir les circumstàncies en què es va produir el drama. Per altra banda, el 10 de juliol de 2008 va deixar d'emetre la televisió Afaq TV a Nablus, després que la segellessin.

L'exèrcit israelià efectua regularment detencions abusives de periodistes palestins que es desplacen pels Territoris, o que tornen de visites a l'estranger. Així, el 15 de juliol de 2008, van detenir Ibrahim Hamad, enginyer de so de l'agència palestina Ramattan, i el van mantenir sis mesos en situació de detenció administrativa. També quatre periodistes i tècnics de l'agència palestina de premsa Ramattan van ser detinguts el 22 de juny de 2008 en el control de Zaatara, prop de Nablus (Cisjordània), quan es dirigien a Nablus en un vehicle que duia impresa la sigla « TV ». Durant l'ofensiva militar «Plom fos» a Gaza, portada a terme del 27 de desembre de 2008 al 19 de gener de 2009, les autoritats israelianes van imposar, als mitjans estrangers, un bloqueig de la Franja de Gaza «per raons de seguretat». Aquest tancament automàtic de Gaza és una greu violació de la llibertat de premsa. En el transcurs del conflicte van matar sis periodistes, dos d'ells mentre feien el seu treball,

i altres quinze van resultar ferits. I almenys tres edificis on tenen la seva seu alguns mitjans van resultar afectats per trets israelians. A pesar de les pressions internacionals, solament en comptades ocasions les exaccions que comet l'exèrcit israelià es tradueixen en procediments judicials als soldats implicats.

No obstant això, els recents testimoniatges de soldats que van prendre part en l'operació «Plom fos» contenen revelacions sobre l'excessiu ús de la força en el transcurs del conflicte, cosa que potser dugui les autoritats israelianes a crear una comissió d'investigació independent. Com a conseqüència de la decisió de les autoritats de Qatar de tancar l'oficina comercial israeliana a Doha, el 4 de febrer de 2009 les autoritats israelianes van adoptar represàlies amb els periodistes del canal de Qatar AL Jazeera, no renovant els visats i les acreditacions dels periodistes del canal que treballen al país, i no donant-los notícies. D'altra banda, segueix castigant-se qualsevol relació amb Síria, nació enemiga. Ata Farhat, corresponsal de la televisió pública siria i del diari El Watan, detingut el 30 de juliol de 2007 en el seu domicili del Golan, per « espionatge », va ser condemnat l'1 de febrer de 2009 a sis anys de presó, tres de presó incondicional, i al pagament d'una multa de 6.000 dòlars. Com s'havia decretat que el cas era un « secret de defensa », els advocats d'Ata Farhat i els mitjans de comunicació es van veure obligats a guardar silenci.

ISRAEL EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
2 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Líban

Superfície : 10 452 km²

Població : 4 700 000 d'habitants

Llengua : àrab

Cap de l'Estat : Michel Sleiman (des de maig de 2008, conferència de Doha)

61 sobre 175 en l'última classificació mundial

Des de l'assassinat, el 14 de febrer de 2005, de l'antic Primer Ministre Rafic Hariri, i la sortida de les forces síries del Líban el març de 2005, les divisions al si de la societat libanesa s'han accentuat. La vida política s'ha polaritzat al voltant dels partidaris del 8 de març (esfera d'influència de l'Hezbollah i dels partidaris del general Aoun) d'un costat, i els del 14 de març (esfera d'influència antisíria) de l'altre.

La fi del mandat d'Emile Lahoud, llavors president de la República, el 23 de novembre de 2007, ha submergit el país en una crisi política greu. La designació del general Michel Sleiman, el 25 de maig de 2008, al final de la conferència de diàleg interlibanès organitzada a Doha (Qatar), ha permès al Líban trobar una certa estabilitat després de sis mesos de flotació. Però la proximitat de les eleccions legislatives del 7 de juny de 2009 sembla revifar les tensions.

La forta polarització de l'escena política es reflecteix en el posicionament dels diferents mitjans de comunicació libanesos. Són pocs els mitjans de comunicació d'informació independents dels partits polítics. Si la premsa libanesa continua gaudint d'una llibertat d'expressió rarament igualada a la regió, les pressions polítiques tendeixen a debilitar-la. A les portes de les eleccions electoral de juny de 2009, les pressions es fan més fortes.

El 2008, les amenaces sobre els mitjans de comunicació de la majoria parlamentària antisíria s'han multiplicat. La nit del 19 al 20 de gener de 2008, el cotxe d'Aziz El Metni, director del setmanari *Al Anbaa*, òrgan oficial del Partit socialista progressista, ha estat incendiat. El 8 de gener, havia publicat un article, en el qual criticava vivament l'oposició dirigida per l'Hezbollah i el Corrent patriòtic lliure. El maig de 2008, quatre mitjans de comunicació pertanyent a la família de Saad Hariri, dirigent del *Courant du Futur*, havien hagut d'acabar la seva activitat durant cinc dies, en resposta a amenaces proferides per milicians d'Hezbollah. El 12 d'agost de 2008, el periodista freelance David Hury ha estat interpel·lat per

simpatitzants d'Hezbollah mentre es trobava a Dahiyeh, als afores del sud de Beirut, feu del partit. El reporter francès ha estat retinut durant més de sis hores per ser interrogat sobre les seves activitats professionals, però igualment sobre la seva vida privada. El 27 de novembre 2008, Omar Harqous, periodista de la televisió privada Future News, propietat del *Courant du Futur*, ha estat atacat mentre cobria una manifestació de militants del Partit Social Nacionalista Sirí.

L'abril de 2009, les autoritats libaneses han decidit autoritzar la cadena antisiriana MTV a reprendre les seves activitats, set anys després d'haver estat censurada. D'altra banda, la creació, l'1 de març de 2009, del Tribunal especial per al Líban (TSL) per jutjar els presumptes autors d'atacs terroristes contra personalitats libaneses podria permetre aclarir els homicidis dels dos periodistes assassinats el 2005, Samir Kassir i Gebrane Tuéni.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Líbia

Superfície : 1 759 540 Km²
Població : 5 000 000 d'habitants
Llengua : àrab
Cap de l'Estat : Mouammar Gaddafi des de 1969

156 sobre 175 en l'última classificació mundial

En el transcurs d'aquests divuit últims mesos, Líbia ha continuat estant present en l'escena internacional, va començar quatre anys abans amb l'aixecament de l'embargament el 2004. Des de l'1 de març de 2009, presideix el Consell de Seguretat de les Nacions Unides.

Si el país resta tancat, les nombroses declaracions de Seif al-Islam, un dels fills del coronel Gaddafi, a favor de la independència dels mitjans de comunicació i de la necessitat de dotar el país d'una verdadera societat civil, comencen a donar els seus fruits. Els primers mitjans de comunicació no governamentals han estat autoritzats el 2007. Així, la societat privada Al-Ghad ha llançat dos diaris (Oéa i Cyrène) així com un canal de televisió. Tanmateix, continuen estant controlats pel cercle directe de Mouammar Gaddafi, Al-Ghad sent propietat de Seif al-Islam Gaddafi. Aquests mitjans de comunicació es beneficien tanmateix d'un major marge de llibertat que els mitjans de comunicació governamentals. Però criticar el Guia de la revolució continua sent un crim de lesa majestat, i l'autocensura és practicada sense restricció per la gran majoria dels periodistes.

D'altra banda, finals de 2008, l'Agence France-Presse ha pogut obrir un despatx a Trípoli, i el seu corresponsal permanent, un periodista estranger, ha obtingut una acreditació. El 2008, el corresponsal del primer diari en línia libya.alyoum.com ha rebut igualment una acreditació.

El 23 de febrer de 2009, la societat Al-Ghad ha anunciat l'autorització per a noranta diaris i publicacions àrabs i estrangeres de ser de nou venuts a Líbia, després de 25 anys de

prohibició. La premsa occidental continua sent tanmateix dubitativa sobre les conseqüències d'aquesta modificació del règim de la premsa privada...

Començaments de 2009, l'organització no té sempre notícies de l'enquesta sobre la desaparició del periodista Abdullah Ali al-Sanoussi al-Darrat des del seu empresonament el 1973.

BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

- 0 periodistes morts
- 0 col·laboradors morts
- 1 periodistes empresonats
- 0 col·laboradors empresonats
- 0 ciberdissidents empresonats

Marroc

Superfície : 446 550 km² (sense el Sàhara Occidental)

Població : 31 478 000

Idioma : àrab

Cap de l'Estat : Rei Mohammed VI

127 entre 175 en l'última classificació mundial

La llibertat de premsa sembla haver perdut en els últims mesos el terreny difícilment guanyat en el temps transcorregut entre el final del regnat de Hassan II i el començament del de Mohammed VI.

És veritat que hi ha una premsa independent, i que el nombre de capçaleres ha augmentat considerablement en els últims anys, facilitant un cert pluralisme. Per altra banda, des de 2005 està en marxa el procés de liberalització de l'audiovisual, amb la creació de l'Alta Autoritat de la Comunicació Audiovisual (HACA). Encara que els seus començaments van generar moltes esperances, la segona onada d'acomiadaments, portats a terme el 23 de febrer de 2009, ha significat una decepció pel que fa al progrés del pluralisme en la informació audiovisual, sobretot per la pusil·lanimitat demostrada pel Consell Superior de la Comunicació Audiovisual (CSCA). En efecte, solament s'han autoritzat quatre ràdios noves, multiregionals i temàtiques. Ni una sola ràdio generalista i informativa, ni cap canal nou de televisió privada.

Encara que els periodistes poden arribar bastant lluny en les seves crítiques, no han de franquejar-se les « línies vermelles » dictades pel partit i conegudes per tots: religió, rei i monarquia, pàtria i integritat territorial no poden ser qüestionats. Per altra banda, en el codi de premsa segueixen existint penes de presó per a delictes de premsa (article 41). Aquest codi, considerat vague i massa repressiu, representa una espasa de Dàmocles per als periodistes. El projecte de la seva reforma fa tres anys que es discuteix.

Per altra banda, amb freqüència policies i forces auxiliars violenten i/o confisquen el material als professionals. Així, el 10 de febrer de 2009, les forces de seguretat van efectuar un registre en els locals del setmanari en llengua àrab, Al-Ayam, perquè posseïa una foto (no publicada) de la mare del

rei. Mentre la blogosfera marroquina és reconeguda pel seu dinamisme, el 2008 es va produir la primera condemna d'un blocaire. El 8 de setembre van condemnar Mohamed Erraji per publicar un article en el lloc hespress.com titulat "El rei encoratja el poble a l'assassinat », en el qual criticava la política social de Mohammed VI. Va ser considerat culpable de "faltar al respecte a causa del rei", en aplicació de l'article 41 del codi de premsa. Va quedar absolt en l'apel·lació per "defecte de forma", el 18 de setembre de 2008. Les autoritats van voler fer de Mohamed Erraji un exemple per dissuadir els blocaires de criticar el rei a la Xarxa.

Quant als periodistes estrangers, troben dificultats a l'hora de renovar les seves acreditacions, sobretot si tracten el tema del Sahara occidental. Així, al reporter gràfic espanyol Rafael Marchante, corresponsal al Marroc de l'agència Reuters des de 2006, li van negar l'acreditació el 20 de març de 2009 a causa d'un « comportament professional no conforme amb la legislació nacional vigent », utilitzant els termes del Ministeri de Comunicació. Les autoritats marroquines han reconsiderat la seva decisió el 2 d'abril de 2009.

Finalment, les autoritats marroquines s'arroguen el dret de censurar determinades publicacions estrangeres, quan no els agrada el contingut. Així es va prohibir l'entrada al Marroc del número 2991 del setmanari L'Express, que duia data del 30 d'octubre de 2008. En la portada apareixia el titular « L'enfrontament: Jesús-Mahoma. El seu itinerari. El seu missatge. La seva visió del món ». Basant-se en l'article 29 del codi de premsa, es va considerar que la publicació «

Marroc (continua)

atemptava contra la religió islàmica». Al març de 2009 el govern marroquí va seguir endurint el to, reafirmant la seva «decisió d'enfrontar-se, amb fermesa i en el marc de la legislació vigent, a qualsevol actuació, escrits i llibres, que atemptin contra els valors religiosos i morals de la societat marroquina ». El Ministeri de l'Interior pretén amb això preservar « la seguretat moral del ciutadà (...) contra totes les manifestacions de deriva moral ».

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
0 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdissidents empresonats

Síria

Superfície: 185 180 Km²
Població : 17 585 540 d'habitants.
Llengua : àrab
Cap de l'Estat : Bachar el-Assad des de juliol de 2000

165 sobre 175 en l'última classificació mundial

Únic candidat a la seva successió, Bachar el-Assad va ser elegit al capdavant del país el 2007 amb més de 97% de vots. Encara es manté l'estat d'emergència en vigor des de 1963t. Les reformes democràtiques que s'esperen des de fa temps, com la revisió del codi de la premsa, s'han quedat en el punt mort.

Si bé el nombre de mitjans de comunicació ha augmentat aquests últims anys, el pluralisme no és tanmateix a l'ordre del dia. I la tornada de Síria a l'escena internacional el 2008 no ha canviat: el partit Baas continua controlant totalment els mitjans de comunicació. Han aparegut algunes publicacions no controlades per l'Estat aquests últims anys, però això no ha suposat una liberalització de la informació.

Els mitjans de comunicació són sotmesos a un decret sobre la premsa, promulgat el 2001, particularment restrictiu. Aquest decret apunta a impedir tota temptativa de canviar el principi que ningú no pot anar en contra dels interessos del poble sirian, el partit Baas (al poder des de 1963), la unitat nacional, les forces armades i la política que ha estat decidida pel president.

Els periodistes que replantegen la política de les autoritats es troben a la presó. Així, el periodista sirian Michel Kilo va ser detingut el 14 de maig de 2006 per haver signat un comunicat d'intel·lectuals sirians i libanesos a favor d'una reforma de les relacions entre els dos veïns. Condemnat per «debilitació del sentiment nacional», continua sent una figura emblemàtica de la lluita per a la democràcia a Síria. Va rebre el Locutor Abbott Award l'octubre de 2008. Tres altres periodistes sirians encara estan a la presó.

Síria és un dels països més repressius al món envers els internautes. Les autoritats han reforçat el filtrat d'Internet, posant així nombrosos llocs web inaccessibles, sobretot els llocs web d'oposició en llengua àrab i aquells vinculats a la minoria kurda del país. El 2007, el ministre de les Telecomunicacions va detectar que els propietaris dels llocs

web d'Internet no només havien de conservar les dades personals dels autors d'articles i de comentaris, sinó també fer públics els noms dels autors que contribueixen al seu lloc web, així com els dels comentaristes, sota pena de tancar el lloc web en qüestió. En el transcurs dels divuit últims mesos, nombrosos blocs han estat hostilitzats per les autoritats per haver contribuït a publicacions en línia «afectant el prestigi de l'Estat», en virtut de l'article 287 del codi penal sirian, o han estat reconeguts culpables de «publicació de falses informacions» i d'«afebliment del sentiment nacional» (articles 285 i 286 del codi penal). Fins avui, 5 ciberdissidents sirians estan encara detinguts.

Finalment, els corresponals de la premsa estrangera a Síria, igualment vigilats, no obtenen més que molt difícilment acreditacions. El setembre de 2008, a un equip de Reporters sense Fronteres se'ls va refusar l'accés al territori sirian. El ministre d'Informació sirian ha declarat llavors : «No obtindran mai visat.»

SÍRIA BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

0 periodistes morts
0 col·laboradors morts
3 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
4 ciberdissidents empresonats

Territoris Palestins

Superfície: Cisjordània : 5.655 km² ;
Franja de Gaza : 365 km²
Població: 3.800.000 habitants (2.400.000 a Cisjordània, 1.400.000 en Gaza)
Idioma: àrab
Cap de l'Estat: Mahmud Abbas, des de gener de 2005. Des que, al juny de 2007,

161 entre 175 en l'última classificació mundial

Hamas es va fer amb el poder a la Franja de Gaza, els professionals dels mitjans de comunicació han sofert enormement la lluita pel poder en els Territoris Palestins, que es disputen Fatah i Hamas.

Des que, al juny de 2007, Hamas es va fer amb el poder a la Franja de Gaza, els professionals dels mitjans de comunicació han sofert enormement la lluita pel poder en els Territoris Palestins, que es disputen Fatah i Hamas. S'ha generat una fractura molt clara entre els mitjans propers a l'Autoritat Palestina d'una banda i, per una altra, els relacionats amb Hamas. Les amenaces i agressions recíproques són equiparables en ambdues parts. Les forces de seguretat de l'Autoritat Palestina citen, detenen i arresten els professionals de la informació que mantenen relacions amb Hamas. La policia de Hamas amenaça regularment als periodistes coneguts per les seves afinitats amb Fatah. 2008 va estar marcat per un augment sense precedents de les violacions de la llibertat de premsa. Aquest tibant context polític ha dificultat molt el treball dels periodistes que no volen assumir una línia exageradament partidària.

A Gaza, després de la presa del poder per Hamas, va ser dissolta la branca local del Sindicat de Periodistes Palestins. El govern de Hamas va crear llavors un nou sistema d'acreditacions, al qual ha de sotmetre's el conjunt de les societats de telecomunicacions i de distribució d'Internet, així com els mitjans audiovisuals i les agències de premsa amb seu a la Franja de Gaza. A Gaza continua en vigor la llei de 1996, que estableix penes de presó per a qualsevol publicació informativa que pugui posar en perill « la unitat nacional ». Hamas intenta dotar-se d'instruments legals que l'utoritzin prohibir els mitjans de comunicació que demostrin massa proximitat amb l'Autoritat Palestina. A més, els periodistes que denuncien la política de Hamas són víctimes d'intimidaci-

ons, agressions, arrests arbitraris i detencions abusives.

El 2008, els serveis de seguretat del Ministeri de l'Interior de Hamas van detenir 13 professionals dels mitjans, als quals entre altres coses van interrogar sobre les seves relacions amb Fatah i el « govern de Ramallah ». Així, el 19 de juny de 2008, Mustafa Sawwaf, redactor en cap del diari Falestine, va escapar pels pèls a un intent d'assassinat. Van tancar els locals del canal públic de televisió (Palestinian Broadcasting Corporation). Es va prohibir la distribució dels periòdics pertanyents a Fatah (Al-Hayat Al-Jadida o Al-Ayyam). També es va prohibir la cobertura mediàtica de molts esdeveniments. Cal destacar que el 12 de febrer de 2009 es va autoritzar de nou la distribució d'Al-Ayyam . Les mesures coercitives imposades per Hamas obliguen els periodistes palestins a l'autocensura i contribueixen a retardar la volta dels corresponents estrangers, que van abandonar la Franja de Gaza després del segrest del periodista britànic Alan Johnston, el 12 de març de 2007. Durant, i després de l'operació de l'exèrcit israelià « Plom fos » (27 de desembre de 2008 – 18 de gener de 2009), el govern de Hamas va mantenir la seva voluntat de controlar els mitjans a Gaza, posant en perill la llibertat de premsa. A Cisjordània, les forces de seguretat de l'Autoritat Palestina són responsables de nombroses detencions arbitràries de periodistes propers a Hamas. Així, l'any 2008, la seguretat preventiva i els serveis d'intel·ligència van detenir a Cisjordània 32 periodistes i professionals dels mitjans, a qui van interrogar sobre el seu treball, les fonts de finançament del mitjà i les seves relacions amb els responsables oficials del

Territoris Palestins (continua)

govern de Hamas. El 31 de juliol de 2008, els serveis d'intel·ligència de Qaliquiliya van detenir i van interrogar Mustafá Sabri perquè el 27 de juliol de 2008 havia escrit l'article titulat « Com em van humiliar a la Caserna General de la Intel·ligència de Qaliquiliya », que es va difondre per Internet i en el qual el periodista explicava la seva primera detenció. El 6 de desembre de 2008 va escapar a un intent d'assassinat. Per altra banda, tant a periodistes com a altres professionals dels mitjans se'ls va impedir cobrir determinats esdeveniments. Les detencions de periodistes s'han convertit en un instrument per arreglar comptes polítics. I ningú està al marge que li pugui succeir. Les negociacions iniciades per constituir un govern d'unió nacional no sembla que estiguin contribuint a calmar les tensions en el terreny.

EL BARÒMETRE DE LA LLIBERTAT DE PREMSA 2009

2 periodistes morts
0 col·laboradors morts
2 periodistes empresonats
0 col·laboradors empresonats
0 ciberdiSidents empresonats

La llibertat de premsa al món 2009: Internet

ENEMICS D'INTERNET

Internet és la llibertat. Però no arreu. Amb el pretext de defensar la moral, la seguretat nacional, el respecte de les religions i ètnies, fins i tot el "potencial espiritual, cultural i científic del país", molts països recorren al filtratge de la xarxa per tal de bloquejar certs continguts. Els governs no vacil·len a l'hora de donar només una connexió parcial als seus ciutadans. Internet descansa sobre un pacte tàcit: els governs permeten que els seus llocs web siguin accessibles a canvi d'una forta autodisciplina dels internautes.

Els dotze "Enemies d'Internet" (**Aràbia Saudita, Birmània, Xina, Corea del Nord, Cuba, Egipte, Iran, Uzbekistan, Síria, Tunísia, Turkmenistan, Vietnam**) presentats en aquest informe han transformat la seva xarxa d'intranet, impedit als internautes accedir a les informacions considerades "indesitjables". Tots destaquen no només per la seva capacitat de censurar la informació en línia, sinó per la repressió gairebé sistemàtica dels internautes que hi ha a sota.

Deu governs, que Reporters sense fronteres té "sota vigilància", han adoptat mesures preocupants que podrien obrir la via a abusos. Però el bloqueig de la informació sobre Internet és encara eficaç? Informàtics enginyosos creen i modifiquen sense parar programaris de manera que les informacions siguin accessibles per a tots. A força de pràctica i gràcies als seus coneixements tècnics, els internautes poden esquivar certes mesures de censura instaurades pels seus governs sobre el web. En alguns països, arriba a trobar programaris per esquivar la censura en línia preinstal·lats als ordinadors de cibercafès. I administradors per posar-los en marxa, si cal, però no són freqüents.

Les grans empreses del sector d'Internet, que col·laboren de vegades en la censura amb els governs repressius han arribat a un acord a finals de 2008. Signant els principis de la "Global Network Initiative", els grups americans Google, Yahoo! i Microsoft han manifestat públicament de la seva voluntat de respectar la llibertat d'expressió dels seus clients arreu del món amb vista a les demandes de les autoritats dels països en els quals subministren a serveis. No serà per tant tan fàcil per als governs implicats obtenir informacions confidencials sobre els seus ciutadans. Però a hores d'ara, almenys seixanta-nou persones són a la presó per haver-se expressat lliurement a Internet.

L'organització es centra sobretot en Austràlia i Corea del Sud, on mesures recents poden posar en perill la llibertat d'expressió a Internet.

El gener de 2008, el parlament australià va examinar un projecte de llei que exigia als proveïdors d'accés a internet que creessin sistemàticament dues connexions per llar, una destinada als adults, l'altra als infants, totes dues sotmeses a un filtre sever i sobretot secret. Ara bé, aquest projecte apareix en un context en què la legislació sobre el terrorisme permet d'ara endavant greus atemptar contra la confidencialitat de les correspondències privades. Des de 2001, la llei permet que una agència independent del govern intercepti qualsevol correu per Internet sospitós i fer investigacions independents encara que no hi hagi autorització judicial prèvia.

Corea del Sud, un dels països més connectats del planeta, recorre també a certes mesures desproporcionades per regular la xarxa. El 7 de gener de 2009, un bloqueig ha estat detingut per haver afectat "els intercanvis econòmics al si dels mercats" així com "la credibilitat de la nació", a partir dels articles que havia publicat en un dels fòrums més importants del país. Sempre està detingut.

Una censura participativa

Els règims repressius més punters en matèria de noves tecnologies ho saben: jugar la carta

de la censura en línia, és arriscar-se a confrontar-se als experts decidits a desenvolupar eines per garantir l'accés a la informació malgrat tot. Ara bé, la majoria d'aquests estats no tenen els mitjans per participar en una lluita tecnològica sens fi. Llavors, davant la fascinació que susciten les xarxes socials en línia com Facebook, Twitter i altres plataformes d'intercanvi en línia com el de parla àrab Maktoob o la russa LiveJournal, la censura actua sobre els comentaris. Per exemple, per tal de limitar la crítica a Internet en el moment dels Jocs olímpics de Pequín l'agost de 2008, internautes pagats pel govern deixaven comentaris progovernamentals sobre els espais reservats a la discussió en línia, on s'entaulen debats. Anomenat els "five cent " ("cinc cèntims"), fent referència a la quantia de la remuneració percebuda pels seus comentaris poc espontanis, han contribuït a la manipulació de la informació. Un altre exemple, en el moment de l'ofensiva israeliana que va colpir Gaza el gener de 2009, "intrusos", sobretot marroquins, libanesos, turcs, egipcis i iranians, han llançat centenars d'atacs en contra dels llocs web israelians. Prop de 10 000 pàgines web amb el domini ".co.il" han estat l'objectiu. Els israelians han respost immediatament: un exèrcit de bloquejaires defensen amb força l'Estat hebreu a la xarxa...

Actualment, 70 ciberdissidents són a la presó per haver publicat informacions a Internet. La Xina guarda el trist rècord de major presó del món per als ciberdissidents, seguida pel Vietnam i l'Iran.

Lucie Morillon
Responsable del Departament Internet

Aràbia Saudita

Nom del domini: .sa
Población: 27.601.038
Internautes: 6.200.000
Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: dada no disponible
Salari mitjà mensual: dada no disponible
Nombre de proveïdors d'accés privats: 22 (dades oficials)
Nombre de proveïdors d'accés públics: 1
Nombre de blocaires empresonats: 0

Les autoritats saudites no han fet oficial la pràctica del filtratge de llocs. Però han optat per reprimir els blocaires que es manifesten en contra de la seva moral, sigui quina sigui la reivindicació. Una política que resulta molt dissuasòria en un país que no disposa de codi penal i deté els autors de continguts “que ofenen o violen els principis de la religió islàmica i les normes socials”.

Per primera vegada el 2008 les autoritats saudites van empresonar durant quatre mesos el blocaire Fouad Al Farhan per publicar en el seu bloc <http://www.al-farhan.org> un article en el qual contava els «avantatges» i els «inconvenients» de ser musulmà. Anomenat “el padrí”, Fouad Al-Farhan és un dels blocaires més coneguts del regne. La seva detenció era un missatge intimidatori per a tota la globosfera. El 13 de gener de 2009, les autoritats saudites van detenir el blocaire Hamoud Ben Saleh per narrar, en la seva pàgina, la seva conversió al més de 400.000 bloquejats oficialment per “protegir la societat saudita”.

El filtratge del Net, inicialment portat a terme per l'Internet Service Unit, que depèn del Departament de Ciència i Tècnica de la Universitat del rei Abdul Aziz, al març de 2007, es va posar en mans d'una comissió especialitzada relacionada amb el govern, la qual ha reforçat el filtratge d'Internet per combatre el terrorisme, el frau, la pornografia, la difamació o la "violació dels valors religiosos". En aquest marc, a principis de 2008 es van adoptar mesures per fer responsable davant la llei qualsevol proveïdor o distribuïdor de material informàtic que no respecti les regles. Així, al gerent d'un cibercafè poden condemnar-lo a la presó si des dels seus locals es publica qualsevol article que vagi en contra d'aquests “valors religiosos”.

Una censura que s'exporta fàcilment

El pes de la Internet saudita és tal que la censura que afecta el regne s'amplia en ocasions a altres països, que es connecten a través de les mateixes xarxes. A finals de l'any 2008 l'Autoritat Saudita de les Comunicacions va ordenar el bloqueig d'alguns llocs d'Internet perquè els seus continguts tractaven asfers religiosos o de costums, i els deixaven inaccessibles. Per això, a Aràbia Saudita i als Emirats Àrabs Units és inaccessible, des del mes de desembre, el lloc dedicat a l'allotjament i disseny de blocs Onix.com ; el mateix que el bloc d'Eve, una saudita que s'ocupa dels drets de les dones i assumptes religiosos al país. Onix.com allotja entre altres el bloc d'Alí Al-Omary, el primer blocaire àrab cec, molt consultat a la regió. Però els saudites protegeixen també “els seus amics” de la regió. Al gener de 2008 una associació síria va aconseguir que tanquessin, a la xarxa saudita, un lloc que criticava Síria. No obstant això, des del 19 de febrer de 2009 es pot accedir de nou, sense cap explicació de les autoritats, al molt popular lloc siri Elaph. Quant al lloc d'informació general Al-hora <http://al-hora.com> està inaccessible des del 25 de desembre de 2007. Aborda tots els temes, de la política a la cultura, i permet que els internautes puguin penjar-hi comentaris.

Aràbia Saudita (continua)

L'intercanvi en línia es considera un factor d'immoralitat. Penjar comentaris en un lloc que les autoritats considerin “immoral” pot ser motiu de detenció, cosa que resulta tan fàcil perquè el regne no disposa de codi penal escrit. Les agències encarregades del manteniment de l'ordre i els tribunals es basen en nocions vagues, i excessivament àmplies, de la legislació penal.

Les xarxes socials empenyen a la immoralitat

Per això, no es pot accedir en el regne a alguns llocs d'Internet que afavoreixen els intercanvis entre blocaires, com les xarxes socials virtuals Myspace o Tagged. Tambien aquestan bloquejats alguns llocs que permeten eludir les mesures de censura digital, el mateix que la versió àrab de l'enciclopèdia Wikipedia. La censura és molt àmplia, i va des de pàgines d'organitzacions polítiques a moviments islamistes no reconeguts, passant per qualsevol publicació que es refereixi, de prop o de lluny, a la sexualitat, amb la finalitat de “preservar els ciutadans de continguts que ofenguin o violin els principis de la religió islàmica i les normes socials”.

De fet, les dones saudites, que no tenen dret a treballar en botigues ni a conduir, han envaït la xarxa. El 2000 eren dos terços del total d'internautes. L'aparició dels blocs els ha permès parlar amb llibertat de la seva vida quotidiana. Per aquest motiu estan àmpliament filtrats els llocs que parlen de la condició femenina. Per exemple, el lloc “la veu de les dones” <http://www.saudiwomen.net> està bloquejat des del 15 d'octubre de 2008 per l'Autoritat Saudita de Comunicacions, que el va considerar contrari a la política oficial. Però la censura també impossibilita qualsevol tipus de consulta d'informacions sobre la salut (detecció del càncer de pit, per exemple), a causa d'algunes paraules clau utilitzades.

El blocaire Hamoud Ben Saleh no és l'única víctima de la censura religiosa digital. El 4 de novembre de 2008, el Comitè per a la Propagació de la Virtut i la Prevenció del Vici (CPVPV) va detenir el poeta Rushdie Al-Ghadir. El van acusar de blasfem per

publicar poemes en el seu lloc <http://rushdie.mkatoobblog.com>. Interrogat durant vuit hores per la policia de Dammam (Est del país), Rushdie Al-Ghadir es va veure obligat a comprometre's a no tornar a escriure aquest tipus de poemes. Al dia següent el blocaire va presentar una denúncia contra el CPVPV.

Més informació:

<http://www.saudihr.org>

lloc de defensa dels drets humans a Aràbia Saudita (anglès i àrab);

<http://www.gulfissues.net>

lloc informatiu sobre els països del Golf (anglès).

<http://saudijehans.org>

blog d'un estudiant de Riyad (anglès).

<http://arabictadwin.maktoobblog.com>

lloc de la Unió de Blocaires Saudites (àrab).

<http://www.saudiblogs.org>

plataforma de blocs saudites (anglès).

<http://www.elaph.com>

lloc informatiu sobre el món àrab (àrab).

<http://www.member-alhewar.com>

lloc de debat sobre els drets humans a Aràbia Saudita (censurat en el regne).

Birmània

Nom del domini: .mm

Poblacion: 51.000.000

Internautes: 40.000

Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: 20 cèntims d'euro

Salari mitjà mensual: entorn dels 40 euros

Nombre de proveïdors d'accés privats: 0

Nombre de proveïdors d'accés públics: 2

Nombre de blocaires empresonats: 2

Birmània té un dels índexs de penetració d'Internet més febles del món. No obstant això, els seus usuaris estan entre els més amenaçats. El fet de connectar-se es considera un acte de dissidència. Tan sol 40.000 persones estan connectades a Internet, la major part del temps en els cibercafès de les grans ciutats. Per al conjunt del país, la banda és gairebé la d'una connexió ADSL individual a Europa.

Descarregar un simple text pot costar una hora. Amb menys de dos usuaris per cada mil habitants, Birmània és sens dubte el país pitjor connectat del món. A més, els proveïdors d'accés tenen preus disuasoris en els abonaments (de mitjana, 25 euros al mes). Malgrat tot, l'accés a Internet ha augmentat des de 2003 amb l'obertura dels primers cibercafès a Rangun. Ara hi ha més de 200 a la capital. D'altra banda, els programes més recents s'adapten molt malament a l'alfabet birmà i amb freqüència es necessita entendre anglès per connectar-s'hi. A més, les lleis relatives a les comunicacions electròniques i la difusió d'informacions per Internet es troben entre les més dissuasòries del món, exposant els internautes a greus condemnes de presó. A la vista de l'estretor de la xarxa, i l'absència de proveïdors privats d'accés a Internet, al règim no li costa gens imposar restriccions. [El paisatge mediàtic birmà és monolític: estan totalment controlat per l'Estat. Les úniques fonts informatives independents són els mitjans de comunicació en l'exili, així com els serveis birmans de la BBC, Radio Free Àsia, Voice of America i Democratic Voice of Burma. Internet es va introduir a Birmània el 1997, però l'accés dels particulars a la xarxa no es va autoritzar fins al 2000. El govern temia no poder controlar totalment aquest espai. Hi ha dos proveïdors d'accés, MPT i Bagan Cybertech. El primer pertany a l'Estat, el segon està allotjat en els serveis del primer. Oficialment els internautes tenen prohibit usar serveis de missatgeria diferents dels que proporciona el govern. No obstant això, amb freqüència els ordinadors dels ciber-

cafès estan equipats amb proxies que permeten eludir la censura en línia i utilitzar correus com Yahoo !, Gmail o Hotmail. Actualment, a l'interior del país es connecta a Internet el 0,1% dels birmans. Per abonar-se a Internet al domicili és necessari aconseguir una autorització del govern.

Regles que van en contra de la llibertat d'expressió

Internet es regeix per la llei de televisió i vídeo, l'Electronic Act, aprovada el 1996, que prohibeix la importació, possessió i utilització d'un mòdem sense permís oficial, sota pena de quinze anys de presó per "atemptat a la seguretat de l'Estat, la unitat nacional, la cultura, l'economia nacional, la llei i l'ordre". Avui a Birmània hi ha catorze periodistes i dos blocaires empresonats. Nay Phone Latt <http://www.nayphonelatt.net>, de 28 anys, hauria de sortir de la presó el 2020. Va ser condemnat en virtut de l'Electronic Act per tenir una pel·lícula considerada "subversiva". Propietari de dos cibercafès a Rangun, el van detenir el 29 de gener de 2008. A l'actor Zarganar el van condemnar a trenta anys de presó en aplicació de l'Electronic Act, per difondre a Internet articles en els quals criticava la gestió que van fer les autoritats de l'ajuda humanitària, proporcionada per la comunitat internacional per pal·liar les conseqüències del pas del cicló Nargis. El seu bloc (<http://zarganarwindow.blogspot.com/>) és una de les pàgines birmanes més consultades dintre del país. Des de 2006 els cibercafès han d'estar homologats com "punts públics d'accés a

Birmània (continua)

Internet”. Això significa que els gerents d'aquests cibercafès tenen obligació d'efectuar captures de pantalla cada cinc minuts, en cadascun dels ordinadors i, si el règim l'hi demana, estar en condicions de facilitar el carnet d'identitat de tots els usuaris, el seu número de telèfon i la seva adreça en cada connexió. Al febrer de 2008 l'Oficina de Censura va ordenar a una desena de periòdics informatius no establir diferències entre la portada de la seva edició impresa i la de la seva pàgina web. Tampoc poden publicar en línia el que ja figura en l'edició en paper, i en cas contrari els poden tancar el lloc d'Internet. Es tracta d'unes mesures dirigides als diaris *Weekly Eleven* <http://www.weeklyeleven.com>, *7 Days News* <http://www.planet.com.mm/news>, *Myanmar Times* <http://www.myanmar.com/myanmartimes>, *Flower News* <http://www.myanmarvisa.com/flowerne...>, i *Yangon Estafis* <http://www.theyangontimes.com>, i als mensuals *Popular*, *Action Times*, *Snapshot*, *Yati*, *Tharapy Fashion Image*.

No difondre informació a l'estranger

La condemna de Zarganar aquestà molt relacionada amb el fet que fes declaracions a mitjans de comunicació estrangers, i entre ells la BBC World Service, sobre la lentitud de l'ajuda organitzada per les autoritats militars després del pas del cicló Nargis. El règim s'ocupa de tancar qualsevol font informativa quan Birmània ocupa el centre de l'actualitat, com va passar al setembre de 2007 quan, per primera vegada des de 1988, els monjos budistas van retirar el seu suport al règim manifestant-se en contra de la dictadura del general. Les autoritats van dur llavors a cap la repressió en silenci, aïllant el país del panorama internacional i impossibilitant que arribessin a l'estranger informacions a través d'Internet. Quan s'acostava el primer aniversari d'aquella “revolució del safirà”, quatre llocs informatius amb seu a l'estranger es van veure freqüentment afectats per atacs DDoS. Aquests atacs consisteixen a enviar simultàniament milers de peticions a un servidor, amb l'objectiu de bloquejar-lo. La revista *The Irrawaddy* <http://www.irrawaddy.org>, així com el diari digital *The New Era* <http://www.khitpyaing.org>,

que tenen les pàgines allotjades a Tailàndia, van patir un atac informàtic al setembre de 2008, que els va impedir difondre les seves informacions. A pesar de la creació d'un lloc mirall <http://theirrawaddy.blogspot.com>, la redacció de *The Irrawaddy* va perdre prop de la meitat dels seus visitants en tres mesos. La pàgina informativa del mitjà de comunicació a l'exili *Democratic Voice of Burma*, Així com el lloc *Mizzima*, dedicat a informació sobre Birmània, van patir el mateix tipus d'atacs a l'agost de 2008. Uns atacs que es van intensificar entre el 15 i el 22 de setembre, període durant el qual també van estar inaccessible fora del país. A principis d'octubre de 2008 els cibercafès de la capital van rebre visites d'inspecció d'uns militars que interrogaven els clients sobre les pàgines que consultaven, així com de les persones amb les quals estaven en contacte en línia. Segons els seus propietaris, la velocitat de connexió es va reduir considerablement, cosa que va fer que fos pràcticament impossible descarregar fotos i veure vídeos.

Més informació:

<http://www.dvb.no>

Democratic Voice of Burma: mitjà birmà exiliat a Noruega.

<http://www.bma-online.org>

Burma mitja associació: organització independent fundada per periodistes i escriptors birmans al gener de 2001, per defensar la llibertat d'expressió a Birmània. És membre de la xarxa d'organitzacions col·laboradores de Reporters sense Fronteres.

<http://www.burmanet.org>:

Burmanet News

<http://www.irrawaddy.org>:

lloc de la revista d'oposició a l'exili *The Irrawaddy*.

<http://jotman.blogspot.com>:

bloc informatiu sobre el país i l'actualitat internacional.

<http://www.blcburma.org/html/myanma...>:

text de la llei de 1996 que regula l'Internet birmà.

Corea del Nord

Nom del domini: .kp

Població: 23 479 089

Internautes: dada no disponible Preu mitjà d'una hora en un cibercafé : 6 euros

Salari mensual mitjà: entre 20 i 35 euros

Nombre de proveïdors d'accés privats: 0

Nombre de proveïdors d'accés públics: 1

Nombre de blocaires empresonats: 0

Corea del Nord és un model de control de la informació, on qualsevol forma de comunicació serveix al règim.

L'Internet nord-coreà funciona com una Intranet. Disponible des de 2000, dóna accés a una bústia de recepció d'emails, un cercador censurat, un navegador i uns quants llocs informatius curiosament seleccionats pel govern. Solament estan disponibles les pàgines web validades per les autoritats, i procedents dels bancs de dades de les tres majors biblioteques de la República Popular Democràtica (la Gran Casa d'Estudis del Poble i les universitats Kim Il-sung i Kim Chaek). Generalment es tracta d'informació científica i solament accessible a persones seleccionades, com professors universitaris i alts funcionaris.

Per poder accedir a la Xarxa, els propietaris dels escassos cibercafès del país han d'aconseguir una autorització del Korean Computer Center (KCC), el centre informàtic oficial, que controla la informació que circula per Internet i també serveix de proveïdor d'accés. Als cibercafès solament es pot practicar el xat i accedir a un xarxa restringida. Durant l'estiu de 2007 la policia va intervenir diverses vegades en els llocs que oferien un accés més ampli. Des de 2004, solament els estrangers i alguns membres del govern poden gaudir d'un Internet no filtrat, gràcies a un enllaç per satèl·lit amb servidors d'Internet que tenen la base a Alemanya. Després de la signatura, al desembre de 2007, d'un acord de major cooperació entre les dues Corees, els empleats sud-coreans del complex industrial de Kaesung, situat al nord de la zona desmilitaritzada, van poder accedir, fins a 2008, al "World Wide Web" entre les 7 les 22 hores; el mateix que els

del centre turístic del Munti Kumgang-sant (Munt Diamant.)

Internet al servei de la propaganda del règim

Solament hi ha dos llocs d'Internet registrats amb el nom de domini ".kp"; el de l'agència KCC (kcce.kp), que serveix d'òrgan de vigilància de la xarxa nord-coreana, i el del portal governamental <http://www.naenara.kp>. Però la propaganda del règim no es limita als llocs que duen el nom d'aquest domini. L'agència informativa oficial, la Korean Central New Agency, kcna.co.jp, està alimentada per nord-coreans que es dediquen a la propaganda des de Japó. Els titulars dels seus articles retornen als temps de Kim-Jong il, i es difonen en anglès, rus i espanyol. El mateix ocorre amb la pàgina Urim- inzokkiri.com, dedicada a la glòria del "Benvolgut Líder" Kim Il-sung, que es dedica a lloar el "Juche" – la ideologia nord-coreana- i tracta sobre inauguracions i els regals que rep Kim Jong-il. Hi ha un total d'una trentena de llocs d'Internet de la mateixa índole, i la policia sud-coreana ha identificat 43 llocs pronordcoreans amb seu a l'estranger que, segons ella, són hostils a Corea del Sud.

En efecte, Kim Jong-il, sempre molt preocupat per la seva imatge, ha creat alguns llocs d'Internet particularment destinats als sud-coreans. El 26 de gener de 2008 el seu govern va arribar fins i tot a acusar el veí del Sud de violar el dret a la informació dels ciutadans, perquè estaven inaccessibles les

Corea del Nord (continua)

pàgines d'Internet que tractaven sobre les activitats de Kim Jong-il

Està reglamentat fins i tot l'ús del telèfon mòbil

El règim va posar en marxa el primer servei de telefonia mòbil al novembre de 2002; però ràpidament va prohibir als ciutadans que en fessin ús, deixant per a l'elit militar el privilegi del seu ús. El 2004 el règim va interrompre el servei, amb la finalitat de “preservar els nord-coreans de qualsevol informació estrangera”, com a conseqüència d'un accident de tren ocorregut a Ryongchun, a la frontera xinesa, que va causar la mort de 161 persones, i també a causa del creixement del mercat negre d'aparells telefònics, a la frontera amb Corea del Sud. Després Pyongyang va reprendre el control de la xarxa telefònica i, l'1 de febrer de 2008, el govern va signar un acord amb l'empresa egípcia Orascom Telecom, que li permet disposar de la xarxa durant 25 anys, sota la batuta del KCC. Des del mes de desembre de 2008, obrir un compte costa a l'amo del telèfon una mica menys de 400 euros, cosa que equival a deu mesos de salari. Per això continua existint un mercat negre i els mòbils xinesos han passat la frontera, cosa que permet que els internautes nord-coreans puguin consultar Internet a la Xarxa xinesa.

Més informació:

<http://www.dailynk.com/english/>:

diari nord-coreà independent, publicat per antics peri-odistes nord-coreans.

<http://www.uriminzokkiri.com/>

Uriminzokkiri, lloc dedicat a Kim Jong-il, creat pel govern (versió anglesa: <http://www.uriminzokkiri.com/News...>)

<http://www.dprkorea.com/>:

lloc de promoció turística.

<http://www.kcna.co.jp/>

KCNA, agència oficial de premsa de l'Estat.

<http://nkay.blogspot.com>

bloc de col·laboracions sobre els drets humans.

<http://www.linkglobal.org/>

Liberty in North Korea, organització que defensa els drets humans (anglès).

Cuba

Nom del domini: .cu

Població: 11.200.000

Internautes: 1.310.000

Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafé: 1,20 euros a la xarxa nacional - 4 euros a la xarxa internacional.

Salari mitjà mensual: 13 euros

Nombre de proveïdors d'accés a Internet privats: 0

Nombre de proveïdors d'accés a Internet públics: 2

Nombre de ciberdissidents empresonats: 0

Ara, els internautes cubans poden connectar-se a la xarxa internacional, però a un preu prohibitiu. Encara estem molt lluny de la promesa del govern de Raúl Castro, qui el 2008 va declarar que volia posar fi a “les prohibicions excessives”.

Des del mes de maig de 2008 els ciutadans cubans estan autoritzats a utilitzar les connexions a Internet disponibles en els hotels turístics. Poden consultar pàgines estrangeres, que no estan filtrades per les autoritats. Però, per a Boris Bru, ministre de ciències Informàtiques i Comunicacions, “la utilització d'Internet [ha de servir per] defensar la Revolució i els principis que Cuba creu des de fa anys”. En efecte, la xarxa es troba estretament vigilada per l'Agència Cubana de Supervisió i Control, que depèn directament del Ministeri d'Informació. Aquest òrgan decideix la concessió de llicències, els preus i les possibilitats de connexió. A més, a l'illa hi ha un únic proveïdor d'accés a Internet, ETEC SA, que alimenta una de les xarxes més restringides del món. Pràcticament no es troben cibercafès. Amb la finalitat de lliurar-se de les restriccions imposades per l'embargament nord-americà des de 1962, d'aquí a 2010 l'illa hauria de poder unir-se a la Xarxa, gràcies a una fibra òptica que passa per Veneçuela. L'empresa xinesa Huawei ha finançat la connexió de l'illa per l'oest, i les obres estan en el 40% de realització. Però aquestes obres no són capaces de permetre l'accés massiu a la web.

L'illa amb dues xarxes

L'Internet cubà està dividit en dues xarxes. La “nacional” solament permet l'accés als llocs governamentals i a una direcció d'emails terminats en “.cu”, escrupolosament controlada per les autoritats perquè no circuli cap missatge subversiu”. Aquesta connexió “col·lectiva” es concedeix gratuï-

tament, entre altres, als professors universitaris i els metges, per exemple. Per als altres, la connexió té un preu tres vegades inferior al de la xarxa internacional. Fins al mes de maig la xarxa internacional estava reservada als estrangers presents al territori que podien accedir-hi des dels hotels, als quals tenien prohibit l'accés els cubans. De tota manera, la xarxa internacional segueix sent una de les d'accés més difícil, sense mitjans per eludir la censura. Per exemple, no s'hi pot accedir als motors de cerca de Yahoo ! i Google a causa de l'embargament nord-americà sobre l'illa. Si es tecleja “google.fr”, l'envien a una de les pàgines del diari oficial de Cuba (Granma), o les d'agència estatal Prensas Latines. Però les informacions que apareixen en aquesta xarxa també estan seleccionades pel govern cubà que, per exemple, bloqueja l'accés als llocs de la BBC, Le Monde, o Nuevo Herald (diari de Miami en espanyol). Els empleats de les administracions són els pocs privilegiats als quals el règim autoritza a connectar-se gratuïtament a la xarxa internacional, mitjançant codis d'accés que els atribueix. Els altres han de pagar entre 6 i 12 dòlars per hora, una suma considerable per a un ciutadà cubà.

Retrat robot d'un blocaire

A pesar de les dificultats d'accés a la web, els pocs blocaires que hi ha a Cuba són molt actius, reproduïts entre altres per la comunitat cubana que resideix als Estats Units. Vaig difonen principalment informació sobre la situació de l'illa. Després de l'accés al poder de Raúl Castro, el 24 de febrer, ja no

Cuba (continua)

és un delictes tenir un ordinador personal portàtil. El mateix ocorre amb els telèfons mòbils. No obstant això, els preus de mercat són dissuasoris, amb freqüència equivalents a diversos mesos de salari. Alguns blocaires cubans comparteixen codi d'accés i ordinador, per aconseguir fer sentir la seva veu. Però, no obstant això, coneixen els riscos que corren.

En efecte, als internautes cubans els poden caure fins a vint anys de presó si penguen un article considerat “contrarevolucionari” en un lloc allotjat a l'estranger, i cinc anys si es connecta a la xarxa internacional de forma il·legal. Així, el 2007, el periodista Oscar Sánchez Madan, corresponsal del lloc Cubanet a la província de Matanzas, va ser condemnat a quatre anys de presó per “perillositat social predelictiva”. Segons aquesta disposició del codi penal cubà, a qualsevol ciutadà, encara que no hagi comès cap delictes, se'l pot empresonar en nom de l'amenaça que podria representar per a la societat. Malgrat tot, una desena de ciutadans escriuen regularment en blocs des de Cuba, encara que siguin inaccessibles a l'illa, cosa que no sol ser obra dels mateixos administradors, sinó que la xarxa és massa restringida, i fins i tot lenta.

Des del 20 de març de 2008 no es pot accedir, des de les connexions públiques, a la plataforma `Desdecuba.com` (www.desdecuba.com), que inclou la revista digital *Consens* i sis blocs. Solament s'hi pot accedir als cibercafès i els hotels. Les escasses connexions privades, utilitzades per raons professionals o a la clandestinitat, necessiten almenys vint minuts per carregar la pàgina d'inici. Resulta impossible redactar comentaris, o moderar-los.

Algunes d'aquestes veus dissidents es converteixen també en objectius predilectes de les autoritats. La blocaire Yoani Sánchez (<http://www.desdecuba.com/generacionY>), guardonada amb el premi Ortega i Gasset en la categoria “periodisme digital”, no pot sortir de Cuba perquè les autoritats es neguen a donar-li un passaport. Les autoritats van usar també el seu poder de dissuasió per anul·lar una trobada que va intentar organitzar al desembre de 2008, entre diferents blocaires de l'illa. El seu

bloc és una de les escasses bretxes obertes en el control informatiu volgut pel règim castrista, que li va valer una acusació d'activitat “il·legal”.

Més informació:

<http://www.cubanet.org>:

lloc d'un periodista independent a Cuba (anglès i espanyol).

<http://www.desdecuba.com/generaciony>
Generacion I: bloc de Yoani Sanchez, de L'Havana (espanyol).

<http://www.granma.cu>

lloc del diari oficial Granma (francès, anglès, espanyol).

<http://www.prensa-llatina.cu>

lloc de l'agència de premsa governamental (anglès, espanyol, rus, turc, italià, portuguès).

Egipte

Nom del domini: .eg
Població: 81.713.517
Internautes: 10.532.400
Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: uns 0,15 cèntims d'euro
Salari mensual mitjà: uns 40 euros
Nombre de proveïdors d'accés privats: 208
Nombre de proveïdors d'accés públics: 1
Nombre de blocaires empresonats: 2

El dinamisme de la blogosfera egípcia en el panorama internacional està molt lluny de ser un avantatge per als seus blocaires, que es troben entre els més acorralats del món. Tres organismes gestionen l'Internet egípcia: el Centre d'Informació i Decisió –que també aconsella les autoritats en els aspectes socioeconòmic i polític-, el Consell Suprem d'Universitats – perquè en principi la xarxa d'Internet es va desenvolupar per facilitar els intercanvis d'informació en el mitjà universitari - i la societat nacional de telecomunicacions Telecom Egypt, que posseeix un dels més importants proveïdors d'accés del país, TEData.

El mercat disposa de més de dos-cents proveïdors d'accés a Internet. Cadascun dels punts públics d'accés pot proporcionar Internet facilitant un número telefònic per connectar-se a través d'un mòdem. A pesar dels esforços del govern per fer més abordables els ordinadors, l'índex de penetració d'Internet en el territori segueix sent escàs (12,9%). Però, l'ADSL engegada el 2004 arriba cada vegada a més internautes. Al desembre de 2008 eren 427.100, dues vegades més que el 2007. Al començament de 2007 el govern va reforçar la vigilància de la Xarxa per lluitar contra el terrorisme. Uns càrrecs oficials s'encarreguen de vigilar el tràfic d'informacions en el web. Els cibercafès necessiten una llicència del Ministeri de Telecomunicacions, i en cas de no tenir-la poden tancar-los. Alguns propietaris de cibercafès han assegurat fins i tot que han rebut ordre de registrar i arxivar el número del document d'identitat de tots els seus clients. La freqüentació d'aquests cibercafès vigilats és important perquè els preus que cobren són molt menors que els dels abonaments individuals, de vegades compartits per diversos internautes. Des d'aquest estiu les autoritats egípcies tenen reglamentat l'accés a la xarxa WiFi, cosa que atempta directament contra la llibertat d'expressió. De fet, per connectar-se a aquesta xarxa sense fil és imperatiu facilitar un número de telèfon mòbil, així com algunes dades personals (número del carnet d'identitat, adre-

ça, etc). Una mesura que fa témer per la llibertat de paraula.

L'estendard de la llei de l'estat d'excepció

Al contrari que els seus veïns saudita i siri, Egipte segueix sent una nació on hi ha la llibertat de paraula. S'ha desenvolupat una premsa independent i està autoritzada la crítica. Més que en un espai d'expressió, la web s'ha convertit en un espai d'acció, sobretot a través de les xarxes socials que a poc a poc estan fent el paper dels sindicats, prohibits a causa de la llei de l'Estat d'excepció. Aplicada des de 1981, prohibeix que els sindicats facin activitats polítiques. Però els internautes més actius creen autèntiques concentracions virtuals, que poden donar lloc a reivindicacions polítiques reals. Referent a això, un grup constituït en el lloc social Facebook, que reivindicava llavors més de 65.000 adherents, va servir de canal de protestes el 2008. Cridant els egipcis a "romandre a casa seva", va contribuir a un moviment de vaga general i a un dels moviments socials més importants del país, en els últims anys. Com que no hi ha cap llei en aquest espai, el 2002 el Ministeri de l'Interior va crear un departament encarregat d'investigar els delictes a Internet. I així, el 2008, les forces de seguretat del règim van detenir un centenar de blocaires, per atemptar "a la seguretat nacional". Un dels membres del grup de Facebook del 6 d'abril, Es-

Egipte (continua)

raa Abdel Fattah Ahmed, va romandre més de dues setmanes a la presó per formar-ne part. Al seu creador, Ahmed Maher, un enginyer de 27 anys, el va detenir i pegar durant hores la policia de Mahalla (nord del Caire), que volia aconseguir les identificacions del grup. Poc després, un altre blocaire, Kareem El Beheiri, va estar 73 dies detingut per publicar en el seu bloc (<http://egyworkers.blogspot.com/>) articles sobre el dret dels treballadors i la corrupció de les autoritats. L'empresa britànica Vodafone és sospitosa de complicitat. En efecte, el número u dels proveïdors d'accés a Internet a Egipte va revelar, al febrer de 2009, haver facilitat informació a les autoritats perquè poguessin identificar les persones "responsables de les revoltes" de la primavera de 2008.

Actualment hi ha dos ciberdissidents a la presó, a causa de les opinions que van manifestar en línia. El 6 de febrer de 2009 van detenir la seva casa de Kattour, a la província de Gharbiyah (Delta del Nil), Dia Eddin Gad, ciutadà egipci de 22 anys. Al gener de 2009 va obrir al seu bloc, "una veu empipada" <http://soutgadeb.blogspot.com>, en el qual publicava articles criticant l'actitud del govern egipci en el conflicte palestí-israelià, i en el qual es presenta com "un ciutadà egipci que estimava el seu país, i li desitja una llarga vida el mateix que al seu valerós poble". Està detingut en algun lloc desconegut, i les autoritats no han donat cap explicació. El 22 de febrer de 2007, Abdel Kareem Nabil Suleiman, conegut com "Kareem Amer", va ser condemnat a tres anys de presó per «insults al president», i a un any per «incitació a l'odi de l'islam», a causa d'un comentari penjat en un fòrum d'Internet, considerat massa crític amb el govern. En el seu bloc denunciava freqüentment les derives autoritàries del govern del president Hosni Mubarak, i criticava les més altes institucions religioses del país, i en particular a la universitat sunnita Al-Azhar, on estudiava dret. S'ha convertit en el símbol de la política repressiva de les autoritats amb els blocaires, en el món àrab. Va rebre el Premi Reporters sense Fronteres-Fundació de França 2007, en la categoria "ciberllibertats".

Més informació:

<http://www.idsc.gov.eg/>

lloc del Centre d'Informació i Decisió (anglès i àrab).

<http://www.hrinfo.net>

lloc de l'associació HRInfo, defensora dels drets humans en el món àrab (anglès i àrab), membre de la xarxa d'organitzacions col·laboradores de RSF.

<http://www.ise.org.eg>

lloc de la "Societat Egípcia d'Internet" (anglès i àrab).

<http://misrdigital.blogspot.com>

bloc de Wael Abbas (principalment en àrab. Alguns articles en anglès).

<http://www.karam903.blogspot.com>

bloc de Careem Amer (àrab).

Iran

Nom del domini: .ir

Població: 72.769.694

Internautes: 23.000.000

Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: 70 cètims d'euro ç

Salari mitjà mensual: entre 200 i 300 euros

Nombre de proveïdors d'accés a Internet privats: més de cinquanta número de proveïdors d'accés a Internet públics: 1

Nombre de ciberdissidents empresonats : 4

Iran és al capdavant de la repressió a Internet a Orient Mitjà. Segons el conseller del fiscal general de Teheran, les autoritats van bloquejar el 2008 cinc milions de llocs. No obstant això, el país compta amb els bloquejats més militants de la regió. Quatre es troben actualment a la presó.

Iran té un índex de penetració d'Internet superior a la mitjana de la regió. Sembla que quan s'acosta l'elecció presidencial, que tindrà lloc el proper 12 de juny, les autoritats reforcen el control d'Internet. Els principals proveïdors d'accés del país depenen de la Xarxa de Telecomunicacions Iraniana (TCI), una empresa pública. A pesar de l'existència de companyies privades, l'Estat segueix sent el principal protagonista del mercat, i les consignes dictades pel ministre de Cultura i Orientació Islàmica, Mohammed Saffar Harandi, s'apliquen ràpidament.

El 3 de novembre de 2008, la Comissió de Justícia del Parlament Iraniana va decidir crear un nou comitè de filtratge, ratificant alguns articles del projecte de llei relatiu als "delictes en Internet". No obstant això, des de 2003 el govern ja disposava d'una comissió destinada a elaborar una llista negra dels llocs d'Internet considerats "il·legals" (entre altres: YouTube, Facebook i Orkut). A més, està en fase d'adopció un projecte de llei, que data del 2 de juliol de 2008 i castiga amb pena de mort «la creació de blocs i llocs d'Internet que promocionin la corrupció, la prostitució i l'apostasia». Una fiscalia especial decideix com aplicar la censura. "Aquesta fiscalia ja ha aconseguit el desmantellament de diversos grups que actuaven per Internet contra el govern", va afegir en una entrevista amb l'agència oficial Fars. Així, "l'espai d'Internet guanyés seguretat, perquè es jutgés les activitats anti-religioses i immorals". El 8 de febrer de 2009, el comandant de les "forces especials de la seguretat moral" va declarar que "una de (les seves) responsabilitats és el reco-

neixement dels llocs prohibits d'Internet i la detenció dels internautes que els consulten". Era la primera vegada que un policia parlava del tema. Augmenta la repressió dels bloquejats a mesura que s'acosta l'elecció presidencial. El 2008 les autoritats van arrestar o van detenir 17 bloquejats; és a dir, 7 més que el 2007. Van censurar més de 38 llocs informatius i, a mesura que s'acosta l'elecció presidencial, també estan censurant els llocs informatius estrangers. Des del 26 de gener està inaccessible el lloc en persa del mitjà de comunicació alemany Deutsche Welle (www.dwworld.de/dw/0,,641,00.html), així com la versió persa de Radio France Internationale (<http://www.rfi.fr/actufa/pages/001/...>) i el lloc en àrab del canal Al-Arabiya (<http://www.alarabiya.net/persian/>). Segons les proves efectuades per Reporters sense Fronteres, els dies 26 i 27 de gener, el bloqueig afecta les ciutats de Teheran, Qom, Ahvaz, Karaj, Tabriz, Bousher, Meched i Chiraz (veure el mapa). En aquest context, el 6 de desembre va ser condemnat a cinc mesos de presó

Esmail Jafari, redactor del bloc Rah Mardom ("La via del poble" <http://www.poutin.blogfa.com>), per cobrir una manifestació d'una vintena d'obreres de Bushehr (sud-oest d'Irán) davant la prefectura de la ciutat, en protesta pels seus acomiadaments a l'abril. El van condemnar per "publicitat en contra del règim" i "divulgar informacions a l'estranger". Des del 24 de gener de 2009 diferents proveïdors d'accés a Internet han anat fent inaccessibles diversos llocs informatius que critiquen les polítiques

Iran (continua)

del govern, o que pertanyen a potencials adversaris de Mahmud Ahmadinejad. Han tancat els llocs Farda News (www.fardanews.com) i Parsine (www.parsine.com), ambdós propers a Mohammed Baqer Qalibaf, alcalde de Teheran i rival de Mahmud Ahmadinejad. Igualment, el 22 de febrer van bloquejar dos llocs que donaven suport a la candidatura de l'ex-president reformista Mohammad Jatami a l'elecció presidencial del proper 12 de juny. Es tracta del lloc Yarinews, un portal informatiu de partidaris de Khatami, i del lloc Yaari, que reuneix missatges de suport a l'antic president. El periodista Mojtaba Lotfi va ser detingut el 8 d'octubre per difondre per Internet unes manifestacions de l'aiatol·là Hossein Ali Montazeri, un cèlebre oponent del guia suprem de la revolució islàmica, així com les de l'aiatol·là Alí Khamenei criticant una declaració del president Mahmud Ahmadinejad, segons la qual Iran seria el "país més lliure del món" (<http://www.amontazeri.com/farsi/def...>).

El 29 de novembre de 2008, el tribunal especial del clergat de la ciutat de Qom (centre-nord del país) el va condemnar a quatre anys de presó i cinc anys de desterrament. El bloqueaire Derakhshan, que amb freqüència es convida a parlar de la situació d'Internet en conferències internacionals, va ser detingut l'1 de novembre de 2008. Una de les raons de la seva detenció seria la publicació d'alguns escrits sobre figures del xiisme, en el seu bloc (<http://www.hoder.com>). Les dones, sempre objectiu de l'assetjament de les autoritats La repressió dels internautes i d'Internet es més important perquè ja han estat reconeguts en el panorama internacional, per les seves crítiques de la política del president Mahmud Ahmadinejad. El 9 de gener de 2009 al col·lectiu de dones iranianes que va engegar la campanya "Un milió de signatures per a la abolició de les lleis que discriminin les dones", llançada el 2005, li van concedir el Premi Simone de Beauvoir per la llibertat de les dones, cosa que els garanteix un rol important en aquesta lluita. La difusió, per Internet, del missatge del col·lectiu els va proporcionar una gran visibilitat en el panorama internacional. Però, el tribunal revolucionari va convocar els bloqueaires que van

participar en la campanya almenys tres vegades el 2008. Quatre (Parvin Ardalan, Jelveh Javaheri, Maryam Hosseinkhah i Nahid Keshavarz) van ser condemnades a sis mesos de presó per "publicació d'informacions contra el règim". Les autoritats els acusen de col·laborar en els periòdics digitals Zanestan ("La ciutat de les dones" - <http://herlandmag.net/>) i Tagir Bary Barbary ("Canvi per la igualtat" - <http://we-change.org/>). A la fi de 2008, el Tagir Bary Barbary va passar pel bloqueig número divuit en dos anys, i <http://www.feministschool.com> el vuitè. El bloc <http://www.zhila.net> també està inaccessible. Pertany a Jila Bani Yaghoub, directora del lloc www.womeniran.com i advocada, que regularment defensa el dret de les dones a Iran. La bloqueaire Shahnaz Gholami, membre de l'Associació de Dones Periodistes (ARZ), s'ha implicat particularment en el moviment de lluita pels drets de les dones. Va ser detinguda durant 69 dies. Redactora del bloc [Atzar Zan \(http://azarwomen.blogfa.com\)](http://www.azarwomen.blogfa.com), va ser detinguda a causa de la seva activitat en el dit bloc.

Enllaços

<http://www.advarnews.us/>
lloc d'una organització d'estudiantes sobre la situació dels drets humans a Iran (farsi)

<http://www.entekhab.anar/>
lloc informatiu del Partit Conservador (farsi)

<http://norooznews.anar/>
lloc informatiu del Partit Reformista (farsi)

<http://news.gooya.com>
el lloc més visitat en l'estranger sobre Iran (farsi)

<http://www.farsnews.com/>
lloc de l'agència oficial d'informació (anglès i farsi)

<http://we-change.org/>
Tagir Bary Barbary - ("Canvi per a la igualtat" - farsi i anglès) : periòdic feminista en el qual participa Maryam Hosseinkhah

<http://irwomen.net/>
lloc feminista iranià (farsi)

<http://www.feministschool.com>
lloc de l'associació de dones iranianes (farsi)

<http://www.baznegar.com/>
lloc de Resa Validazeh

Síria

Nom del domini: .sy
Població: 19.747.586
Internautes: 2.132.000
Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: de 50 cts a 1 euro
Salari mensual mitjà: al voltant de 140 euros en el sector públic
Nombre de proveïdors d'accés privats: 4
Nombre de proveïdors d'accés públics: 2
Nombre de blocaires empresonats: 1

Després de Xina i Vietnam, la República Àrab Síria és un dels països més repressius del món per als internautes. Actualment hi ha cinc ciberdissidents a la presó, per haver consultat Internet.

Al principi, el govern va deixar que el mercat creixés. Va provocar la competència entre els proveïdors d'accés, permetent que els llocs tinguessin accés a Internet més fàcilment. Des de 2005 sis operadors comparteixen el mercat: STE (Ministeri de les Telecomunicacions) i la Syrian Computer Society (SCS) pertanyen a l'Estat, Aya, Cec-Sy, ZAD i SyriaTech són quatre proveïdors privats. Ara ja no és necessari justificar una certa activitat professional per aconseguir la connexió a Internet. És suficient presentar el document d'identitat, o el passaport. La freqüentació de la xarxa ha anat augmentant regularment a Síria, a pesar que solament el 10% de la població se serveix d'Internet. El preu de les connexions ha disminuït i als barris populars floreixen els cafès d'Internet, molts d'ells connectats a línies d'alta velocitat. En relació amb 2004, els internautes són ara quaranta vegades més nombrós, cosa que ha dut les autoritats a reforçar el control de la informació difosa en línia. Vigilància i censura són fets comuns en la Xarxa síria. La Syrian Computer Society, primer proveïdor d'accés a Internet del país, pot interceptar els emails I, per tant, vigilar els dissidents. No obstant això, segons la Constitució de la República Síria, aprovada el 1973 “, qualsevol ciutadà té dret a expressar lliurement i obertament les seves opinions, de forma oral, escrita o per qualsevol altre mitjà d'expressió [...]. L'Estat garanteix la llibertat de premsa [...] segons la llei” (art 38).

El “café” siri

Cada vegada són més freqüents les detencions relacionades amb activitats digitals.

Una pràctica que ha entrat fins i tot en el llenguatge comú. Abans de detenir un internauta, amb freqüència els policies li ofereixen “prendre un café”, és a dir efectuar un interrogatori sobre les seves activitats en línia. Així, i des de 2000, almenys cinc..., fa més d'un any que està detingut sense que l'hagin jutjat. El 9 d'abril de 2008 va ser condemnat a quatre anys de presó l'escriptor i poeta Firas Saad, per publicar d'informacions “falses” a Internet. Internat actualment a la presó de Saydnaya, al nord de la capital, està acusat d'atemptar contra “la integritat de l'Estat” i afeblir “el sentiment nacional”. Firas Saad va ser detingut al novembre de 2006 a causa dels articles que publicava en pàgines d'Internet síries, normalment prohibides al país. Hi criticava el “derrotisme” del règim siri en la guerra de Líban de juliol de 2006, i va qualificar els càrrecs oficials del govern de persones “corruptes en la mesura del possible i que, més que defensar Líban, el que fan és reprimir-lo”.

La seguretat abans que el servei

El 25 de juliol de 2007, el ministre de les Telecomunicacions, Amr Salem, va decretar que els propietaris de llocs d'Internet havien de conservar les dades personals dels autors d'articles i comentaris. En una circular, dictada al mes següent, va demanar als propietaris de llocs d'Internet que fessin públics els noms dels autors que hi col·laboraven, així com els dels comentaristes, sota pena que, si no ho feien, es tancaria la pàgina en qüestió. També va declarar que “no és necessària cap prova per saber que alguns articles i comentaris són pura mentida, i que algunes expressions van en contra de la lli-

Síria (continua)

bertat de paraula. Els qui els publiquen es fan culpables de difamació, o violen la moral pública”.

Aquestes disposicions van permetre a les autoritats detenir, el 7 de juliol de 2007, el bloqueaire Tariq Biassi <http://alzohaly.ektob.com/>, per penjar, en un fòrum d'Internet, un article criticant els serveis de seguretat siris. L'11 de maig de 2008 el van condemnar a tres anys de presó, considerat culpable de "publicar informació falsa" i "afeblir el sentiment nacional", d'acord amb els articles 285 i 286 del codi penal sirí. El govern es preocupa també de limitar els intercanvis entre internautes. Les autoritats han bloquejat més de 160 llocs crítics amb el govern. Per fer més segura la Xarxa, les autoritats utilitzen un filtre anomenat "Thundercache", destinat a controlar el contingut disponible a la Xarxa, eliminar els virus i prohibir la descàrrega de fitxers de vídeos. Per això està censurat el lloc d'Internet Skype. La xarxa social Facebook ha desaparegut de la web síria, com també YouTube i Amazon, oficialment per temor que s'hi infiltrin agents israelians. Una de les majors plataformes de blocs, Blogspot, pertanyent a Google, està inaccessible i no es pot consultar totalment la plataforma de blocs en àrab Maktoob; algunes de les pàgines es troben bloquejades, a causa dels continguts.

De fet, els temes polítics i religiosos estan sotmesos a censura, i la qüestió kurda és molt delicada. Dels 162 llocs censurats, més d'una tercera part estan dedicats a aquesta comunitat. No obstant això, els filtres col·locats per les autoritats per bloquejar els llocs d'Internet considerats més "sensibles" es poden eludir còmodament. Els internautes utilitzen entre altres el "servidor libanès", és a dir, una connexió a través d'una trucada telefònica de llarga distància a un FAI libanès, que no té les restriccions síries, sense haver de pagar més. Però hi ha altres possibilitats. Per exemple, el lloc del defensor dels drets humans Mohammad Al-Abdallah, Raye7 w mish RaJ3 <http://raye7wmishraj3.wordpress.com/>— “Me'n

vaig i no tornaré”), inaccessible des del 13 de gener de 2009, ara es pot llegir en “un lloc mirall” que reproduceix el seu contingut, en la següent adreça: <http://rwmr.wordpress.com>.

Més informació:

<http://www.All4syria.com> (àrab)
lloc informatiu sobre Síria, censurat al país
<http://www.arabnews.com> (anglès)
lloc informatiu sobre els països àrabs
<http://opennet.net/research/profiles/syria>
(anglès): tests de l'Open Net Initiative sobre la xarxa síria
<http://www.ja-ashrafe-nnas.blogspot.com>
(anglès): "Decentering Damascus", bloc de Razan, defensor sirí de la llibertat d'expressió a Internet i un dels promotors de la campanya en favor de la llibertat de Tariq Biassi.
<http://www.abufares.net/> (engonals)
arquitecte de Tartous.
Blocaire des d'abril de 2006 .
[http://tharwacommunity.typepad.com/...](http://tharwacommunity.typepad.com/)
(àrab): article sobre el filtrat a Síria.

Tunísia

Nom del domini: .tn
Població: 10.383.577
Internautes: 2.800.000
Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: entre 50 cts i 1 euro
Salari mensual mitjà: 310 euros
Nombre de proveïdors d'accés privats: 5
Nombre de proveïdors d'accés públics: 7
Nombre de blocaires empresonats: 0

El 2008 Internet va ser objecte de molts atacs, impedit que qualsevol crítica del règim pogués difondre's a gran escala. Però, ironies de la sort, el sector de les telecomunicacions en un dels motors de l'economia tunisià.

Encara que ara al país hi ha una dotzena de proveïdors d'accés a Internet, l'operador Planet.tn, propietat d'una de les filles del president Ben Alí, continua gaudint de la major part del mercat. La política del president Zine el-Abidine Ben Alí continua sent molt estricta en matèria de filtratge del Net, i l'autocensura sembla ser la regla entre els blocaires de la Xarxa tunisià. Hi ha una instància pública de regulació, l'Agència Tunisiana d'Internet (ATI), que lloga la banda als proveïdors d'accés del país. Un arsenal de consignes se suma al filtratge sistemàtic dels llocs d'oposició. Els cibercafès estan vigilats. Segons la llei tunisiana, els seus gerents són responsables de les activitats dels clients i de vegades és necessari presentar un document d'identitat per connectar-se en un cafè. Tampoc és estrany que els seus propietaris demanin que no es navegui per determinades pàgines considerades "subversives". A més, una consigna escrita a les parets dels cibercafès ho recorda clarament.

El filtrat dels llocs d'Internet és una pràctica estesa gràcies a la popularitat que té el ciberespai entre els tunisians. Els 281 "Publinets" – accessos públics a Internet – són els llocs preferits de la gent que té entre 18 i 25 anys. Els llocs més coneguts en matèria de defensa dels drets humans, així com els principals proxies, com Anonymizer (<http://www.anonymizer.com/>) i Guardster (<http://www.guardster.com/>), són inaccessibles. El filtratge és una pràctica corrent, a la qual han d'enfrontar-se freqüentment els blocaires tunisians que, d'altra banda, el 4 de novembre de 2008 van organitzar el dia contra la censura dels

blocs". Perquè el país de Zine el-Abidine Ben Alí és un dels més lliberticides, pel que fa a Internet. Els llocs comunitaris d'intercanvi de dades en línia, com Dailymotion, YouTube o Facebook, es troben amb freqüència bloquejats a causa de la publicació de continguts que critiquen la política del president. També es filtren els emails d'alguns defensors dels drets humans.

Un èxit que té el seu revés

Tunísia és un dels països més connectats del Nord d'Àfrica. L'èxit de la Xarxa facilita l'accés a la informació. Però alguns llocs pateixen atacs informàtics. El 10 d'abril de 2008, uns vídeos publicats a la web van permetre mesurar la gravetat de la situació a la conca minera de Gafsa (sud del país), després de la repressió exercida per les autoritats en les manifestacions de les ciutats Redeyef i Aïn Moulare. Aquests vídeos van ser una de les escasses fonts informatives de l'esdeveniment. L'11 de juny de 2008, els blocs samsoum-us <http://samsoum-us.blogspot.com/2008...>, romdhane <http://romdhane.maktoobblog.com> i RoufRouf <http://roufrouf.blogspot.com> van quedar inaccessibles, com a conseqüència del tractament que van donar a les manifestacions d'abril a Redeyef, a la regió minera de Gafsa (oest del país). Els enfrontaments entre l'exèrcit i uns obrers, que denunciaven l'atur i el cost de la vida, van tenir com a conseqüència la mort a trets d'un manifestant. En dos anys, el lloc informatiu Tunisnews <http://www.tunisnews.net> va patir dos atacs informàtics, i van destruir la seva llista de difusió d'articles entre 2003 i 2006. Encara que la redacció ignora qui va ser el

Tunísia (continua)

causant dels atacs observa que han coincidit amb la publicació d'articles, en els quals es criticava el règim de Zine el Abidine Ben Alí.

2008 ha estat un dels anys més negres a Tunísia. Més d'una desena de llocs contestataris van sofrir "atacs d'intrusos" i van estar bloquejats. A l'octubre de 2008, el bloc del periodista tunisià Zied El-Heni <http://journalistetunisien.blogspot...> bloquejat després de la publicació de la classificació mundial de la llibertat de premsa 2008 de Reporters sense Fronteres <http://journalistetunisien.blogspot...>, en la qual Tunísia està en el lloc 143 de la classificació, entre els 173 països que figuren. No obstant això, es troba disponible en la següent adreça <http://journaliste-tunisien-2.blogspot...> El 16 juny de 2008, el lloc informatiu [Nawaat.org](http://www.nawaat.org) va tenir el major atac informàtic des de la seva creació. Van esborrar les seves bases de dades i van modificar la pàgina d'inici. També es van veure afectats els blocs dels defensors dels drets humans Sami Ben Gharbia <http://www.kitab.nl/> i Astrubal <http://astrubal.nawaat.org/>. Van estar inacessibles perquè havien destruït part de les seves bases de dades. Després, els llocs s'han restaurat parcialment.

La pàgina d'Internet de la revista Kalima <http://www.kalimatunisie.com/> està inaccessible des del 8 d'octubre de 2008. El dia 7 la redacció publicar un reportatge sobre uns incidents violents, que van tenir lloc davant del Palau de Justícia de Tunísia i durant els quals les forces de l'ordre van copejar els detinguts, davant d'alguns magistrats. Segons la redactora en cap, l'atac podria ser una forma de censurar aquesta informació.

Correus electrònics vigilats i connexions particulars

Tots els mesos envien a l'ATI, que gestiona tot el correu personal a Tunísia, les dades personals dels abonats a Internet. En el plànol legal, el codi de Correus de 1998 autoritza a interceptar el correu electrònic que "atempti contra l'ordre públic i la seguretat nacional". Les connexions privades d'alguns periodistes i opositors es tallen per "raons tècniques" o, en defecte d'això, dis-

minueix la velocitat amb la finalitat d'augmentar el temps de descàrrega de pàgines d'Internet i reduir així la consulta d'alguns llocs. Uns procediments que a poc a poc desanimen la blogosfera, que cada vegada s'atreveix menys a criticar la política del govern. Alguns blocs fins i tot abandonen. Però, segons alguns experts en seguretat informàtica, les connexions a Internet estarien individualitzades. I així, dos internautes crítics amb el règim no tindrien la mateixa connexió ni el plaer de poder consultar les mateixes pàgines. A més, aquesta connexió no seria específica per a un ordinador donat, sinó per a un compte individual. De manera que la mateixa connexió d'una persona seria la mateixa a la seva casa que a l'oficina. Per això, per a un defensor dels drets humans no resulta còmode consultar el correu electrònic. Els emails procedents d'organismes de defensa dels drets humans, tal com l' Associació Internacional de Suport als Presos Polítics (AISPP), el lloc informatiu [Tunisnews](http://www.tunisnews.com) o el de Reporters sense Fronteres, amb freqüència aquestan il·legibles. Segons diverses fonts, aquests emails apareixen en la bústia de correu electrònic del destinatari i és possible obrir-los, però el missatge està buit i, una vegada obert, desapareix del bústia. "Sembla un filtratge mal amagat", segons l'opinió d'especialistes en la qüestió.

Més informació:

<http://www.kalimatunisie.com>

lloc del periòdic digital Kalima, crític amb el govern. (francès i àrab)

<http://tn-blogs.com/>

plataforma de blocs tunisians (francès i àrab)

<http://tunisiawatch.rsfblog.org/>

"per una Tunísia lliure i democràtica", lloc censurat a Tunísia

<https://www.sesawe.net/> (anglès)

per saber més sobre les "connexions individualitzades"

Turkmenistan

Nom del domini: .tm

Població: 5.136.262

Internautes: 70.000

Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: uns 6 euros oficialment, encara que 1,50 euros amb el canvi paral·lel.

Salari mensual mitjà: al voltant de 150 euros

Nombre de proveïdors d'accés privats: 0

Nombre de proveïdors d'accés públics: 1

Nombre de blocaires empresonats: 0

Dos anys després de l'arribada al poder de Gurbanguly Berdymukhamedov, el 14 febrer de 2007, es dilueix el fantasma de l'antic president Saparmurat Niyazov, el "Turkmenbashi" que va convertir al país a "la Corea del Nord d'Europa".

Encara que Internet continua sent un dels terrenys més controlats pel nou govern. Normalment els turcomans s'informaven gràcies a la televisió per satèl·lit. Però, al gener de 2008, el govern va decidir suprimir les antenes parabòliques i tancar les empreses que les comercialitzaven. Per això, Internet és una font informativa ineludible en un país tan aïllat. El servei turcomà de Radio Free Europe és una de les escasses fonts informatives independents. Però les autoritats accorralen freqüentment els seus periodistes. S'han produït alguns avenços en l'accés a la xarxa i s'han obert alguns cibercafès a la capital, Ashgabat, com també en algunes províncies. Ara hi ha al voltant de quinze en tot el país, com va prometre el nou president a la seva arribada al poder. A més, l'accés a la Xarxa no està reservat solament als ministeris, ambaixades estrangeres i organitzacions internacionals presents al territori. Actualment tenen accés alguns empresaris, i fins i tot alguns particulars.

Obstacles tècnics a l'emparedament de la repressió

Des del mes de juny de 2008 les connexions privades les autoritza l'únic proveïdor d'accés del país, Turkmen Telekom, que té previst connectar 2.000 persones, principalment a la capital. Però tenir connexió privada a Internet és molt car: uns 6 euros al mes en un país on el salari mitjà s'acosta als 150 euros. A més, la connexió és lenta i de vega-

des els internautes necessiten una hora per consultar els seus correus electrònics. Els cibercafès estan oberts en les hores de treball, i tancats els caps de setmana i dies festius. I, quan un internauta entra per primera vegada en l'establiment, ha de presentar el passaport i anotar les seves dades personals en la llista de clients.

Al juny de 2008, el major proveïdor d'accés rus, MTS, va instal·lar al país una xarxa "WiFi". Està disponible a Ashgabat, Balkanabat i Turkmenbashi (oest del país). No obstant això, la utilització d'aquesta xarxa es fa de manera esporàdica, perquè els turcomans no coneixen bé les seves possibilitats. La informació està mal difosa al país. Internet arriba a poc més de l'1% de la població i Turkmen Telekom, controlada per l'Estat, fa una política de filtrat molt severa. Estan bloquejats els llocs de defensa dels drets humans, el mateix que els de moltes agències informatives. Els internautes intenten accedir-hi eludint la censura, però temen les conseqüències que pugui implicar-los. Al maig de 2008 van tancar un cibercafé de la regió de Dashoguz (nord del país) quan un usuari va intentar accedir a diversos llocs prohibits pel govern. No obstant això, va semblar que el govern liberalitzaria, el 10 d'octubre de 2007, quan Javier Solana, Alt Representant de la Unió Europea per a la Política Exterior i de Seguretat Comuna, acompanyat de Pierre Morel, representant per a Àsia Central, van visitar Turkmenis-

Turkmenistan (continua)

tan. Durant la seva estada es va poder fins i tot penjar comentaris a la pàgina oficial <http://www.turkmenistan.gov.tm>.

Però Turkmen Telekom actua en nom d'un departament especial lligat al Comitè de Seguretat Nacional, una agència del govern dependent del Ministeri de l'Interior. Aquest proveïdor d'accés és qui bloqueja els llocs i vigila els correus. Segons Turkmen Telekom, al país no s'ha creat cap compte de correu des de 2002.

Més informació:

<http://www.rferl.org/featuresarchive/country/turkmenistan.html>:

servei turcomà de Radio Free Europe (anglès)

<http://www.eurasianet.org>

lloc informatiu sobre Àsia Central (anglès i rus)

<http://turkmenistan.neweurasia.net/>

lloc de col·laboracions sobre Turkmenistan. Neweurasia és una plataforma de blocs d'Àsia Central

<http://http://www.newscentralasia.net/>

lloc informatiu sobre Turkmenistan, amb seu als Estats Units

<http://www.untuk.org>:

lloc de Nacions Unides dedicat a Turkmenistan, creat el 8 de febrer de 2008

<http://www.chrono-tm.org>:

lloc creat per l'organització de defensa dels drets humans "Turkmen initiative for human rights"

Vietnam

Nom del domini: .vn
Població: 86.116.559
Internautes: 20.669.285
Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafè: uns 2 euros per als turistes.
En general, més barat per als nacionals.
Salari mensual mitjà: al voltant de 54 euros al mes (US Departament d'Estat)
Nombre de proveïdors d'accés privats: 8
Nombre de proveïdors d'accés públics: 2
Nombre de blocaires empresonats: 7

Com que no poden controlar el contingut dels blocs i l'expressió digital, Vietnam s'ha dotat d'una reglamentació molt estricta per reprimir les veus dissidents.

El 2002 Vietnam es va dotar d'una ciberpolicia que filtra els continguts "subversius" a la Xarxa, i vigila els cibercafès. La població vietnamita és molt jove i la utilització d'Internet està molt estesa, tant si es tracta de jocs en línia com de consultes informatives. Però el fet que els militants demòcrates s'hagin fet amb la Xarxa preocupa les autoritats; el bloqueig regular dels continguts polítics depèn directament del Ministeri de l'Interior. «El bloc és una pàgina informativa individual. Si el blocaire la utilitza per generalitzar informacions, igual que la premsa, infringeix la llei i serà castigat amb penes», va declarar Dô Quy Doan, viceministre d'Informació i Comunicació, al febrer de 2009. La Direcció General de Correus i Telecomunicacions va crear, el 6 de juny de 1996, el control oficial de l'accés a Internet.

Fins al 19 de novembre de 1997 Internet es reduïa al correu electrònic i algunes bases de dades locals. L'Estat, accionista de tots els proveïdors d'accés a Internet, segueix al peu de la lletra l'article 33 de la Constitució de 1992, segons el qual "en els terrenys de la cultura i la informació, l'Estat ha de reprimir les activitats que puguin perjudicar els interessos nacionals i destruir la personalitat, els valors morals i l'estil de vida dels vietnamites".

A les empreses estrangeres els demanen que col·laborin

Hi ha prop d'un milió de blocs per als 85 milions de vietnamites. Al contrari que Xina, Vietnam no ha creat plataformes de blocs fàcilment controlable. Més del 80%

dels internautes vietnamites utilitzen els serveis de les empreses nord-americanes Google i Yahoo!, llocs per tant allotjats a l'estranger que les autoritats poden bloquejar, però dels quals no poden ordenar el tancament. Per conservar el control, el que fa el govern és reforçar lleis ja existents, que prohibeixen qualsevol forma d'oposició en línia. Així, en un decret relatiu a la gestió d'Internet i les comunicacions electròniques, que va entrar en vigor al setembre de 2008, estableix que "està prohibida l'oposició a la República Socialista de Vietnam" (art.6). Per altra banda, el Ministeri d'Informació i Comunicació té previst presentar una proposta de cooperació, per regular el contingut dels blocs que depenen de plataformes d'empreses estrangeres, cosa que suposa entre altres coses que es pleguin a determinades regles i facilitin dades dels seus clients.

En efecte, una circular governamental, titulada "Circular n° 7" entrada en vigor el 20 de gener de 2009, va destinada a controlar els blocs i els seus continguts. D'ara endavant serà il·legal que un blocaire publiqui articles usant una identitat diferent de la pròpia. Els blocs no poden facilitar més que informacions estrictament personals (art.1) i tenen prohibit "difondre articles de premsa, obres literàries o altres publicacions prohibides per la llei de premsa" (art 2). A més, cada sis mesos, o a petició de les autoritats, les empreses on s'allotgen han de fer un informe de les activitats dels seus clients, que continguin el nombre de blocs que gestionen i les seves estadístiques, així com les dades dels blocs que han violat les normes

Vietnam (continua)

establertes per l (art. 6). Per al viceministre d'Informació i Comunicació, Dô Quy Doan, “els blocs estan controlats per evitar que caiguin en il·legalitat, o difonguin informacions falses: criticar a la Pàtria, el treball d'edificació del país, denigrar i atemptar a l'honor i la dignitat humana d'una persona o d'una organització, dividir el gran bloc nacional...”. Set ciberdissidents a la presó

Les autoritats vietnamites vigilen fortament les persones que critiquen al règim; el més freqüent és que els sotmetin a escoltes telefòniques. Però també recorren al filtratge dels emails, i dels comptes d'Internet. El 19 d'abril de 2008, pocs dies abans del pas de la flama olímpica per Hô Chi Minh-ciutat, el periodista i bloquejat Nguyen Van Dai, més conegut com Dieu Cay <http://blog.360.yahoo.com/blog-Fqy6...>, va ser detingut a la ciutat de Dalat (Sud). Les autoritats el van inculpar de “fraud fiscal” cinc dies després, i el van condemnar a dues anys i mig de presó el 4 de desembre. Segons el testimoni del seu fill, Dieu Cay estava estretament vigilat des que, al començament de 2008, va participar en una manifestació a Hô Chi Minh-ciutat per protestar per la política xinesa als arxipèlags de les Parcel·les i Spratley. La policia acorrala la seva família i ha embargat els seus béns. Alguns dels seus col·laboradors pateixen també freqüents amenaces i detencions. Un d'ells, que vol romandre en l'anonimat, va perdre la seva ocupació a petició del govern i tem que el detinguin per “divulgar informacions a l'estranger amb l'objectiu d'enderrocar el govern”, perquè va concedir entrevistes a mitjans de comunicació estrangers. Des del mes d'agost de 2008 han detingut, i condemnat per les seves publicacions a Internet, vuit persones; cosa que situa Vietnam en segon lloc en el podi de la repressió digital, darrere de Xina. Una d'aquestes, Huyhn Nguyen Dao, va quedar en llibertat el 15 de febrer de 2009, després de complir una condemna de dos anys i mig per “propaganda contra el règim”. Segons la contestació a les regles imposades pel règim comunista d'Hanoi passa prioritàriament per Internet. Quan va sortir, va compartir amb Reporters sense Fronteres la seva preocupació, sobretot pels ciberdissidents del “Bloc 8406”, que van iniciar una vaga de fam el 19 de febrer de

2009 en senyal de protesta per les condicions de detenció. El “Bloc 8406”, creat a l'abril de 2006, és un moviment democràtic que, el 2006, va engregar una petició en línia perquè el govern iniciés reformes. A l'octubre, el portaveu del Ministeri d'Afers Exteriors va considerar que el grup era “il·legal” i des de llavors els serveis de seguretat no han deixat de perseguir als seus principals promotors. Al maig de 2007 van detenir sis membres per “propaganda hostil al govern», a causa de les manifestacions que feien a la Xarxa. Huyhn Nguyen Dao, Li Nguyen Sang i Nguyen Bac Truyen van ser condemnats a penes de tres, quatre i dos anys i mig de presó. Els advocats Nguyen Van Dai i Li Thi Cong Nhan, a quatre i tres anys. Tran Quoc Hien, de 42 anys, portaveu de la Unió d'Obrers i Camperols (UWFO), va ser condemnat a cinc anys de presó, després d'un judici de quatre hores. Va ser la major onada repressiva al país des de 2002 .

Més informació:

<http://clbnbtd.com/>

lloc informatiu del “Club de periodistes lliures” fundat entre uns altres pel ciberdissident Dieu Cay (en vietnamita).

<http://english.vietnamnet.vn>
diari oficial (anglès).

<http://www.bkav.com.vn>

pàgina d'Internet del Centre Bach Khoa, creador del programa antivirus més usat al país (vietnamita).

<http://www.rfa.org/english/vietnamese>
Radio Free Àsia, secció vietnamita.

<http://www.intellasia.com>

lloc informatiu sobre l'economia vietnamita (anglès).

Xina

Nom del domini: .cn
Població: 1.321.290.000 habitants
Internautes: 300.000.000
Preu mitjà d'una hora de connexió en un cibercafé: al voltant d'1,50 euros
Salari mensual mitjà: uns 170 euros (Banca Popular de Xina)
Nombre de proveïdors d'accés privats: dada no disponible
Nombre de proveïdors d'accés públics: dada no disponible
Nombre de ciberdissidents empresonats: 49

El govern xinès ostenta el lideratge de la repressió a Internet. Amb la major població d'internautes del món, el joc de la censura és un dels més indecents del món. No obstant això, rarament les autoritats es veuen depassades pel contingut dels articles que circulen per Internet.

Els Jocs Olímpics de Pekín van permetre, sota pressió dels mitjans de comunicació, el desbloqueig d'alguns llocs d'Internet perquè els periodistes poguessin accedir a la informació mundial. No obstant això, van ser les versions angleses de Wikipedia, You Tube i Blogspot les que es van fer accessibles. Les versions xineses d'aquests llocs van romandre bloquejades, i la majoria dels llocs informatius estrangers en xinès continuen inaccessibles.

Prop de 40.000 empleats de l'Estat i el Partit vigilen els fitxers que circulen per Internet. Des de la introducció d'Internet al país, el 1987, les autoritats controlen la informació disponible a la web gràcies als seus coneixements de la xarxa. Per exemple, la major plataforma de blocs utilitzada en el país està vigilada pel Ministeri d'Informació. Com tots els blocs d'aquesta plataforma estan allotjats a Xina, el govern pot controlar-los còmodament quan considera que el seu contingut és contrari als principis del Partit. El 2008 es van tornar inaccessibles dintre del país prop de 3.000 llocs informatius.

El sistema de la censura està molt organitzat. L'Oficina d'Informació del Consell d'Estat, i el Departament de Publicitat (antic Departament de Propaganda), són els principals òrgans de censura de la web. Envien sense descans consignes a les pàgines d'Internet. Un exemple, entre altres: "El periòdic *Minzhu yu Fazhi Shibao* (Democracy and Legal Times) utilitza fonts informatives no reglamentàries. Per tant, els preguem que no utilitzin articles procedents d'aquest periòdic. Als llocs que els hagin utilitzat se'ls

prega que els esborrin immediatament. "Respongui a aquest missatge." Aquesta consigna va ser enviada als llocs el 8 de maig de 2006 per Fan Tao, director adjunt de l'Oficina de Gestió de la Informació per Internet de Pekín.

El Govern filtra la informació mitjançant paraules clau. Aquestes paraules "prohibides" de vegades es poden reemplaçar per asteriscos, i ser controlades per moderadors abans d'entrar, o no, a la Xarxa. Per exemple, totes les paraules associades al moviment per la democràcia, reprimint en un bany de sang per les autoritats a la plaça de Tiananmen el 1989, estan prohibides a la Xarxa: « 1989.6.4 », « onada estudiantil del 89 », « moviment estudiantil del 89 », « alteracions », « revoltes », « massacres », « revolta », etc. Els internautes intenten usar signes tals com « », « / », « \ », entre les lletres de les paraules per evitar la censura, però els llocs han instal·lat nous filtres que detecten aquests codis. Els llocs classifiquen fins i tot els homònims i sinònims. En aquest moment hi hauria entre 400 i 500 paraules prohibides, relatives als esdeveniments del 4 de juny de 1989.

El 5 de gener de 2009, el Ministeri d'Informació va engegar una gran campanya de filtratge, per lluitar contra la pornografia. El ministeri va demanar als protagonistes d'Internet que reblessin la vigilància quant al contingut dels llocs, als quals proporcionaven accés. Les autoritats van demanar expressament als allotjadors i proveïdors d'accés que s'encarreguessin ells mateixos de regular les publicacions en línia. I

Xina (continua)

això és el que han fet les empreses estatals. Però entre els llocs bloquejats figura el del *Nova York Times* i el portal de blocs polítics Bullog (<http://www.bullog.cn>) perquè, segons el Ministeri d'Informació, aquest últim "publica un gran nombre d'informacions negatives en l'aspecte polític".

Un Internet "Made in Xina" que desafia qualsevol competència

El control que exerceix el Partit Comunista Xinès és molt còmode perquè són els serveis proposats per empreses xineses els qui totalitzen el major índex de consultes; per davant de Yahoo ! i Google, el motor de cerca més usat és Baidu.cn, que efectual 60 % de les cerques (20% Google) i filtra escrupolosament els continguts "subversius". En temes com ara "massacre de Tiananmen" o "Carta 08" apareix el següent missatge: "alguns resultats no apareixen en funció de lleis, reglaments i polítiques". La plataforma de blocs més utilitzada és Sina, que va ser la primera a aconseguir llicència del govern per publicar informacions. Està sotmesa al pacte d'autodisciplina imposat per la Societat Internet de Xina (SIC), pertanyent al Ministeri d'Indústria i Informació xinès, el 2007. El pacte "anima" a registrar la identitat dels clients abans que puguin penjar els seus articles, i a guardar la seva informació personal. De fet, les autoritats judicials tenen poder per tancar determinats llocs.

Lluny de rebaixar la pressió, el govern ha creat noves regulacions que van entrar en vigor al gener de 2008, i que obliguen els llocs d'Internet a aconseguir autorització prèvia del govern.

També a les empreses estrangeres del sector d'Internet se'ls ha obligat a passar per l'adreçador. El motor de cerca de Google, google.cn, està censurat des de 2004. El de Yahoo! es va veure obligat a la delació durant les revoltes que van sacsejar la província tibetana al març de 2008. Va publicar els retrats de quatre manifestants tibetans, al costat d'una crida a testimoniar. Poc després, un d'aquests manifestants es va rendir i un altre va ser denunciat i detingut. El mateix ha passat amb l'empresa Skype

que, com a conseqüència d'un acord amb l'empresa xinesa TOM, permet que les autoritats interceptin les comunicacions.

La informació per Internet desafia les autoritats

Segons el Xina Internet Network Information Center (Cnnic), la barrera simbòlica dels 300 million d'internautes s'ha franquejat al gener de 2009. D'aquests, un de cada quatre disponia d'un bloc. A pesar del control "preventiu" del flux informatiu, l'espai d'expressió que s'ofereix als internautes xinesos existeix, és una realitat. Han sorgit figures importants gràcies al seu treball de "periodisme ciutadà" a Internet. El blocaire Zhou Shuguang, anomenat Zola, es va guanyar la confiança dels lectors cobrint temes de societat. La seva pàgina, que no està censurada dintre del país, és ja una referència a Xina. Convertit en un dels portaveus de la condició dels obrers xinesos, aquest blocaire es troba, no obstant això, freqüentment vigilat per les autoritats locals que, per exemple, li van prohibir viatjar a Pekín durant els Jocs Olímpics. Tampoc el deixen sortir del país.

Actualment, 49 ciberdissidents i blocaire es troben entre reixes, la majoria per "divulgació de secrets d'Estat a l'estranger". Aquest any 2009 és clau per a la circulació de la informació per Internet. Hi ha dues cites històriques que el van marcar: el 50 aniversari de la sublevació del poble tibetà i el 20è aniversari de la revolta de Tiananmen. Per prevenir que es produeixin desbordaments, la repressió ja ha començat. Així, el cèlebre defensor dels drets humans Liu Xiaobo va ser detingut el 8 de desembre de 2008, per difondre a Internet un text que pren com a model la Carta de 1977 dels dissidents Txecoslovàquia. Més tres-cents intel·lectuals i militants dels drets humans són els primers signants. Anomenada "Carta 08", es tracta d'un text i una crida al compromís amb les reformes democràtiques i el respecte a les llibertats fonamentals. Liu Xiaobo continua esperant el judici.

El 2008 i 2009 hi va haver tres temes que els internautes van comentar àmpliament: l'organització dels Jocs Olímpics, l'agost de

Xina (continua)

2008; el terratrèmol que va sacsejar la regió de Xixuan de 2008, i l'escàndol de la llet en pols venuda per la fàbrica Sanlu, que va provocar la intoxicació de 12.900 bebès, dos dels quals van morir. Els Jocs Olímpics de Pekín, a l'agost de 2008, van centrar l'atenció de la comunitat internacional a Xina. Alguns militants van aprofitar l'oportunitat per recordar les seves reivindicacions. És el cas de Hu Jia, que demana reformes democràtiques. Detingut al desembre de 2007, el 3 d'abril de 2008 el van condemnar a tres anys i mig de presó per « incitació a la subversió del poder de l'Estat ». Molt actiu a Internet, utilitzava el seu bloc per denunciar la repressió del règim xinès amb els defensors dels drets humans. Quan va passar el terratrèmol de Xixuan, els internautes van criticar el repartiment de l'ajuda humanitària, i van cridar a la mobilització nacional. Un d'ells, Huang Qi, està detingut des del 10 de juny de 2008 a Chengdu (capital de Xixuan, oest del país) per haver publicat articles en la seva pàgina d'Internet <http://www.64tianwang.com>, denunciant la mala gestió que les autoritats locals van fer de l'ajuda internacional.

L'escàndol de la llet maternizada en pols, fabricada per l'empresa Sanlu, va esclatar el 14 de setembre de 2008. No obstant això, un periodista de la revista *Nanfang Zhoumo* (Southern Weekly) tenia la major part de la informació des del mes de juliol de 2008. Si l'haguessin autoritzat a divulgar-la podrien haver-se reduït considerablement les catastròfiques conseqüències sanitàries d'aquesta intoxicació alimentosa –prop de 13.000 nens contaminats i almenys dos morts-. Però, per raons d'imatge, la informació va estar molt censurada oficialment abans, i durant la celebració dels Jocs Olímpics. El govern va enviar als mitjans de comunicació una consigna escrita de censura, que el seu article 8 disposa que "qualsevol tema relacionat amb la seguretat alimentària, com l'aigua mineral que provoca càncer, ha de quedar fora de les publicacions".

Més informació:

<http://cmp.hku.hk>:

lloc del centre d'estudis sobre el periodisme i els mitjans de comunicació de la Universitat de Hong Kong (anglès).

<http://boxun.us/news/publish/>

Boxun: lloc informatiu sobre l'actualitat a Xina (anglès i mandarí).

<http://crd-net.org>:

lloc de l'organització Chinese Human Rights Defenders (anglès i mandarí).

<http://www.hrichina.org>:

lloc de l'organització Human Rights in Xina (anglès).

<http://www.xinhuanet.com>

agència oficial de premsa Xinhua (anglès, mandarí).

<http://sirc.blogspot.com>

bloc sobre Internet a Àsia (anglès).

<http://blog.sina.com.cn/xujinglei>

bloc de l'estrella xinesa Xu Jinglei, la més popular del país (mandarí).

INTERNET EN LLIBERTAT VIGILADA

Austràlia

Des de 2006 està en discussió un projecte de llei que obligués tots els proveïdors d'accés a filtrar la connexió a Internet a cada residència, amb la finalitat de descartar qualsevol contingut “inadequat”, en nom de la lluita contra la pederàstia, la pornografia i la difamació, i en defensa dels drets d'autor. El ministre de Comunicació, Stephen Conroy, va confirmar al gener de 2008 que la llei seguia sent actual i que es demanava als proveïdors d'accés que fessin proves abans de finals de juny de 2009. No obstant això, hi ha diversos punts foscos quant a la possible aplicació de la llei, que no diu gens sobre qui decideix quins llocs són “inadequats”. No seran els internautes els qui senyalin les pàgines que cal esborrar. La llista es mantindrà en secret. Tampoc indica la llei com es fan les llistes dels llocs que cal bloquejar, que es mantenen en secret, o en quines condicions un lloc pot salvar-se, o afegir-se a la llista. Perquè el projecte s'ha engegat en un context en què la legislació sobre terrorisme ja permet greus atemptats a la confidencialitat de la correspondència privada. Des de 2001 la llei permet que l'ACMA intercepti qualsevol correu electrònic o email sospitós, i que porti a terme investigacions independents, fins i tot encara que no tingui autorització judicial prèvia per fer-ho. Austràlia és una de les democràcies que porten a terme una de les més estrictes polítiques de filtrat d'Internet. El 1999 es va introduir una esmena a la Broadcasting Services Act, per la qual es creava l'Autoritat Australiana de Comunicacions i Mitjans de Comunicació (ACMA), encarregada de regular el contingut d'Internet. Aquesta agència independent pot tancar llocs d'Internet que hagin tingut denúncies dels ciutadans. Encara que no pot purgar Internet de tot contingut “sensible”, sí que pot obrir investigacions sobre el contingut dels llocs, sense autorització judicial. Actualment, aquesta autoritat té bloquejats 1.300 llocs, i ha posat l'ull sobre altres 10.000.

Bahrain

Bahrain té un dels índexs de penetració d'Internet més alts de la regió, al costat de Qatar i els Emirats Àrabs Units. No obstant això, la lluita empresa pel govern contra el sectarisme limita l'accés a alguns llocs d'Internet. El 14 de gener de 2009, el Ministeri d'Informació, on han de registrar-se els llocs d'Internet des de 2005, va ordenar als proveïdors d'accés del país que bloqueguessin determinats continguts polítics i comercials, precisant que únicament ell podria fer marxa enrere en aquesta decisió. Des d'aquesta data tampoc es pot accedir a alguns dels llocs que permeten eludir la censura en línia. I, a causa d'això, els internautes no poden consultar alguns grups de la xarxa social Facebook, considerats crítics amb la política empresa pel govern, el mateix que altres 66 pàgines d'Internet que tracten temes relatius als drets humans, o la política. No obstant això, segons el ministre d'Informació, alguns dels bloquejos són “errors tècnics”. Per lluitar contra la censura els blocaires de Bahrain van adoptar un codi deontològic, finalitzat el 14 d'agost de 2008. Un codi de bona conducta que ha d'ajudar a limitar la proliferació d'incitacions a l'odi en el Net. En aquest codi declaren: “Rebutgem tots els escrits o al·lusions que incloguin un missatge sectari, una incitació a l'odi o un abús de la llibertat de culte, doctrina o creença”. Mentre es troba en fase de discussió un nou projecte de llei, que permetria a les autoritats tancar llocs sense haver de passar per un tribunal, el govern ha decidit reforçar la política de retenció de dades, en nom de la seguretat nacional. El 25 de febrer de 2009, l'autoritat de reglamentació de les Telecomunicacions de Bahrain (TRA) va posar en marxa una carta pública de regulació d'Internet. Destinada als operadors que tenen autorització per proporcionar la connexió a Internet, ha de definir els mitjans tècnics necessaris per “garantir la seguretat nacional”. Segons aquesta carta, i en virtut de l'article 78 de la llei de telecomunicacions, els operadors han de garantir un accés a Internet «legal i segur». També tenen el deure d'autoritzar que “els òrgans de seguretat puguin accedir a la xarxa, per raons de seguretat nacional”. Tenen fins al 26 de març per enviar els seus suggeriments a les autoritats.

Bielorússia

El 2 de juny de 2008 el govern va dir que pot recórrer a l'experiència xinesa per bloquejar els llocs estrangers que podrien tenir una "mala influència" en la Xarxa bielorrussa. Fins ara no hi ha cap prova que s'hagi creat un sistema de filtrat d'Internet, però, no obstant això, les autoritats en censuren alguns, tant de l'oposició com informatius. El lloc d'Internet de Radio Free Europe / Radio Liberty va patir l'atac informàtic més important des de la seva creació entre el 26 d'abril i el 5 de maig de 2008. Basant-se en el principi del "periodisme ciutadà », permet que els internautes publiquin les seves fotos, vídeos i articles. Segons Alexander Lukashuk, redactor en cap del servei bielorús de la pàgina, l'atac va ser una conseqüència de la cobertura en directe del 22 aniversari de la catàstrofe de Chernobyl a Minsk, considerat com una de les manifestacions més importants de l'any. Els llocs d'Internet de defensa dels drets humans Carta 97 i Bieloruskii Partisan també van ser víctimes d'atacs similars, l'origen dels quals s'ignoren. Des del 10 de febrer de 2007, un decret aprovat en el Consell de Ministres legalitza la vigilància d'Internet, i obliga els propietaris dels cibercafès, i clubs informàtics, a denunciar a la policia els internautes que visitin pàgines "sensibles". El text els obliga igualment a registrar l'històric de navegació dels últims dotze mesos en els seus ordinadors, i a tenir aquestes informacions a disposició de les forces de l'ordre i del KGB. A més, el president de la República, Alexandre Lukachenko, va signar en el mes d'agost una nova llei de premsa, que obliga els mitjans de comunicació a sotmetre's a un nou procediment de registre. Entre altres coses estableix un control més estricte de l'Estat sobre les publicacions digitals i simplifica els tràmits perquè les autoritats puguin tancar un mitjà.

Corea del Sud

AL contrari que Corea del Nord, a Corea del Sud s'ha produït un gran desenvolupament d'Internet. El 76,1% dels coreans utilitzen la xarxa. Davant l'èxit, el govern recorre a mètodes desproporcionats de regulació. El 7 de gener de 2009 van detenir un bloqueig anomenat Minerva, per haver afectat «els intercanvis econòmics en els mercats», així com a la «credibilitat de la nació», a causa d'uns articles que va publicar en el fòrum de discussió de Daum, un dels portals més importants del país. Entre altres coses, en una de les seves anàlisis predeia l'enfonsament de l'empresa financera Lehman Brothers, i la caiguda del won. Acusat de «difondre informació falsa», el que es coneix com « el president de l'economia a Internet » podrien condemnar-lo fins a cinc anys de presó i una multa de 50 milions de won (27.000 euros). La «difusió d'informació falsa» és un fenomen que preocupa les autoritats. El 2007, dues celebritats sud-coreanes es van suïcidar després que apareguessin alguns rumors sobre ells a Internet. Aquell any la policia va trobar 10.000 casos de difamació en línia, per comparació dels 3.600 casos de 2004. Kyong-won Na, diputat del Gran Partit Nacional (GNP) va proposar llavors que es demanés als blocs, i als llocs d'Internet que oferissin fòrums de discussió amb més de 300.000 visitants diaris, que identifiquessin clarament les persones que penjaven missatges, i els demanaven el nom i el número de la seguretat social. El projecte, que continua en estudi, també considera la possibilitat de limitar la capacitat de registre d'internautes, en aquests portals, a 100.000 visitants. Des del mes d'octubre de 2008, prop de mil policies s'encarreguen d'inspeccionar el contingut de xats i fòrums en línia. Els majors portals d'accés a la web, sobretot Daum i Naver, han decidit agrupar-se per resistir els intents del govern de limitar la crítica.

Emirats Àrabs Units

Si donem crèdit a la Societat Nacional de Telecomunicacions, Etisalat, una mica més de la meitat de la població està enganxada a Internet. Els Emirats són dels pocs països que posseeixen un codi de la premsa electrònica. No obstant això, els bloqueigs i els propietaris de llocs d'Internet reclamen una harmonització de la llei amb el que fa referència a la premsa escrita. El 2007, un cas que concernia el propietari del lloc d'Internet Majan.net, i un dels seus periodistes, va treure a la llum el problema que planteja la regulació d'Internet en aquesta regió del món. En efecte, el codi de premsa electrònica permet la multiplicació ad

libitum de procediments contra un lloc. En un any, Majan.net va tenir sis denúncies a causa de les seves publicacions. La llibertat d'expressió que impera a la Xarxa es qüestiona amb cada denúncia presentada. Els Emirats utilitzen el programa SmartFilter per filtrar els continguts pornogràfics i els jocs en línia. Però també filtren les eines per eludir la censura.

Eritrea

Eritrea ha estat un dels últims països a connectar-se a la xarxa d'Internet; ho va fer el 2000. Des de llavors, en el territori s'han obert 42 cibercafès, fonamentalment a la capital, Asmara, i al port de Massawa. L'empresa EriTel, a la qual pertany la xarxa del país, treballa en col·laboració directa amb els ministeris d'Informació i Desenvolupament Nacional. El país té quatre proveïdors d'accés, que han aconseguit la llicència en el Ministeri de Informació i tenen obligació d'utilitzar la infraestructura d'EriTel, que els lloga la banda. Per això, la vigilància de la Xarxa resulta molt còmoda, i més perquè a Eritrea no es pot accedir a diversos serveis en línia, entre altres Skype. Els dos llocs oficials, Shabait.com i Shaebia.com, que pertanyen respectivament al Ministeri d'Informació i al partit únic, el Front Popular per a la Democràcia i la Justícia (PFDJ), reproduïxen la propaganda ultranacionalista del règim. El govern eritreu és famós per bloquejar, o intentar bloquejar, nombrosos llocs d'Internet hostatjats a l'estranger, la qual cosa constata la importància de la comunitat expatriada. De vegades, les autoritats acorralen els webmasters, responsables tècnics dels llocs d'Internet.

Eritrea és un dels països més tancats en matèria d'informació. Els mitjans independents han desaparegut del panorama. L'índex de penetració d'Internet és molt feble. Menys del 2% de la població té accés a la Xarxa. No obstant això, i a pesar de les dificultats de connexió, els eritreus tenen possibilitat de rebre informacions per Internet. Les forces de seguretat estan sempre al voltant dels cibercafès, com a tota la ciutat, garantint una vigilància creixent de la seva freqüentació, i de l'activitat dels internautes. El 26 de desembre de 2008 van detenir-ne tres a Asmara.

Malàisia

El 17 de febrer, en el seu discurs anual al Parlament, el rei Tuanku Mizan Zainal Abidin va manifestar la seva preocupació respecte als blocs, que va qualificar de «fonts de confusió per als ciutadans». També va demanar als blocaïers que adoptessin una actitud «ètica» i «més responsable» a Internet. El país ha reforçat la repressió aplicant la llei de seguretat interior (Internal Security Act, ISA), que entre altres coses preveu mantenir un acusat detingut durant dos anys sense judici (art. 8). Una sanció que es pot renovar indefinidament. Per culpa d'aquest article, el cèlebre blocaïer Clivella Petra Kamaruddin, conegut com «RPK», està patint un autèntic assetjament judicial a causa d'uns articles publicats a la seva pàgina d'Internet Malaysia Today <http://mt.m2day.org/2008/>. Actualment està amenaçat amb l'aplicació de l'article 8 de l'ISA, per ordre directa del Ministre de l'Interior, Syed Hamid Albar, que el considera «una amenaça per a la seguretat nacional». RPK ja va estar empresonat el 2008. Aquesta forma de pressió és un dels mitjans usats per intimidar les veus crítiques, que s'oposen al govern, del qual s'ignora quant temps romandrà encara al poder.

El país té una llarga tradició de control dels mitjans de comunicació. La Xarxa no està censurada, però als blocaïers els vigilen. Més del 63% de la població està connectada a Internet, i els poden detenir per fer-ne un ús «indegut». És el cas de l'advocat P. Uthayakumar, detingut des del 13 de desembre de 2007 al centre de Kamunting per publicar a Internet una carta dirigida al govern britànic, en la qual denunciava els maltractaments que rep la minoria hindú a les illes malàises.

Sri Lanka

Davant l'escalada de violència que afecta el país des del final de l'any 2008, la informació disponible a Internet pateix cada vegada més restriccions. El lloc de l'organització de defen-

sa dels drets humans Human Rights Watch es troba amb freqüència inaccessible, cosa que fa témer que es produeixi una generalització de la censura a Internet, que fins ara afectava principalment les pàgines considerades favorables als Tigres Tamils. Per altra banda, en un informe publicat l'11 de desembre de 2008, el lloc del Ministeri de Defensa, defence.lk, qualificó de «mentides diabòliques» els reportatges del servei en cingalès de l'emissora britànica BBC World Service. Quan parlen de la sort que corren els civils en les zones de combat, als periodistes de la BBC els acusen de ser còmplices de la propaganda terrorista dels Tigres Tamils. El 10 de gener de 2009, el lloc informatiu Lankadissent va optar per cessar en les seves activitats, per temor a sofrir represàlies. Conegut pel seu to crític, Lankadissent utilitzava periodistes que van perdre el seu treball quan es va produir el tancament del periòdic Mawbima, per pressió de les autoritats. L'experiència del lloc d'Internet TamilNet ha servit àmpliament de mitjà de dissuasió. El 2005, Dharmaratnam Sivaram "Taraki", director del periòdic digital TamilNet.com, va ser assassinat per la cobertura que feia de la situació política i militar, que el govern va considerar hostil. No s'ha trobat els assassins i la pàgina roman bloquejada a l'interior del país. El 2007, va caure en una el redactor cap del lloc d'Internet I-thalay.org <http://www.ethalaya.org>, Kumudu Champika Jayawardana. S'havia convertit d'objectiu d'algunes milícies progovernamentals, per les coses que publicava.

Tailàndia

La monarquia s'està convertint en un tema cada vegada més delicat a mesura que s'acosta el final del regnat del rei Bumibol Adulyadej. A principis de gener de 2009 el ministre d'Informació i Comunicació va anunciar que el govern va invertir 500 milions de bahts (1,1 milions d'euros) a crear un filtre nacional, dedicat al bloqueig dels llocs d'Internet allotjats fora de les fronteres del regne, que atemptin contra la monarquia. Perquè, al desembre de 2008, el ministre d'Informació i Comunicació va decidir lluitar amb més energia contra els crims de lesa majestat que es cometin a Internet. Des de principis de l'any 2009 han bloquejat més de 4.000 pàgines d'Internet. No obstant això, i de font oficial, des de març de 2008 han bloquejat 4.800 pàgines d'Internet, per aquest motiu. Segons la Cyber Crime Act, aprovada el 2007, la policia està autoritzada a confiscar el material informàtic de les persones sospitoses d'enviar missatges amb contingut insultant, o pornogràfic. El crim de lesa majestat no figurava en aquesta llei. Però, al començament de 2009, es va introduir una esmena que estableix penes de presó per a qualsevol persona sospitosa de crim de lesa majestat, amb l'objectiu d'augmentar les condemnes en casos de «difamació», «insults» o «amenaces a la monarquia». Actualment hi ha prop d'una desena de persones acusades d'aquest crim, pels seus escrits a Internet. El Departament d'Investigacions Especials (Department of Special Investigation, DSI), va detenir el 14 de gener de 2009 a l'internauta Suwicha Thakor, quan es trobava a casa d'uns amics en províncies. L'adreça IP del seu ordinador indicava que la seva adreça corresponia al lloc des del qual s'havien penjat comentaris relatius al rei, i al seu entorn. Està internat a la presó de Klong Prem a pesar que ha negat els càrrecs de crim de lesa majestat que l'imputen. Fins ara li han rebutjat dues demandes de llibertat provisional, que ha presentat. A la fi del mes d'agost de 2007, el blocaire Praya Pichai va romandre dues setmanes detingut, acusat per l'article 14, que fa referència a la «difamació» i l'«atemptat a la seguretat nacional», per un article publicat en el seu bloc <http://www.propaganda.forumotion.com/>.

Les autoritats tailandeses van acabar retirant els càrrecs, per falta de proves. No obstant això, Praya Pichai estarà vigilat durant deu anys, i podria tornar a la presó si torna a publicar algun comentari sobre la monarquia. El crim de lesa majestat es castiga amb entre 3 i 15 anys de presó incondicional i qualsevol ciutadà tailandès pot demanar l'obertura d'una investigació, si té sospites de la culpabilitat d'algun dels seus conciutadans.

Zimbabue

Encara que estretament vigilada, el web no és la primera preocupació del govern excepte

en període electoral. A l'agost de 2008, quan es va renovar el mandat del president Robert Mugabe, En el poder des de 1987, el govern de Zimbabwe va augmentar les pressions als periodistes, entre altres coses piratejant les seves bústies de correu. Dos mesos després de l'elecció presidencial, Justin Mutasa, director del grup de periòdics públic Zimpapers, va revelar haver autoritzat el pirateig de les bústies electròniques privades dels seus redactors en cap, amb ajuda d'un programa de descodificació de contrasenyes. Del 3 al 15 d'agost de 2008 sis periodistes van ser objecte d'una vigilància més intensa, amb la finalitat de mesurar la seva fidelitat al partit del president durant la campanya presidencial. Al maig de 2008 ja van treure de l'empresa al redactor en cap de la Zimbabwean Broadcast Corporation(ZBC), Henry Muradzikwa, al costat d'altres set periodistes, per no haver donat prou suport a Robert Mugabe i el ZANU-PF, en la campanya electoral. Per altra banda, el redactor en cap de la revista Umthunywa, Bhokinkosi Ncube, va estar suspès d'ocupació des d'agost fins a novembre, per publicar la foto del líder del Moviment per al Canvi Democràtic (MDC, partit d'oposició al ZANU-PF – Unió Nacional Africana de Zimbabwe – Front Patriòtic, partit del president), Morgan Tsvangirai, amb el següent peu: "Walile o Tsvangirai" ("Tsvangirai es nega a signar"). Estava llavors en qüestió que els dos partits compartissin el poder, després de la derrota del ZANU-PF en les eleccions generals del 29 de març de 2008. El 2007 el govern va aprovar la Interception of Communication Act, que autoritza l'Estat a interceptar les comunicacions telefòniques i la correspondència de correus electrònics o telexcòpies, amb l'objectiu declarat de "garantir la seguretat nacional". No obstant això, no està autoritzat el pirateig de dades confidencials. Justin Mutasa es va justificar llavors assegurant que "les línies editorials no les fixa el director del grup, sinó el ministre d'Informació. [...] Cada vegada que comença un mandat, el nou ministre crida els redactors en cap i els explica el que espera d'ells. Els redactors han d'oïr".

A PARTIR DEL 07/11/09, EXPOSICIÓ AL PALAU ROBERT
www.gencat.cat/palaurobert

XARXES

Un viatge per les infraestructures de Catalunya

Obrir l'aixeta, llençar les escombraries, agafar el metro, connectar-se a internet o fer que s'encengui una bombeta. Vine a conèixer al Palau Robert de Barcelona com són i com seran en un futur les xarxes d'infraestructures que tant afecten la teva vida i que fan possibles les coses més senzilles.

NO T'HO POTS PERDRE!

**Generalitat
de Catalunya**

som-hi